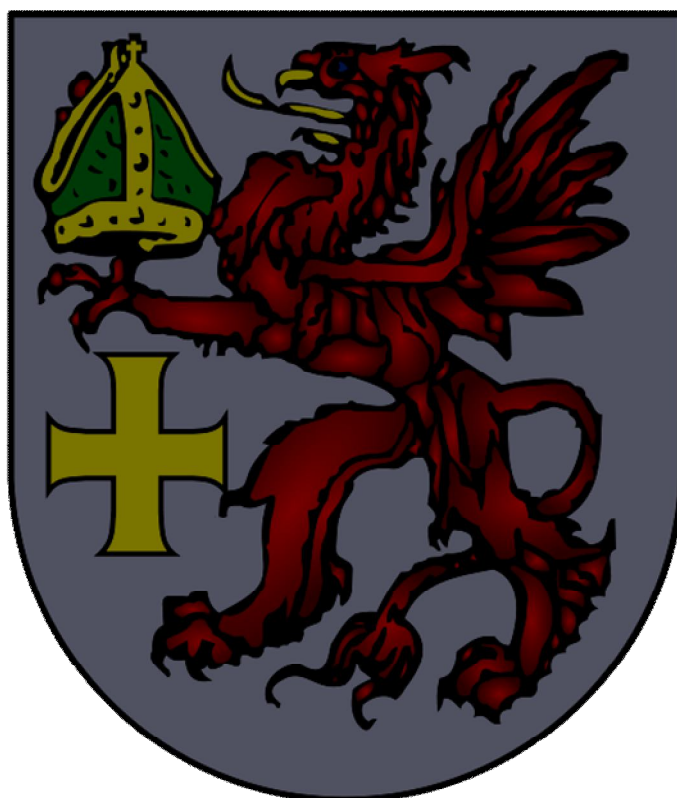

**Urząd Miejski w Golczewie
Ul. Zwycięstwa 23
72 - 410 Golczewo**

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA
GMINY GOLCZEWO**

Golczewo 2006

**OPRACOWANIE:
ZESPÓŁ
ZAKŁADU TECHNICZNYCH USŁUG KOMUNALNYCH
NARODOWEJ FUNDACJI OCHRONY ŚRODOWISKA
W SZCZECINIE**

**dr Inż. RYSZARD MILUNIEC
DAGMARA ŁUCZYK**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
1.1. FORMALNO – PRAWNE PODSTAWY WYKOANANIA OPRACOWANIA	5
1.2. MERYTORYCZNE PODSTAWY WYKONANIA OPRACOWANIA	5
1.3. SPOSÓB I ZAKRES UWZGLĘDNIANIA POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU LOKALNYM	6
1.4. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	8
1.5. POLITYKA, CELE I ZADANIA W DZIEDZINIE OCHRONY SRODOWISKA	9
1.5.1. POLITYKA, CELE I ZADANIA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	10
1.5.2. POLITYKA, CELE I ZADANIA W DZIEDZINIE OCHRONY ŚRODOWISKA GLA GMINY GOLCZEWO	11
1.6. LIMITY RACJONALNEGO WYKORZYSTANIA ZASOBÓW LUDZKICH	15
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GOLCZEWO	16
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA – POŁOŻENIE, POWIĄZANIA, PARAMETRY	16
2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	17
2.3. INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA	19
3. STAN ŚRODOWISKA	20
3.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, JEGO ZASOBY I ZAGROŻENIA	20
3.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	20
3.1.2. GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA	20
3.1.3. ZASOBY NATURALNE	21
3.1.4. GLEBY	21
3.1.5. HYDROGEOLOGIA I HYDROGRAFIA	21
3.1.6. KLIMAT	22
3.1.7. LASY I TERENY ZIELENI	22
3.1.8. UŻYTKI ROLNE	23
3.1.9. OBSZARY ZDEGRADOWANE	23
3.2. OCHRONA PRZYRODY	24
3.2.1. SYSTEM OCHRONY PRZYRODY	24
3.2.2. OBSZARY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE	25
3.2.3. WALORYZACJA BATONICZNA	28
3.2.4. WALORYZACJA FAUNISTYCZNA	29
3.2.5. ZAGROZENIA SRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	29
3.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZOWE – OCHRONA I ZAGROŻENIA	30
3.3.1. ROZWÓJ SIECI OSADNICZEJ	30
3.3.2. OCHRONA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ZAGROŻENIA	31
3.3.2.1. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZ	31
3.3.2.2. ZAGROŻENIA	32
3.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – STAN I ZAGROŻENIA	33
3.4.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ	34
3.4.1.1. UJĘCIA WODY	35
3.4.1.2. WODOCIĄGI	35
3.4.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	36
3.4.2.1. KOMUNALNA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW GOLCZEWO	36
3.4.3. GOSPODARKA ODPADAMI	37
3.4.3.1. PODMIOTY OBSŁUGUJĄCE GMINĘ W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI	37
3.4.3.2. SKŁADOWISKO ODPADÓW	37
3.4.4. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO, PALIWA GAZOWE I ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	38
3.4.4.1. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	38
3.4.4.2. ZAOPATRZENIE W PALIWA GAZOWE	38
3.4.4.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	38
3.4.5. TELEKOMUNIKACJA	39
3.4.5.1. TELEFONIA STACJONARNA	39
3.4.5.2. TELEFONIA BEZPRZEWODOWA (KOMÓRKOWA)	39
3.4.6. UKŁAD DROGOWY I KOMUNIKACJA	39

3.4.6.1.	UKŁAD DROGOWY	39
3.4.6.2.	KOMUNIKACJA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU	40
3.4.6.3.	KOMUNIKACJA KLEJOWA	41
3.5.	ZAGROŻENIA JAKOŚCI WODY	41
3.5.1.	ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	41
3.5.2.	ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	42
3.5.3.	ZAGROŻENIE JAKOŚCI GLEB	44
3.5.4.	ZAGROŻENIE JAKOŚCI POWIETRZA	44
3.5.5.	ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z HAŁASEM	45
3.5.6.	ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	46
3.5.7.	ZAGROŻENIA POWODZIOWE I REGULACJA STOSUNKÓW WODNYCH	46
3.5.8.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	46
3.5.9.	OKREŚLENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SKŁADOWISKA	47
4.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	47
5.	KIERUNKI DZIAŁAŃ	47
5.1.	ANALIZA SWOT	47
5.2.	KIERUNKI DZIAŁAŃ W DZIEDZINIE OCHRONY ŚRODOWISKA	49
5.2.1.	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	50
5.2.1.1.	OCHRONA PRZYRODY I JEJ ZASOBÓW	50
5.3.	ŚRODOWISKO KULTUROWE	52
5.4.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	53
5.4.1.	ZAOPATRZENIE W WODĘ	53
5.4.1.1.	PRZEDSIĘWZIĘCIA RACJONALIZUJĄCE ZUŻYCIE WODY	53
5.4.1.2.	WIELOLETNI PLAN MODERNIZACJI I ROZWOJU URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH	54
5.4.2.	ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	54
5.4.3.	GOSPODARKA ODPADAMI	55
5.4.3.1.	CELOWY ZWIĄZEK GMIN R – XXI	55
5.4.3.2.	ZAKŁAD ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW W ŚLAJSINIE, GMINA NOWOGARD	56
5.4.4.	ZAOPATRZENIE W CIEPŁO, PALIWA GAZOWE I ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	56
5.4.4.1.	ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	56
5.4.4.2.	ZAOPATRZENIE WPALIWA GAZOWE	57
5.4.4.3.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ	57
5.4.4.4.	MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ALTERNATYWNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	58
5.4.5.	TELEKOMUNIKACJA	59
5.4.6.	UKŁAD DROGOWY I KOMUNIKACJA	60
5.4.6.1.	MODERNIZACJA DROGI KRAJOWEJ NR 3	61
5.4.6.2.	KOMUNIKACJA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU	61
5.5.	EDUKACJA EKOLOGICZNA	62
6.	HARMONOGRAM DZIAŁAŃ 2006 – 2015, CELE I ZADANIA DO REALIZACJI	64
7.	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2006 – 2010	73
8.	ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM ORAZ PROGRAMEM	78
9.	MONITORING REALIZACJI PROGRAMU	83
Załączniki		
1.	ZAŁĄCZNIK NR 1 – KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY GOLCZEWO	84
2.	ZAŁĄCZNIK NR 2 – LEGENDA UŻYWANYCH SKRÓTÓW	87

1. WSTĘP

1.1. FORMALNO-PRAWNE PODSTAWY WYKONANIA OPRACOWANIA

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo” (zwany dalej „Programem”) został sporządzony jako realizacja ustaleń ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku „Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. nr 62 poz. 627 z późniejszymi zmianami), która w artykułach 17 i 18 wprowadza obowiązek opracowania programów na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

1.2. MERYTORYCZNE PODSTAWY WYKONANIA OPRACOWANIA

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo opracowany został zgodnie z wymienioną wyżej ustawą, czyli zgodnie z przepisami nowego prawa o ochronie środowiska, a szczególnie:

Art. 14.

1. Polityka ekologiczna państwa, na podstawie aktualnego stanu środowiska, określa w szczególności:

- 1) cele ekologiczne,
- 2) priorytety ekologiczne,
- 3) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- 4) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

2. Politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata, z tym, że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Art. 17.

1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14.

2. Projekty programów ochrony środowiska są opiniowane odpowiednio przez organ wykonawczy jednostki wyższego szczebla lub ministra właściwego do spraw środowiska.

Art. 18.

1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

2. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

Program oparty został także o „Strategię zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku”, „Politykę ekologiczną państwa” na lata 2002-2006, „II Politykę ekologiczną państwa” oraz sporządzony do niej „Program wykonawczy”, a także „Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego” i „Program ochrony środowiska Powiatu Kamień Pomorski

Ponadto do opracowania „Programu” wykorzystano następujące materiały:

- II Polityka Ekologiczna Państwa, RM, Warszawa, czerwiec 2000, www.mos.gov.pl,
- Indeks aktów prawnych związanych z ochroną środowiska w Polsce, Instytut Ochrony Środowiska, www.ios.edu.pl,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski, RM, Warszawa, 1999,
- Założenia polityki transportowej państwa na lata 2000-2015, PSM S.C. Warszawa, 1999, www.psm.pl,

- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, RBGPWZ, Szczecin, październik 2002, www.rbgp.pl,
- Raport o Stanie Środowiska w Województwie Zachodniopomorskim w latach 2002-2003, WIOŚ, Szczecin 2004, www.wios.szczecin.pl,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego, RBGPWZ, Szczecin, czerwiec 2002, www.rbgp.pl,
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015, Szczecin 2000, www.rbgp.pl,
- Strategia rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego w latach 2002-2015, RCDRRiOW Barzkowice, ODR Koszalin, Koszalin 2002,
- Analiza oddziaływania rolnictwa na środowisko wodne w województwie zachodniopomorskim. Potencjalne ograniczenia w rozwoju produkcji zwierzęcej, WIOŚ, Szczecin 2005, www.wios.szczecin.pl,
- Raport z kontroli i informacja o źródłach zanieczyszczenia środowiska w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2002-2003, WIOŚ Szczecin, 2005, www.wios.szczecin.pl,
- Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa zachodniopomorskiego za 2003 rok, WIOŚ Szczecin, 2004, www.wios.szczecin.pl,
- Ocena jakości powietrza Województwa Zachodniopomorskiego za 2004 rok. Klasyfikacja stref wykonana według zasad określonych w art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, WIOŚ Szczecin, 2005, www.wios.szczecin.pl,
- Koncepcja międzynarodowych tras rowerowych w województwie zachodniopomorskim, Szczecin, listopad 2002,
- Przez edukację do zrównoważonego rozwoju, Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej, MŚ, Warszawa, 2001,
- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, MŚ, Warszawa, grudzień 2002,
- Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, grudzień 2005 r.,
- Plan Gospodarki Odpadami na terenie Powiatu Kamień Pomorski, NFOŚ – ZTUK Szczecin 2005,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy *Golczewo*, Golczewo 2002,
- Waloryzacja Przyrodnicza Gminy *Golczewo*,
- Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy *Golczewo* na lata 2004-2010,
- Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kamieniu Pomorskim,
- Materiały promocyjne i informacyjne gminy Golczewo,
- Informacje o gminie - www.golczewo.pl,
- Statut gminy Golczewo, uchwały Nr XIV/105/96 z dnia 15 lutego 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Szczec. Nr 5, poz.46 ,z 1997 r. Nr 15, poz. 143), Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2001 r. Nr 4, poz.38 i Nr 35, poz.803 oraz z 2004 r. Nr 33, poz. 601
- Program Małej Retencji Wód dla Woj. Zachodniopomorskiego do roku 2015.
- Program kanalizacji gminy Golczewo, Golczewo 2004

1.3. SPOSÓB I ZAKRES UWZGLĘDNIANIA POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU LOKALNYM

Struktura wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 - 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, a więc powinna zawierać co najmniej następujące rozdziały:

- **racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych** (zmniejszanie materiałochłonności, energochłonności i wodochłonności gospodarki, ochrona gleb, racjonalna eksploatacja lasów, ochrona zasobów kopalin),
- **poprawa jakości środowiska** (ochrona wód, ochrona powietrza, gospodarowanie odpadami, hałas, pola elektromagnetyczne, bezpieczeństwo chemiczne i biologiczne, poważne awarie, ochrona przyrody i bioróżnorodności),
- **narzędzia i instrumenty realizacji programu** (wzmocnienie instytucjonalne, rami prawa – w zakresie prawa lokalnego i decyzji organów samorządowych, planowanie przestrzenne, powiązania formalne i merytoryczne z analogicznym programem niższego i wyższego szczebla administracyjnego w celu zapewnienia regionalnej spójności programów, mechanizmy finansowania ochrony środowiska, dostęp do informacji i udział społeczeństwa),
- **współpraca przygraniczna** (dla województw, powiatów i gmin przygranicznych),
- **harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu** (terminy realizacji, wielkość nakładów i źródła finansowania, jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie),
- **kontrola realizacji programu** (procedury kontroli, mierniki realizacji programu, procedury weryfikacji programu).

Powyższa struktura ma charakter ramowy i może być modyfikowana w zależności od warunków lokalnych. Ponadto jest oczywiste, że programy wojewódzkie powinny być obszerniejsze niż powiatowe i gminne, natomiast ich szczegółowość powinna być adekwatna do kompetencji organów szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego.

➤ Program gminny

Program gminny powinien się składać z dwóch części:

- **zadań własnych** (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy),
- **zadań koordynowanych** (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania, związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego).

Zadania własne powinny być w programie ujęte z pełnym zakresem informacji niezbędnej do kontroli ich realizacji (opis przedsięwzięcia, terminy realizacji, instytucja odpowiedzialna, koszty, źródła finansowania). Zadania koordynowane powinny być w programie ujęte z takim stopniem szczegółowości, jaki jest dostępny na terenie gminy.

Jest rzeczą niezbędną, aby do prac nad gminnym programem ochrony środowiska były włączone wszystkie właściwe ze względu na zasięg swojej działalności instytucje, związane z ochroną środowiska i zagospodarowaniem przestrzennym oraz przedsiębiorstwa oddziałujące na środowisko, a także przedstawiciele społeczeństwa. W tym ostatnim przypadku rozumie się, że są to organy samorządu terytorialnego, samorządu gospodarczego (jeśli istnieją na terenie gminy) i ekologiczne organizacje pozarządowe, obejmujące zakresem swej działalności daną gminę.

Gminny program ochrony środowiska powinien być skoordynowany z:

- lokalnym, miejscowym planem (planami) zagospodarowania przestrzennego,

- lokalnymi planami rozwoju infrastruktury (jeśli są): mieszkalnictwa, transportu,
- zaopatrzenia w energię, itd.,
- planem gospodarowania odpadami związku gmin R XXI sporządzonym zgodnie z ustawą o odpadach,
- obejmującym teren gminy programem ochrony powietrza, programem ochrony środowiska przed hałasem i programem ochrony wód, jeśli takie programy (dla obszarów obejmujących teren danej gminy) zostały lub zostaną opracowane w związku z wymaganiami wynikającymi z ustawy Prawo ochrony środowiska (zgodnie z tą ustawą naprawcze programy ochrony powietrza opracowuje się dla obszarów, gdzie zostaną stwierdzone przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu, natomiast programy ochrony wód – dla wchodzących w skład dorzeczy obszarów, na których nie są osiągnięte wymagane poziomy jakości wód),
- programami ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

1.4. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo sporządza się, podobnie jak politykę ekologiczną państwa na okres 4 lat (2007-2010).

Ponadto w Programie zasygnalizowano działania długofalowe w perspektywie do roku 2015.

Program Ochrony Środowiska określa cele ekologiczne, priorytety, harmonogram działań proekologicznych oraz źródła finansowania niezbędne do osiągnięcia postawionych celów.

Celem niniejszego opracowania jest stworzenie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo, którego realizacja doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, do efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa Unii Europejskiej.

Program Ochrony Środowiska określa politykę środowiskową, ustala cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, odnoszące się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów.

Przy tworzeniu Programu przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia w pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień techniczno-ekonomicznych, związanych z przyszłymi projektami.

Ponadto celami Programu Ochrony Środowiska są:

- rozpoznanie stanu istniejącego i przedstawienie propozycji zadań niezbędnych do kompleksowego rozwiązania problemów ochrony środowiska (zadania te w większości stanowią zadania własne),
- wyznaczenie hierarchii ważności poszczególnych inwestycji (ustalenie priorytetów),
- przedstawienie rozwiązań technicznych, analiz ekonomicznych, formalno-prawnych dla proponowanych działań proekologicznych,
- wyznaczenie optymalnych harmonogramów realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych ze wskazaniem źródeł finansowania.

Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego z roku na rok ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla Program Ochrony Środowiska, a dowódów jego osiągania dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (według nowej ustawy co 2 lata).

1.5. POLITYKA, CELE I ZADANIA W DZIEDZINIE OCHRONY ŚRODOWISKA

1.5.1. POLITYKA, CELE I ZADANIA POWIATOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W Programie Ochrony Środowiska Powiatu Kamień Pomorski określone zostały priorytetowe cele, które będą osiągnięte poprzez realizację określonych w powyższym dokumencie zadań. Cele te wynikają z wytycznych, określonych w II polityce ekologicznej państwa, Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego, Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.

➤ Cele priorytetowe programu powiatowego:

- Cel 1. Zaopatrzenie w wodę** – budowa nowych i modernizacja istniejących ujęć wody, stacji uzdatniania oraz sieci wodociągowych.
- Cel 2. Gospodarka ściekowa** - uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowościach, w których nie zostało to uporządkowane.
- Cel 3. Gospodarka odpadami** – kompleksowe uporządkowanie w powiecie gospodarki odpadami, utylizacja i przerób osadów pościekowych oraz osadów wydobywanych podczas rekultywacji zbiorników i cieków wodnych, rekultywacja nieczynnych składowisk odpadów oraz tzw. dzikich wysypisk, znajdujących się na terenie powiatu.
- Cel 4. Poprawa jakości środowiska atmosferycznego i ochrona przed hałasem i promieniowaniem** – utworzenie bazy danych emisji zanieczyszczeń do powietrza na podstawie przeprowadzonej szczegółowej inwentaryzacji, realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, między innymi poprzez modernizację nieefektywnych systemów grzewczych, przeprowadzenie gazyfikacji we wszystkich miejscowościach, w których zamieszkuje powyżej 300 osób, realizacja przedsięwzięć mających na celu ograniczenie zużycia energii, między innymi poprzez modernizację systemów oświetlenia na mniej energochłonne oraz prowadzenie termomodernizacji budynków, realizacja przedsięwzięć mających na celu ograniczenie hałasu, w tym hałasu komunikacyjnego.
- Cel 5. Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych** – zalesianie gruntów o małej przydatności rolniczej, utworzenie nowych obszarów chronionych, zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniach dotyczących waloryzacji przyrodniczej gmin, ochrona i powiększanie zasobów leśnych, rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych kruszyw mineralnych i torfu, ochrona i realizacja przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych, ochrona ziemi, między innymi poprzez nieprzeznaczanie pod budownictwo gruntów I, II i III klasy bonitacyjnej, zakładanie lasów ochronno-izolacyjnych w miejscach o dużej uciążliwości dla środowiska (hałas, odory, emisja zanieczyszczeń do atmosfery), ochrona złóż kopalin przed trwałym zainwestowaniem i zalesieniem oraz niekontrolowaną eksploatacją, ochrona zwierząt oraz roślin.
- Cel 6. Rozwój energetyki opartej o odnawialne źródła energii** – uprawa roślin z przeznaczeniem na cele energetyczne, wykorzystanie energii wiatru, wykorzystanie energii geotermalnej, wykorzystanie energii otoczenia, zwłaszcza energii zawartej w

jeziorach poprzez zastosowanie pomp ciepła, wykorzystanie energii powstającej w wyniku kojarzenia źródeł energii odnawialnej, wykorzystanie gazu wysypiskowego do produkcji energii cieplnej i elektrycznej, budowa na terenie powiatu zakładu brykietowania i granulacji drzewa opałowego i odpadowego, pochodzącego z eksploatacji lasów oraz upraw energetycznych.

Cel 7. Edukacja ekologiczna – utworzenie Powiatowego Centrum Edukacji Ekologicznej, utworzenie w Starostwie Powiatowym i w urzędach gmin systemu gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku, organizowanie cyklicznych szkoleń i akcji informacyjnych o stanie środowiska w powiecie, stworzenie strony internetowej, na której zamieszczane będą informacje dotyczące ochrony środowiska w powiecie, realizowanie idei partnerstwa dla ekorozwoju, prowadzenie stałej akcji informacyjno-reklamowej poprzez współpracę z lokalnymi mediami.

Powyższe cele są obligatoryjne dla gminy Golczewo.

1.5.2. POLITYKA, CELE I ZADANIA W DZIEDZINIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GOLCZEWO

Podstawowe cele polityki ekologicznej gminy wynikają z Programu Ochrony Środowiska Powiatu Kamień Pomorski. Cele pośrednie wynikają z innych opracowań szczegółowych.

➤ CELE I ZADANIA DO REALIZACJI Z PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA POWIATU KAMIENŃ POMORSKI

Cel 1. Gorące punkty

- likwidacja lub modernizacja instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska,
- modernizacja układu rozprzewadzającego gaz (układ pierścieniowy) wraz z obiektami na sieci w celu zapewnienia optymalnej pracy sieci,
- modernizacja systemów grzewczych,
- opracowanie programu ochrony zlewni rzeki Wołczyca.

Cel 2. Gospodarka wodna

- modernizacja procesów technologicznych uzdatniania wody poprzez zastosowanie nowoczesnych urządzeń i technologii w celu zapewnienia odbiorcom dostawy większej ilości dobrej jakościowo wody,
- modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, w tym wymiana przestarzałych rurociągów i armatury w celu zlikwidowania niedoborów ciśnienia wody i utrzymanie ciągłości dostaw wody,
- likwidacja lokalnych oczyszczalni,
- modernizacja istniejących pompowni ścieków,
- modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemem kanalizacji
- rozbudowa istniejącego systemu magistral wodociągowych,
- usprawnienie eksploatacji poprzez wprowadzenie programu redukcji przecieków, systemu monitorowania sieci wodociągowej,
- zagospodarowanie stref ochronnych, zgodnie z obecnymi przepisami oraz odprowadzenie ścieków poza granice stref ochronnych,

- rozbudowa istniejącego układu zasilania w celu zwiększenia jego przepustowości i niezawodności działania oraz utrzymania wymagającej jakości wody pitnej, a także utrzymania wymaganego ciśnienia dyspozycyjnego,
- zapewnienie rezerwowych systemów zaopatrzenia miasta w wodę pitną, niezbędnych w awaryjnej sytuacji i powodzi,
- opracowanie programu uporządkowania gospodarki ściekowej,
- ochrona wód rzeki Wołcznicy, która stanowi potencjalne źródło zaopatrzenia w wodę północno-zachodniej części pasa nadmorskiego,
- utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę,
- realizacja Programu kanalizacji gminy Golczewo zgodnie z Uchwałą Nr XVII/105/04 Rady Miejskiej w Golczewie z dnia 30.06.2004r.
rozbudową wodociągów na terenie gminy Golczewo,

Cel 3. Gospodarka odpadami – kompleksowe uporządkowanie w gminie gospodarki odpadami, w tym:

- realizacja celów i działań założonych w planach gospodarki odpadami,
- likwidacja i stopniowa rekultywacja wszystkich składowisk odpadów na terenie powiatu,
- bieżąca inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk oraz wylewisk odpadów,
- 100% mieszkańców objętych zbiórką i wywozem odpadów,
- prowadzenie wspólnej gospodarki odpadami wg założeń planów gospodarki odpadami,
- budowa „Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych” (GPZON).

Cel 4. Poprawa jakości środowiska (powietrze, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne):

- inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza: punktowe źródła emisji (o wysokości kominu powyżej 10 m i mocy źródła powyżej 10MW), emisja powierzchniowa, związana z bytowaniem ludzi i indywidualnym zapotrzebowaniem na ciepło, emisja liniowa, związana z korzystaniem ze środków transportu,
- inwentaryzacja źródeł emisji hałasu do środowiska, zwłaszcza hałasu komunikacyjnego i przemysłowego,
- opracowywanie map akustycznych dla obszarów położonych wzdłuż głównych dróg, linii kolejowych, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach,
- opracowanie programu ograniczenia lub wyeliminowania emisji hałasu do środowiska oraz ochrony przed hałasem (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14.10.2002r.),
- inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego, wyodrębnienie obszarów i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,
- kontrola promieniowania elektromagnetycznego w rejonach jego wystąpienia, cykliczna aktualizacja rejestrów, wyznaczanie obszarów ograniczonego użytkowania.

Cel 5. Racjonalne użytkowanie surowców:

- weryfikacja stanu zagospodarowania złóż kopalin,
- rozpoznanie możliwości wykorzystania surowców odnawialnych na terenie gminy,
- racjonalne wykorzystanie zasobów kopaliny głównej i towarzyszącej oraz racjonalne zagospodarowanie wyrobisk.

Cel 6. Ochrona powierzchni ziemi i ochrona wybrzeża:

- inwentaryzacja degradacji gleb,
- program zalesień dla gleb erodowanych,
- stałe zalesianie i zadrzewianie terenów erodowanych i po rekultywacji.

Cel 7. Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych

- opracowanie planu ochrony rezerwatów przyrody,
- utworzenie nowych obszarów chronionych,
- opracowanie programu udostępniania i zagospodarowania lasów do celów rozwoju turystyki i wypoczynku, regeneracji zdrowia, edukacji ekologicznej,
- opracowanie zasad dotyczących zalesiania gruntów porolnych (z uwzględnieniem potrzeb ochrony różnorodności biologicznej oraz zachowania korytarzy ekologicznych),
- promocja walorów przyrodniczych – rozwój turystyki.

Cel 8. Przeciwdziałanie poważnym awariom – zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych, w tym:

- wyznaczenie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych oraz stworzenie stanowisk postojowych i parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne.
- stworzenie punktu lub punktów magazynowania odpadów, powstałych na skutek katastrof, awarii i wycieków (deponator), tereny oczyszczalni ścieków lub baz straży pożarnej, zamkniętych składowisk.

Cel 9. Zwiększenie świadomości ekologicznej – edukacja ekologiczna:

- koordynacja edukacji ekologicznej w gminie, opracowanie programu edukacji ekologicznej skierowanego do wszystkich mieszkańców,
- utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej z zapleczem dydaktycznym,
- organizacja i realizacja programów edukacyjnych i akcji ekologicznych,
- prowadzenie konkursów, szkoleń, warsztatów, wycieczek,
- wprowadzenie większej ilości ścieżek przedmiotowych w większej ilości szkół na terenie powiatu,
- współpraca różnych instytucji w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony środowiska,
- tworzenie systemu elektronicznej bazy danych.
- opracowanie systemu udostępniania danych społeczeństwu,
- opracowanie programu badawczo-obszernego najbliższego otoczenia- działalność w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, ochrona środowiska w praktyce,
- stworzenie internetowej mapy problematyki dotyczącej ochrony środowiska - racjonalne korzystanie z oferty edukacyjnej,
- wprowadzenie tzw. „Małych projektów ekologicznych” - rozstrzygnięcie problemów lokalnych na terenie gmin powiatu,
- opracowanie gminnych programów rolno-środowiskowych,
- szkolenie rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i KDPR,
- opracowanie i budowa ścieżek dydaktycznych w miejscach szczególnie atrakcyjnych przyrodniczo, krajobrazowo i turystycznie,
- prowadzenie i promocja edukacji przyrodniczo leśnej.

Cel 10. Monitoring środowiska:

- stały monitoring i ocena jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu, przyrody.

**➤ CELE I DZIAŁANIA DO REALIZACJI
WYNIKAJĄCE**

ZE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GOLCZEWO

CELE

- Określenie istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z rozwojem gminy.
- Wyznaczenie obszarów o różnym stopniu ochrony środowiska przyrodniczego kulturowego i krajobrazu oraz ustalenie dla nich zasad użytkowania.
- Sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy: rozwoju funkcji gospodarczych oraz systemu obsługi ludności i infrastruktury technicznej.

DZIAŁANIA

- Opracowanie i zatwierdzenie dokumentacji stref ochronnych ujęć wody.
- Program uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej dla podtrzymania klasy czystości wód.
- Opracowanie dokumentacji geologicznych dla złóż surowców naturalnych.
- Studium chłonności i pojemności rekreacyjnej środowiska przyrodniczego w rejonie jezior.
- Koncepcje programowe dydaktycznych ścieżek turystycznych.
- Realizacja systemu gazyfikacji gminy.
- Zachowanie 25% wskaźnika udziału zieleni publicznej na terenie miasta.
- Oszczędna gospodarka gruntami w procesie wyłączania z produkcji rolnej, zwłaszcza terenów o wysokiej jakości produkcyjnej i terenów cennych przyrodniczo.
- Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych, w wyniku dzikiej eksploatacji surowców mineralnych oraz innej działalności gospodarczej.
- Rozwój turystyki i agroturystyki w oparciu zagospodarowanie wyznaczonych terenów oraz podniesienie standardu wypoczynku (urządzenie plaż, kąpielisk, ośrodków jeździeckich, szlaków dydaktycznych, itp.).
- Utrzymanie rolniczego charakteru gminy.
- Racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, odznaczającej się dobrymi warunkami glebowymi.
- Działania rekultywacyjne, prowadzące do podniesienia czystości wód powierzchniowych do min. II klasy czystości.
- Rozwój funkcji rekreacyjnej i rybackiej na jeziorach gminy Golczewo.
- Systematyczne zarybianie jezior.
- Ochrona terenów przyrodniczo-cennych.
- Tworzenie nowych terenów przyrodniczo-cennych.
- Zachowanie trwałości istniejących zasobów leśnych.
- Zachowanie funkcji ochronnej lasów.
- Realizacja planu urządzenia lasu.
- Prowadzenie zalesień.
- Uporządkowanie gospodarki rolnej (racjonalne nawożenie, likwidacja zakwaszenia gleb, zakaz chowu zwierząt w technologii bezściółkowej).

➤ CELE I DZIAŁANIA DO REALIZACJI WYNIKAJĄCE

Z PLANU ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA I GMINY GOLCZEWO NA LATA 2007-2010

Cele strategiczne

- Stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego..
- Tworzenie technicznych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego.
- Kształtowanie polityki społecznej.
- Poprawa i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy.
- Opracowanie i wdrażanie programu „Sołeckich Grup Producentkich”, z uwzględnieniem grupy gospodarstw agroturystycznych.

W celu zapobieżenia pogarszaniu się stanu środowiska naturalnego i jego poprawy powinny być podjęte następujące działania:

- budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, a w szczególności w małych miejscowościach położonych na terenach gminy,
- realizacja inwestycji drogowych poprawiających stan istniejących dróg umożliwiających poprawę bezpieczeństwa, zmniejszenie hałasu, ograniczenie zużycia paliw, niższe zanieczyszczenie powietrza,
- przebudowa lokalnych kotłowni węglowych na biopaliwo i gaz,
- likwidacja wysypiska odpadów komunalnych w Kłębach i zagospodarowanie go w ramach współpracy ze Związkiem Celowym Gmin R-XXI, skupiającym 27 gmin z 7 powiatów,
- kontynuacja i rozwijanie polityki związanej z segregacją i wtórnym wykorzystaniem odpadów możliwych do powtórnego przetworzenia,
- utrzymywanie drożności systemów melioracyjnych przeciwdziałających spływaniu wody z okolic większych skupisk zamieszkania,
- ochrona nabrzeży rzek i cieków wodnych poprzez kontrolę oraz sezonowe oczyszczanie ze śmieci i nadmiaru roślinności nabrzeżnej,
- prawidłowe rolnicze użytkowanie ziemi (właściwa polityka nawożenia, hamowanie erozji) oraz upowszechnianie prowadzenia gospodarstw ekologicznych,
- zadrzewianie terenów nie nadających się pod produkcję rolniczą oraz terenów i brzegów obszarów bezodpływowych i jezior (naturalny filtr),
- zwrócenie większej uwagi na egzekwowanie zasad ochrony środowiska przez użytkowników, zwłaszcza na terenach objętych ochroną prawną np.: parki krajobrazowe, strefy chronione itp.,
- współpraca z innymi gminami w regionie celem wypracowania wspólnej polityki z odpowiednich dziedzin ochrony środowiska np.: polityka odpadowa,
- podejmowanie działań ochrony i propagowania zabytków kultury materialnej w tym: obiektów architektonicznych, miejsc ważnych dla kultury jako elementów ściśle związanych z krajobrazem regionu.

Wymienione wyżej propozycje i plany działań zmierzają do zachowania oraz zwiększenia atrakcyjności przyrodniczej gminy Golczewo jako miejsca zamieszkania i wypoczynku. W efekcie poprawi się jakość życia mieszkańców, co może prowadzić do postrzegania Golczewa i jego okolic jako bardzo wartościowego do inwestowania i rozwoju turystyki.

Nowe inwestycje i rozwój turystyki mogą przyczynić się do zwiększenia zysków. Podwyższone dochody gminy pozwolą na prowadzenia dalszych inwestycji w zakresie ekologii, a tym samym utrzymają a nawet poprawią wartość regionu.

1.6. LIMITY RACJONALNEGO WYKORZYSTANIA ZASOBÓW ŚRODOWISKA

„Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego”, w oparciu o wytyczne polityki ekologicznej państwa, określa limity, związane z racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i poprawą stanu środowiska.

Powiat Kamień Pomorski przyjął wskaźniki i limity w wysokości przyjętej dla województwa.

Na podstawie wskaźników wojewódzkich, gmina Golczewo przyjmuje następujące limity:

- **Zasoby wodne**

Limit gminny, podobnie jak wojewódzki szacuje się na wielkość 20% w zakresie zmniejszenia wodochłonności w produkcji. Jest to podyktowane średniooszczędnymi technologiami stosowanymi w produkcji i w najbliższym czasie, czyli do 2010 roku, nie przewiduje się nagłego zmniejszenia zużycia produkcji.

- **Materiałochłonność**

W gminie wskaźnik zmniejszenia materiałochłonności zakłada się na poziomie 30%. Jest to związane z restrukturyzacją parku maszynowego i zmianami w asortymentach produkcji, które to czynniki systematycznie się zmieniają na korzyść środowiska.

- **Energia**

Na poziomie gminy zakłada się zmniejszenie zużycia energii elektrycznej o 25%. Jest to podyktowane wprowadzeniem nowych rozwiązań technologicznych o znacznie mniejszym zużyciu energii. Przedsiębiorstwa energetyczne zobowiązane są do zwiększenia udziału ilości energii elektrycznej, wytworzonej w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych do 7,5% w 2010 r. w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej (Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15.12.2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku - Dz. Ust. Nr 122)

- **Odpady przemysłowe**

Zakłada się zwiększenie wykorzystania odpadów przemysłowych do celów gospodarczych do 30 %.

- **Surowce wtórne**

Zakłada się, że do końca 2008 - 100% mieszkańców powiatu, objętych zostanie zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych; przy czym limity powiatowe zakładają następujący odzysk: 60% dla szkła, 55% dla papieru i kartonu, 50% dla metalu, 20% dla tworzyw sztucznych (tylko recykling mechaniczny i chemiczny), 50-60% odpadów ulegających biodegradacji, 50-60% odpadów opakowaniowych.

- **Ładunki zanieczyszczeń do wód**

Zakłada się, że ładunki zanieczyszczeń do wód będą musiały spełniać wymogi Unii Europejskiej w tym zakresie.

- **Emisja substancji do powietrza**

Na poziomie powiatu przyjęto ograniczenie emisji pyłów o 75 %, dwutlenku siarki o 30 %, tlenków azotu o 20%, niemetanowych lotnych związków organicznych o 4 % i amoniaku o 8 % w stosunku do stanu z roku 1990.

Poziom zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunikacyjnych będzie również malał, przy założeniu udroźnienia sieci komunikacyjnej oraz wsparcia działań na rzecz rozwoju transportu publicznego

- **Paliwa**

Poziom gminny zakłada wycofanie z użytkowania etyliny i przejście na benzyny bezołowiowe oraz opcjonalnie stosowanie biopaliw (zgodnie z wymogami prawnymi w tym zakresie).

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY GOLCZEWO

2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA – POŁOŻENIE, POWIĄZANIA, PARAMETRY

Gmina Golczewo leży w północno zachodniej części województwa zachodniopomorskiego na krańcu Puszczy Goleniowskiej. Krzyżują się tu drogi tranzytowe nr 108, łączące Świnoujście z Gdańskiem, z drogą nr 106 Kamień Pomorski – Pyrzyce oraz drogą turystyczną Pobierowo – Golczewo – Przybiernów do drogi krajowej nr 3 Szczecin – Świnoujście lub nr 6 Gdańsk – Szczecin.

Od północy graniczy z gminą Kamień Pomorski i Świerzno, od zachodu z gminą Wolin, od południa z gminami Przybiernów i Nowogard od wschodu z gminami Gryfice i Płoty. Pod względem administracyjnym, gmina leży na terenie Powiatu Kamieńskiego. Golczewo, to gmina miejsko-wiejska. Siedzibą władz gminnych jest miasto Golczewo.

Mapa nr 2.1.1.

Położenie gminy Golczewo na terenie Powiatu Kamieńskiego

Na podstawie: Wojewódzki Ośrodek Informatyki – Terenowy Bank Danych w Szczecinie

Gmina Golczewo zajmuje powierzchnię 175,39 km², zamieszkuje ją 6196 mieszkańców w 28 miejscowościach (12 sołectw i 1 osiedle), średnia gęstość zaludnienia wynosi 35,3 mieszkańców/km². Odległość do najbliższego portu lotniczego (Goleniów) wynosi 35 km. Do bazy promowej w Świnoujściu – 50 km, do Szczecina – 70 km, do Berlina – 180 km.

Gmina podzielona jest na następujące jednostki pomocnicze :

- 1) Osiedle Golczewo - obejmujące miejscowości: Golczewo, Golczewo-Gaj, Sosnowice,
- 2) Sołectwo Baczysław - obejmujące miejscowość Baczysław,
- 3) Sołectwo Drzewica - obejmujące miejscowości: Drzewica, Kłodzino,
- 4) Sołectwo Kłęby - obejmujące miejscowości: Kłęby, Ronica,
- 5) Sołectwo Kozielice - obejmujące miejscowości: Dargoszewko, Dargoszewo, Kozielice, Niwka,
- 6) Sołectwo Kretlewo - obejmujące miejscowości: Gadam, Kretlewo,
- 7) Sołectwo Mechowo - obejmujące miejscowości: Gacko, Mechowo, Zielonka,
- 8) Sołectwo Niemica - obejmujące miejscowości: Koplino, Niemica,
- 9) Sołectwo Samlino - obejmujące miejscowości: Dobromyśl, Samlino,

- 10) Sołectwo Unibórz - obejmujące miejscowości: Barnisławice, Imno, Unibórz,
- 11) Sołectwo Upadły - obejmujące miejscowości : Upadły, Żabie,
- 12) Sołectwo Wołowiec - obejmujące miejscowość Wołowiec,
- 13) Sołectwo Wysoka Kamieńska – obejmujące miejscowości: Książ, Strażnica, Wysoka Kamieńska.

Siedzibą władz Gminy jest miasto Golczewo.

- Podstawowymi funkcjami gminy są gospodarka żywnościowa, turystyka i rekreacja oraz uzupełniająco rybactwo i leśnictwo. Dodatkowo, w przypadku miasta *Golczewo* – obsługa ludności i funkcja przemysłowo-produkcyjna.

Gmina Golczewo jest gminą typowo rolniczą.

Tabela nr 2.1.1.: Podział administracyjny i ludność gminy.

wyszczególnienie	powierzchnia w km ²	sołectwa	miejscowości	Ludność	
				ogółem	na 1 km ²
Gmina <i>Golczewo</i>	175,39	12	28	6196	35,3
Miasto <i>Golczewo</i>	7,42	Miasto + osiedle	1	2891	389,6

Na podstawie: dane UM Golczewo (stan na grudzień 2006)

Tabela nr 2.1.2.: Struktura użytkowania terenu na terenie gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE	STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW (W HA)					
	POWIERZCHNI A OGÓŁEM	UŻYTK I RO LN E	UŻYTK I LE ŚN E	WODY POW. (BEZ JEZI OR)	JEZIORA	INNE T E R E N Y
RODZAJ	17539	7820	8181	158	94	1286

Na podstawie: dane uzyskane w Urzędzie Miejskim w Golczewie (stan na wrzesień 2006)

2.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

➤ Demografia i struktura osadnicza

Gmina Golczewo należy do gmin o zaludnieniu ustabilizowanym i jest jedną z nielicznych gmin w województwie, których saldo migracyjne od szeregu lat wykazuje tendencje plusowe. W 2003 r. – wynosiło +5.

Gmina zamieszkiwana jest przez 6196 mieszkańców (stan na grudzień 2006).

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 35,3 mieszkańców/km².

Procentowa struktura zaludnienia na terenie gminy przedstawia się następująco:

- Miasto Golczewo – około 47% ludności,
- Sołectwa - około 53% ludności,
  - Gminę zamieszkuje 12,7% ludności powiatu.

Struktura zatrudnienia mieszkańców:

- w przemyśle 44%,
- w usługach rynkowych 20%,

- w usługach nierynkowych 22%,
- inne 14%

Tabela nr 2.2.1. Populacja ludności gminy

Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osób	%	osób	%	osób	%
Jednostka						
Populacja	6196	100	3061	50,4	3016	49,6
gęstość zaludnienia (miesz./km ²)	35,3		18,1		17,2	

W zakresie bezrobocia według Powiatowego Urzędu Pracy na dzień 30 listopada 2006 r. zarejestrowanych było 548 bezrobotnych w tym 372 kobiet i 176 mężczyzn. Zasiłek pobierało 71 osób, a bez prawa do zasiłku pozostaje 477 osób. Ta liczba bezrobotnych daje wskaźnik bezrobocia 14,3% i stopę bezrobocia 25,38%.

Do najważniejszych problemów środowiska społecznego można zaliczyć:
 niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy
 częściowy odpływ młodych ludzi z terenu gminy
 wysoką stopę bezrobocia zwłaszcza w środowiskach popegerowskich.

➤ **Obsługa ludności**

Obsługę ludności w zakresie infrastruktury społecznej na terenie gminy Golczewo zapewniają różne jednostki i podmioty.

W zakresie obsługi administracyjnej i samorządowej:

– Urząd Miejski w Golczewie.

W zakresie oświaty obsługę zapewnia:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Golczewie (Liceum Ogólnokształcące i Gimnazjum)
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Golczewie
- Szkoła Podstawowa w Wysokiej Kamieńskiej
- Ponadto na terenie miasta Golczewa funkcjonuje przedszkole samorządowe, do którego uczęszcza 24 przedszkolaków oraz 84 dzieci do klas „0”
- W szkołach zorganizowane są świetlice szkolne dla dzieci dojeżdżających, W każdej szkole prowadzone są zajęcia pozalekcyjne: SKS i koła zainteresowań. Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów w formie posiłków płatnych lub też bezpłatnych finansowanych przez budżet gminy. Łącznie ze stołówek szkolnych korzysta 456 uczniów.

W zakresie kultury obsługę zapewnia:

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Golczewie (14 076 woluminów, 765 czytelników, 11 508 wypożyczeń od początku roku) z filiami:
  - w Wysokiej Kamieńskiej (13 034 woluminów, 312 czytelników, 1 600 wypożyczeń od początku roku);
  - w Mechowie (8 287 woluminów, 245 czytelników, 1 790 wypożyczeń od początku roku).

Organizatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta i gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 435 rodzin w tym 243 rodziny mieszkające na wsi.

Struktura ubóstwa i niedostosowania społecznego obrazuje poniższe zestawienie powodów przyznania pomocy rodzinom i osobom samotnym:

zasilek stały	98 świadczeń
zasilek wyrównawczy	102 świadczenia
renta socjalna	359 świadczeń
zasilek okresowy gwarantowany	87 świadczeń
macierzyński zasilek jednorazowy	35 świadczeń
macierzyński zasilek okresowy	153 świadczenia
zasilek rodzinny	114 świadczeń
zasilek pielęgnacyjny	237 świadczeń
posiłki dla dzieci w szkołach	271 uczniów.

➤ **Zatrudnienie i bezrobocie**

Specyfika rynku pracy w gminie oraz jego podstawowe problemy to:

- istotna różnica struktury zatrudnienia w mieście i na wsi. Miasto ma charakter przemysłowy ze zrównoważoną strukturą sektorową (rolnictwo, przemysł, usługi), wieś jest wyjątkowo uboga w miejsca pracy poza rolnictwem. Cechuje ją monofunkcyjność. Blisko 90 % miejsc pracy to rolnictwo - głównie indywidualne.
- gmina posiada wysoką stopę bezrobocia.

2.3. INFRASTRUKTURA GOSPODARCZA

➤ **Gospodarka**

Na terenie gminy funkcjonuje Zakład Usług Publicznych, będący gminną jednostką pomocniczą, zatrudniająca 38 osób. Zakres działania zakładu obejmuje eksploatację ujęć wody, oczyszczanie ścieków, utrzymanie czystości miasta konserwację oświetlenia ulicznego, utrzymanie obiektów będących mieniem gminnym.

Gmina organizuje roboty publiczne, pozwalające na zatrudnianie osób pozostających długotrwale bezrobotnymi – średnio 40 osób rocznie.

Na terenie gminy Golczewo jest zarejestrowanych 435 podmiotów gospodarczych. Do większych firm funkcjonujących na terenie gminy Golczewo należą: Fabryka Resorów "TES", Piekarnia – Ciastkarnia Sylwester Ostrowski, Piekarnia – Cukiernia Wiesław Żelek, Salon samochodów osobowych "DEAWOO", "ROLMŁYN" Sp. z o. o., Restauracja "Herbowa", "BIO-PRODUKTY" Sp. z o. o., "JACK-DREW" Przedsiębiorstwo Produkcji Drzewnej, Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe "KAREX", "EKOFARB" Golczewska Wytwórnia Farb i Lakierów, "TYTANBIEL" PPH Wytwarzanie i Sprzedaż Farb, Klejów i Lakierów, "POLBET" Sp. z o. o., "HUBERTUS" Firma Produkcyjno – Handlowo – Usługowa.

Miasto Golczewo jest siedzibą instytucji ponadlokalnych m.in. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa biuro powiatowe w Golczewie, BPH S.A. oddział Golczewo, Banku Spółdzielczy Gryfice oddział Golczewo, Gminnego Centrum Informacji, Agencji PKO BP S.A., Banku Poczтового.

Gmina posiada około 23 ha gruntów przeznaczonych dla działalności gospodarczej, w pełni uzbrojonych infrastrukturą techniczną.

Uzupełnieniem działalności produkcyjnej jest sieć punktów usługowych i handlowych.

3. STAN ŚRODOWISKA

3.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, JEGO ZASOBY I ZAGROŻENIA

3.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

➤ **Regionalizacja fizyczno-geograficzna**

Pod względem fizyczno-geograficznym, gmina Golczewo położona jest na obszarze należącym do regionu:

- prowincji: Niz Środkowoeuropejski,
- podprowincji: Pobrzeże Południobałtyckie,
- makroregionu: Pobrzeże Szczecińskie,
- mezoregionu: Wolin, Uznam, Równina Gryficka, Równina Goleniowska, Wybrzeże Trzebiatowskie.

➤ **Regionalizacja geobotaniczna**

Wg podziału geobotanicznego Polski Gmina Golczewo leży w obrębie:

- Państwo: Holarktyka,
- Obszar: Euro-Syberyjski,
- Prowincja: Niżowo-Wyżynna Środkowoeuropejska,
- Dział: Bałtycki,
- Poddział: Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich,
- Kraina: Nizina Szczecińska, Pobrzeże Bałtyckie.

➤ **Regionalizacja zoogeograficzna:**

Zgodnie z regionalizacją gmina Golczewo należy do:

- Prowincja: Europejsko-Zachodnio Syberyjska Palearktyka,
- Kraina: Południobałtycka,
- Dzielnica: Bałtycka.

3.1.2. GEOLOGIA I GEOMORFOLOGIA

➤ **Geologia**

Decydujący wpływ na obecny kształt powierzchni gminy miały zlodowacenia bałtyckie oraz północnopolskie.

Na terenie gminy dominują utwory czwartorzędu.

Utwory te wykazują skomplikowaną budowę geologiczną pod względem strukturalnym i litologicznym.

Na obszarze gminy dominują piaski, iły, mułki, gliny zwałowe, kemy, żwiry fluwialne, wydmy, torfy, namuły, kreda.

Rzeźba terenu dzisiejszej gminy ukształtowana została w stadiale pomorskim ostatniego zlodowacenia, w plejstocenie, zaraz po ustąpieniu lodowca (we wczesnym holocenie).

Na obszarze tym występuje typ krajobrazu naturalnego - krajobraz równin morenowych,

Dlatego też dominują tu utwory geologiczne, stanowiące gliny zwałowe oraz utwory sandrowe i piaski rzeczne tarasów akumulacyjnych.

Utwory lodowcowe modelowane były przez wiatry i wody, zalewane tereny stopniowo zamieniały się w bagna i torfowiska.

Równie charakterystycznym typem krajobrazu, w gminie, jest krajobraz pojezierzy z polodowcowymi jeziorami, ozami i kemami.

➤ **Geomorfologia**

- Gmina Golczewo posiada urozmaiconą budowę geomorfologiczną. Leży ona w strefie form marginalnych lądolodu fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego, część gminy znajduje się na obszarze równin sandrowych.

3.1.3. ZASOBY NATURALNE

Głównymi występującymi na terenie gminy złożami surowców są złoża surowców węglanowych w rejonie miejscowości Kłęby – Drzewica – Kłodzino – Czarnogłowy na powierzchni 275,3 ha i udokumentowane w kategorii C 2 – które posiadają korzystne warunki geologiczno – złożowe występowania kopaliny i odpowiednią jakość surowca (dla potrzeb przemysłu cementowego). Znajduje się ono w strefie bezpośredniej alimentacji wód podziemnych i w obrębie strefy wysokozasobowej, przy czym eksploatacja surowca stanowić będzie zagrożenie dla zasobów wodnych i naruszenie stosunków wodnych w obrębie zlewni rzeki Niemicy i Wołczenicy.

Udokumentowane zostało złożo wapienia przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie – oraz zatwierdzona „dokumentacja geologiczna złoża wapieni i margli jurajskich Czarnogłowy – Kłęby w kategorii C 2” z bilansem zasobów – przekrojami oraz składem chemicznym.

Eksploatację złoża wapieni „Czarnogłowy – Kłęby” oraz produkcję cementu uzależnia się od pozytywnych opracowań przyrodniczych sporządzonych w trakcie procedury opracowania i zatwierdzenia zmiany studium w obrębach geodezyjnych Drzewica, Kłęby, Kłodzino, Ronica.

3.1.4. GLEBY

Zróznicowana budowa geologiczna gminy powoduje zróżnicowanie gleb.

Na terenie gminy występują zróżnicowane gleby – od III do VI klasy bonitacyjnej.

Występują tu gleby bielcowe piaszkowe, wytworzone z piasków luźnych, słabo gliniastych i gliniastych, gleby bielcowe wytworzone z utworów pyłowych pochodzenia wodnego, gleby mułowo - bagienne, gleby brunatne, gleby torfowe i murszowe oraz pseudobielice.

3.1.5. HYDROGEOLOGIA I HYDROGRAFIA

➤ **Hydrografia (wody powierzchniowe)**

Przeważająca część gminy Golczewo leży na obszarze zlewni głównej Dziwny, w granicach dwóch zlewni cząstkowych: rzek Wołczenicy i Wołczy. Niewielki skraj południowo-wschodniej części gminy leży w zlewni głównej Regi.

Wody powierzchniowe zajmują 252 ha, co stanowi 1,4% obszaru gminy. Są to:

- rzeki: Wołczenica ze Stawną, oraz Wołcza z Niemica. i Wołczką,
- jeziora: Okonie, Szczucze, Samlino, Żabie, Lubcz oraz śródpolne i śródleśne oczka wodne,
- stawy rybne w Golczewie i Kłębach,
- stawy po kopalinach w Kłębach i Kłodzinie.

Wołczenica stanowi główną oś hydrograficzną gminy, długość rzeki na obszarze gminy wynosi 10 km. Lewobrzeżnym dopływem Wołczenicy jest rzeka Stawna o długości 7km w granicach gminy Golczewo. Pozostały wododział stanowi wododział Wołczy (długość rzeki na terenie gminy – 5 km) z dopływami: Niemica i Wołczką.

Niemica wypływa z jez. Szczucze przepływa przez jezioro Okonie. Długość rzeki na terenie gminy Golczewo wynosi 7,5 km. Łączna powierzchnia jezior na terenie gminy Golczewo wynosi około 100 ha, z czego tylko 5 jezior posiada powierzchnię powyżej 1 ha:

- jezioro Okonie o pow. 55 ha i max gł. 1,8 m,
- jezioro Szczucze o pow. 39,1 ha max gł. 8,7 m,
- bez nazwy na rzece Niemica o pow. 2 ha,

- Żabie o pow. 1,3 ha,
- Lubcz o pow.:1,7ha.

➤ **Hydrogeologia (wody podziemne)**

Na terenie gminy Golczewo poziom wodonośny występuje na głębokości 10-40 m. Jeśli chodzi o poziom użytkowy w obrębie czwartorzędowym, to ma on na tym terenie niewielkie znaczenie. Znaczna ilość wody pobierana jest z zasobów jurajskich.

W odniesieniu do wód podziemnych, obszar gminy Golczewo charakteryzuje się korzystnymi warunkami hydrologicznymi. Eksploatacja wód podziemnych prowadzona jest na ujęciach wodociągów grupowych (Golczewo, Kłęby, Kretlewo, Niemica i Mechowo) oraz wodociągu zbiorowego Unibórz.

3.1.6. KLIMAT

Pod względem klimatycznym, obszar gminy należy do Dzielnicy Bałtyckiej. Zaznacza się tu silnie wpływ morski: wilgotność powietrza, długotrwałość zim, amplituda temperatur.

Jak wynika z danych stacji meteorologicznej w Kamieniu Pomorskim, średnia roczna temperatura na tym obszarze waha się w granicach 7-8,3°C.

Najcieplejszy miesiąc to sierpień, a najchłodniejszy – styczeń.

Temperatura maksymalna mieści się w granicach 32,1° do 33,1°C, a minimalna od -18,6° do -19,2°C.

Roczna suma opadów na terenie gminy waha się w granicach 550-650 mm.

Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-220 dni.

Wiatry wieją najczęściej z kierunku płd.-zach. i płn.-zach.

3.1.7. LASY I TERENY ZIELENI

Lasy zajmują powierzchnię 8 181 ha, z tego na powierzchni 8 126 ha gospodarkę leśną prowadzą dwa Nadleśnictwa, tj. Rokita i Gryfice. Rocznie pozyskuje się około 40 000 m³ „grubizny”. Gospodarka leśna prowadzona jest zgodnie z planami Urzędzeń leśnych, a przyrost powierzchni leśnej wynosi około 20 ha rocznie.

W "Lesie Golczewskim" i na terenie "Lasów Samlińskich" zostały wyznaczone ścieżki dydaktyczne, które w swoim przebiegu mają oznaczone leśne przystanki. Przystanki te ukazują najcenniejsze fragmenty lasów, dlatego podczas leśnych wędrowek lub przejażdżek warto na dłużej się przy nich zatrzymać. Malowniczość krajobrazu zwiększają rośliny podlegające całkowitej ochronie gatunkowej. Spotykamy tu również zwierzęta takie jak jeź, sarna, wydra, kuna, łasica, jelen europejski oraz symbol Golczewa – zielona żaba. Czasem uda się wyśledzić piżmaka, jenota czy borsuka. Wody Jeziora Okonie i rzeki Niemicy to miejsce polowań orła bielika i kani rudej. W pobliskich bagnach żyją czaple, żurawie, kaczki ogorzalki, głowieńki, trące oraz remizy i rybołowy. Lasy okalające Golczewo są bogate w grzyby i jagody.

Dominują siedliska lasowe nad borowymi, z przewagą lasu i boru mieszanego świeżego. W składzie gatunkowym panuje drzewostan liściasty dąb, brzoza, jesion, buk, grab, olcha, z dużym udziałem sosny, mniejszym modrzewia i świerku.

W strukturze wiekowej drzewostanu przeważają lasy liczące poniżej 40 lat.

Najstarsze drzewostany około 100-letnie i starsze zachowały się na siedliskach lasowych - głównie dęby, w mniejszym udziale sosny. Najstarsze dąbrowy i drzewostan sosnowy liczą 140 - 150 lat; Lasy charakteryzują się stosunkowo dużym udziałem siedlisk przydatnych do penetracji turystycznej - odporne (powyżej 40 lat) atrakcyjne krajobrazowo. Według kategorii użytkowania, lasy należą w przewadze do lasów gospodarczych.

3.1.8. UŻYTKI ROLNE

Na terenie gminy prowadzone są 392 indywidualne gospodarstwa rolne, które użytkują

4719 ha. Natomiast Agencja Nieruchomości Rolnych jest w posiadaniu wg stanu na dzień 1.01.2004r. 876 hektarów. W międzyczasie zostało z tych zasobów rozdysponowane w formie dzierżawy 495 ha. Gruntów odłogowanych do ewidencji gminy nie zgłoszono. Na terenie gminy funkcjonuje również Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Kretlewie, która gospodaruje na powierzchni 982,2 ha, oraz pozostali użytkownicy – 1243 ha.

Gospodarstwa rolne wytwarzają produkty pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. W strukturze produkcji roślinnej przeważają zboża oraz rzepak, natomiast mniejszym zainteresowaniem cieszą się pastewne i okopowe. Wynika to również z faktu, że w produkcji zwierzęcej ze względu na warunki ekonomiczne likwiduje się krowy, natomiast nieznaczny wzrost obserwuje się w produkcji żywca wieprzowego.

Producenci swoje produkty zbywają do specjalistycznych zakładów przetwórstwa mięsnego, z których do liczących się można zaliczyć: Zakłady Mięsne w Ościęcinie oraz ROL – BANC Świerżno. Produkty roślinne zbywane są na wolnym rynku oraz dla Agencji Rynku Rolnego.

W gminie Golczewo średnie gospodarstwo miało wielkość 12 ha. Struktura gospodarstw przedstawia się następująco:

gospodarstwa do 5 ha	8,18% - o łącznej powierzchni	385,9 ha
gospodarstwa do 10 ha	9,66% - o łącznej powierzchni	456,1 ha
gospodarstwa do 50 ha	40,81% - o łącznej powierzchni	1925,3 ha
gospodarstwa powyżej 50 ha	41,35% - o łącznej powierzchni	1951,4 ha

W ogólnej powierzchni użytków rolnych 7820 ha udział poszczególnych klas bonitacyjnych przedstawia się następująco:

klasa I	0
klasa II	0
klasa III	20,32 %
klasa IV	50,07 %
klasa V	24,22 %
klasa VI	5,39 %

3.1.9. OBSZARY ZDEGRADOWANE

Do obszarów zdegradowanych na terenie gminy Golczewo należą głównie:

- zdewastowane budynki po byłych gospodarstwach wielkoobszarowych,
- zniszczone i niszczące budynki zabytkowe (zabudowa podworska i pofolwarczna),
- dzikie wysypiska i wylewiska,
- wyeksploatowane wyrobiska eksploatacji kruszywa,
- tereny przemysłowe,
- zaniedbane parki wiejskie.

Tabela nr 3.1.9.1 Wykaz terenów zdegradowanych przemysłem na terenie gminy Golczewo

lp	Nazwa terenu w tym lokalizacja, adres	Rodzaj zdegradowanego terenu (sposób zagospodarowania)	Przyczyna zdegradowania i fakultatywnie stopień zdegradowania terenu (subiektywnie w skali 1-5)	Powierzchnia terenu (ha)	Ew. sprawca zanieczyszczenia	Działania rekultywacyjne trwające lub planowane (m.in. wykonawcy, nakłady finansowe, źródła finansowania, metoda)	Źródło informacji : starosta na podst. Art.109 POŚ, WIOŚ, inne (jaki)
5	Kopalnia kruszywa naturalnego Kłodzino, gmina Golczewo.	- Tereny poeksploatacyjne złoża kruszywa naturalnego. - Sposób zagospodarowania terenu: postępowanie w toku.	Wydobycie żwiru	5,39 ha	Brak zanieczyszczenia	Postępowanie w toku odnośnie ustalenia kierunku rekultywacji, proponowany wodny z wprowadzeniem zadrzewień na skarpach i obrzeżach zbiornika. Finansowanie na koszt władającego terenem.	Starosta
6	Fabryka Resorów „TES” Sp. z o.o. Zakład Golczewo	Zanieczyszczenie gruntów olejami mineralnymi i metalami (m.in. cynk, miedź, chrom, ołów, mangan, żelazo). Występuje potencjalne zagrożenie dla występujących na tym terenie przypowierzchniowych wód gruntowych.	Działalność naprawcza maszyn rolniczych	Brak danych	Ewentualny sprawca - Zakłady Naprawcze Maszyn Rolniczych Golczewo.	Obowiązek rekultywacji spoczywał będzie na Staroście (art. 110 POŚ), zgłoszenia dokonano na podstawie art. 12 ustawy wprowadzającej POŚ, Ustawy o odpadach i inne.	Starosta Art. 110

3.2. OCHRONA PRZYRODY

3.2.1. SYSTEM OCHRONY PRZYRODY

Ochrona przyrody oznacza: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników.

Celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymywanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także innych zasobów przyrody i jej składników,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

Ochrona przyrody jest obowiązkiem każdego obywatela, organów administracji publicznej, a także jednostek organizacyjnych oraz osób prawnych i fizycznych prowadzących działalność wpływającą na przyrodę.

Zasady i formy ochrony przyrody uchwalane są na mocy ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 92. z 2004 r. poz. 880).

Poddanie pod ochronę następuje przez:

- tworzenie parków narodowych (PN),
- uznawanie za rezerваты przyrody (R),
- tworzenie parków krajobrazowych (PK),
- wyznaczanie obszarów chronionego krajobrazu (OChK),
- wprowadzanie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt,
- wprowadzanie ochrony indywidualnej.

Obecny i projektowany system ochrony przyrody na terenie gminy Golczewo przedstawiony został w dokumencie Waloryzacja przyrodnicza gminy Golczewo.

Doświadczenia ostatnich lat pokazują, że w miarę coraz lepszego rozpoznania walorów środowiska i stanu ich zagrożenia, pojawiają się na ogół nowe argumenty na rzecz obejmowania ochroną kolejnych terenów bądź też nadawania wyższej rangi ochrony.

W chwili obecnej przeważa kierunek ochrony przyrody polegający na kontynuacji obejmowania różnymi formami ochrony coraz to nowych obszarów i obiektów wraz z wprowadzaniem ograniczeń w stosunku do różnych rodzajów działalności gospodarczej.

Ograniczenia te powodowane są obserwowaną degradacją środowiska w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej. Wskazuje się w ten sposób na błędy w gospodarowaniu i nieprzestrzeganie praw przyrody.

W przyszłości należy oczekiwać, że każdorazowo będzie następowało dostosowanie prowadzonej działalności gospodarczej do istniejących uwarunkowań środowiska, a więc będzie prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

3.2.2 OBSZARY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE

Na terenie gminy Golczewo zaewidencjonowano kilka obiektów ochrony powierzchniowej, pomniki przyrody, parki zabytkowe. Na terenie gminy utworzono rezerwat przyrody „Golczewskie Uroczysko”, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe m.in. „Las Golczewski”, „Dolina Stawny”, „Las Samliński”, użytki ekologiczne o łącznej powierzchni około 700 ha. Wytyczono również ścieżki rowerowe oraz piesze przebiegające przez najciekawsze tereny przyrodnicze gminy. Utworzenie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych ma na celu ochronę najciekawszych terenów leśnych oraz istniejącej tam flory i fauny.

Przy planowaniu i wykorzystywaniu walorów przyrodniczych do celów gospodarczo-społecznych, należałoby kierować się zasadą rozwoju zrównoważonego tj. prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej w harmonii z przyrodą i w taki sposób, by nie powodować nieodwracalnych zmian w środowisku przyrodniczym. Celem określonym w tej definicji jest taki rozwój, „ który zapewni sprawiedliwe zaspokojenie potrzeb współczesnego społeczeństwa bez naruszania możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń”. Zrównoważony rozwój jest gwarantem harmonijnego współgrania ze sobą czynników niezbędnych do rozwoju gminy Golczewo, powiatu kamieńskiego, województwa zachodniopomorskiego. Decyzją Wojewody zachodniopomorskiego w sierpniu 2004 r. został utworzony nowy rezerwat przyrody, leżący w granicach gminy Golczewo. Rezerwat Golczewskie Uroczysko ma ponad 95 ha powierzchni. Rezerwat służy ochronie naturalnego ekosystemu torfowisk wysokich, śródleśnego jeziora i lasów.

Obszary i obiekty objęte ochroną z tytułu przepisów szczególnych:

Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy „Las Golczewski” utworzony został na obszarze 214,87 ha Leśnictwa Golczewo. Celem powołania zespołu jest zachowanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych terenów leśnych.

Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy „Las Samliński” utworzony został na obszarze 108,88 ha. Na terenie „Lasu Samlińskiego” zostały wyznaczone ścieżki dydaktyczne, które w swoim przebiegu mają oznaczone leśne przystanki. Przystanki te ukazują najcenniejsze fragmenty Zespołu.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Bukowa Góra” o pow.8, 73 ha.

Zespół przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina Stawny” o pow. 255, 48 ha.

Dziewięć użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 16, 28 ha.

Rezerwat przyrody pod nazwą „Golczewskie Uroczysko” (obszar lasu i torfowisk o łącznej powierzchni 95,78 ha).

Pomniki przyrody. Na terenie miasta Golczewo poddano ochronie indywidualnej 23 drzewa poprzez uznanie ich za pomniki przyrody,

Lasy wodochronne o pow. 8 ha w otulinie jezior Okonie i Szczuce.

Łączna powierzchnia chroniona wynosi 700,02 ha, tj. 4% obszaru gminy.

Opis w tabelach poniżej.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

Lp	Nazwa	Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne	Powierzchnia z wyszczególnieniem formy własności i rodzajów gruntów	Opis zespołu przyrodniczo - krajobrazowego	Miejsce i data ogłoszenia aktu o uznaniu za ZPK
1	Las Golczewski	Rozp. Nr 14/93 Wojewody Szczecińskiego z dnia 31.12.1993	Golczewo	214,87 ha	Zachowanie mszaru nad jeziorem Żabim oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów leśnych, ochrona herpetofauny i awifauny.	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 1 z dnia 29.01.1994r. Poz. 1
2	Las Samliński	Rozp. Nr 14/93 Wojewody Szczecińskiego z dnia 31.12.1993	Golczewo	108,88 ha	Zachowanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych oraz ochrona awifauny, teriofauny i herpetofauny.	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 1 z dnia 29.01.1994r. Poz. 1

Pomniki przyrody:

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne	Powierzchnia z wyszczególnieniem formy własności i rodzajów gruntów	Opis pomnika przyrody	Miejsce i data ogłoszenia aktu o uznaniu za pomnik przyrody
1	Dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, nad jeziorem Szczuczym za plażą, dz. nr 383/1 gm. Golczewo	b.d.	427 cm obwodu	Uchwała Nr XXX 18/98, Rady Miejskiej w Golczewie Dz. Urz. Wojewody
2	Dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, nad jeziorem Szczuczym za plażą, dz. nr 383/1 gm. Golczewo	b.d.	350 cm obwodu	Uchwała Nr XXX 18/98, Rady Miejskiej w Golczewie Dz. Urz. Wojewody
3	Dąb Bezzypułkowy	22.05.1998	Golczewo, nad jeziorem Szczuczym za plażą, dz. nr 383/1	b.d.	235 cm obwodu	j.w.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne	Powierzchnia z wyszczególnieniem formy własności i rodzajów gruntów	Opis pomnika przyrody	Miejsce i data ogłoszenia aktu o uznaniu za pomnik przyrody
			gm. Golczewo			
4	Dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, nad jeziorem Szczuczym od strony Kłębów dz. nr 561/6 gm. Golczewo	b.d.	332 cm obwodu	j.w.
5	Dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, nad jeziorem Szczuczym od strony Kłębów dz. nr 561/6 gm. Golczewo	b.d.	329 cm obwodu	j.w.
6	Dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	370 cm obwodu	j.w.
7	Dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	345 cm obwodu	j.w.
8	dąb bezszypułkowy	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	330 cm obwodu	j.w.
9	Buk Zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	480 cm obwodu	j.w.
10	Buk Zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	420 cm obwodu	j.w.
11	Buk Zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	378 cm obwodu	j.w.
12	Buk Zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	370 cm obwodu	j.w.
13	Buk Zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, teren wokół baszty dz. nr 285 gm. Golczewo	b.d.	350 cm obwodu	j.w.
14	Cyprysik	22.05.1998	Golczewo, teren cmentarza komunalnego dz. nr 378 gm. Golczewo	b.d.	205 cm obwodu i 20m wysokości	j.w.
15	Cyprysik	22.05.1998	Golczewo, teren cmentarza komunalnego dz. nr 378 gm. Golczewo	b.d.	205 cm obwodu i 20m wysokości	j.w.
16	Świerk pospolity	22.05.1998	Golczewo, teren cmentarza komunalnego dz. nr 378 gm. Golczewo	b.d.	Dwa pnie o obwodzie pnia 250 cm	j.w.
17	Grab zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, przy drodze gminnej Golczewo - Unibórz gm.	b.d.	350 cm obwodu	j.w.

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Położenie geograficzne i administracyjne	Powierzchnia z wyszczególnieniem formy własności i rodzajów gruntów	Opis pomnika przyrody	Miejsce i data ogłoszenia aktu o uznaniu za pomnik przyrody
			Golczewo			
18	Grab zwyczajny	22.05.1998	Golczewo, przy drodze gminnej dz. nr 465 Golczewo - Unibórz gm. Golczewo	b.d.	307 cm obwodu	j.w.
19	Grab zwyczajny	22.05.1998	Baczysław, teren szkoły, dz. nr 85 gm. Golczewo	b.d.	255 cm obwodu	j.w.
20	Jesion pospolity	22.05.1998	Baczysław, teren szkoły, dz. nr 85 gm. Golczewo	b.d.	375 cm obwodu	j.w.
21	Jesion pospolity	22.05.1998	Baczysław, teren szkoły, dz. nr 85 gm. Golczewo	b.d.	375 cm obwodu	j.w.
22	Klon srebrzysty	22.05.1998	Baczysław, teren szkoły, dz. nr 85 gm. Golczewo	b.d.	209 cm obwodu	j.w.

3.2.3. WALORYZACJA BOTANICZNA

W trakcie prac nad waloryzacją przyrodniczą gminy, rozpoznano aktualny stan szaty roślinnej, a także wyszukano cenne fragmenty przyrody, pełniące funkcje ekologiczne oraz szczególnie narażone na zniszczenie w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej.

Szata roślinna gminy jest bardzo dobrze rozpoznana. Na terenie gminy stwierdzono występowanie 441 gatunków roślin naczyniowych, w tym 40 objętych ochroną prawną.

Do najcenniejszych pod względem florystycznym należą tereny i obiekty, objęte ochroną oraz proponowane od ochrony.

Są to rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz pomniki przyrody.

W lasach na terenie gminy występują wielogatunkowe starodrzewy sosnowe, z udziałem buka pospolitego i dębu szypułkowego.

Na szatę roślinną składają się:

- roślinność potencjalna,
- roślinność wodna i szuwarowa,
- zbiorowiska ziołoroślowe,
- zbiorowiska łąkowe,
- zbiorowiska kożuchowe,
- fitocenozy pływających wielkich hydrofitów,
- fitocenozy z udziałem rogotka sztywnego,
- turzycowiska,
- śródpolne zadrzewienia i zakrzewienia,
- lasy,
- parki, cenne zadrzewienia, pomniki przyrody.

Waloryzacja przyrodnicza gminy wskazuje na ogromne zubożenie flory i zbiorowisk roślinnych. Przyczyna wysokiego zagrożenia flory tkwi głównie w niszczeniu lub naturalnym zanikaniu siedlisk.

We florze okolic Golczewa największe straty poniosła grupa gatunków wodnych, błotnych i torfowiskowych oraz gatunki łąk i lasów.

3.2.4. WALORYZACJA FAUNISTYCZNA

W ramach opracowań waloryzacji przyrodniczych gminy dokonano inwentaryzacji faunistycznej.

W opracowaniach tych stwierdzono bardzo wysokie walory tego obszaru.

W wyniku inwentaryzacji stwierdzono:

38 gatunków ssaków,

145 gatunków ptaków, z czego 127 lęgowych,

5 gatunków gadów,

11 gatunków płazów.

Najlepiej zbadaną grupą są ptaki. Ponadto dobrze rozpoznane są ssaki, gady i płazy. Ryby i bezkręgowce zbadano tylko fragmentarycznie.

Trzon fauny stanowią gatunki związane ze środowiskiem leśnym. Na terenie gminy występuje kilka gatunków zwierząt, określonych jako silnie zagrożone wyginięciem (polska Czerwona Księga Zwierząt). Są to m.in. bóbr europejski, wydra, popielica, bąk, gągoł, bielik, błotniak zbożowy i kania ruda.

W wyniku inwentaryzacji faunistycznej na terenie gminy stwierdzono następujące cenne gatunki zwierząt:

- Bezkręgowce: trzmiele, chrząszcze z rodziny biegaczowatych, ślimak winniczek,
- Ryby: sandacz, wzdregą, kleń, karaś, karp, leszcz, lin, okoń, szczupak, ukleja, węgorz,
- Płazy: 8 gatunków, w tym: traszka zwyczajna, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, rzekotka drzewna, żaba moczarowa, żaba jeziorkowa, żaba trawna,
- Gady: 6 gatunków, w tym: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny,
- Ptaki: 169 gatunków, w tym: bielik, błotniak zbożowy, kania ruda, cyranka, orlik krzykliwy, żuraw, kropiatka, bocian czarny, perkoz rdzawoszyi, gęgawa, krakwa, gągoł, błotniak stawowy, wodnik, kszyk, zimorodek, rybitwa czarna, świerszczak, strumieniówka, pustułka, dzięcioł czarny, srokosz, perkozek, perkoz dwuczuby, bocian biały, głowienka, czernica,
- Ssaki: nie stwierdzono ginących gatunków, ponadto występują: nietoperze, borsuk, rzęsorek rzeczek, nornik północny, kuna leśna, kuna domowa, tchórz zwyczajny, jeź zachodni, jeź wschodni, wiewiórka pospolita, gronostaj, łasica, jeleń europejski.

3.2.5. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Analiza zagrożeń środowiska przyrodniczego pozwala sformułować wnioski, że obszary cenne zagrożone są głównie przez:

- zanieczyszczenie wód (ścieki, pestycydy, nawozy sztuczne, dzikie wysypiska śmieci, wylewiska nieczystości),
- zachwianie stosunków wodnych (melioracje),
- ruch samochodowy (kolizje dróg ze szlakami komunikacyjnymi zwierząt),
- antropopresję (wycinanie drzew, itp.).

3.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZOWE – OCHRONA I ZAGROŻENIA

3.3.1. ROZWÓJ SIECI OSADNICZEJ

Najstarsze ślady osadnictwa związane są z epoką kamienia – okresem mezolitu i okresem neolitu.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie stanowisk z tej epoki, w tym osady i punkty osadnicze.

Zarejestrowano stanowiska z okresu neolitu/braźu, z epoki braźu oraz okresu halsztackiego, okresu rzymskiego i przedrzymskiego, kultury łużyckiej, wczesnego średniowiecza i średniowiecza.

Na terenie gminy odkryto szereg osad i cmentarzysk z różnych okresów.

Szczegółowe dane na temat rozwoju osadnictwa w poszczególnych gminach zawarte są w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Odziedziczona spuścizna kulturowa obszaru odzwierciedla historię regionu i jego stosunki społeczno-gospodarcze. Najstarsze dzieje dokumentują stanowiska archeologiczne.

Miasto Golczewo

Początki Golczewa sięgają IX-X wieku kiedy nad jeziorem „Okonie” powstało grodzisko, terytorium plemienne Wolinian. Nazwa Golczewo pochodzi od imienia Golisza, ówczesnego właściciela. W XIII w. wybudowano tu zamek z wieżą cylindryczną. Wielokrotnie przebudowywany i niszczonego pożarami zamek pozostawił po sobie wspaniałą historię, a z samej budowli udało się jedynie uratować najwyższą na Pomorzu, bo aż 35 metrową basztę, która została udostępniona dla turystów.

Najważniejsze daty w historii Golczewa to rok 1444, kiedy na zamku odbył się synod biskupi oraz 1 stycznia 1990 roku – nadanie przez I Premiera III Rzeczypospolitej praw miejskich.

Do walorów antropogenicznych Golczewa należą:

- pierścieniowate grodzisko z IX w,
- ruiny zamku z dobrze zachowaną XIII-wieczną wieżą obronną z punktem widokowym,
- dom ryglowy XVIII,
- zabudowa ul. Zwycięstwa,
- kościół pod wezwaniem św. Andrzeja Boboli z XV w.

Gmina Golczewo

Baczyślaw – wieś ma metrykę średniowieczną. Pierwsza udokumentowana wzmianka pochodzi z 1425 r. Obecnie możemy tu zobaczyć pseudo klasycystyczny dwór z parkiem krajobrazowym, jedyne we wsi skupisko zieleni wysokiej.

Gadom z eklektycznym pałacem z końca XIX i parkiem krajobrazowym z tego samego okresu.

Kłęby – pierwsza wzmianka o wsi pojawia się w 1322 roku przy okazji darowania jej przez księcia szczecińskiego biskupowi kamieńskiemu Konradowi. Dzisiaj najciekawszą jest ruina wiatraka holenderskiego z 1865r, który jest zabytkiem budownictwa przemysłowego.

Kłodzino – wieś o metryce średniowiecznej, będące od XV w własnością Flemingów. Obecnie pozostał dwór z parkiem dworskim z II połowy XIX w.

Kozielice – wieś leżąca nad rzeką Wołczenicą z istniejącym kościołem z kamienia polnego i cegły zbudowanym w XIV w. Wewnątrz znajduje się późnogotycka ambona, chrzcielnica barokowa z końca XVII w., organy z 1878r.

Kretlewo – wieś z zabytkową chałupą nr 36 z I połowy XIX w.

Mechowo – wieś o bardzo bogatej historii położona przy starym trakcie Gryfice – Wolin. Początkowo siedziba rodu rycerskiego V. Grape, a od 1823r własność rodu Flemingów.

Znajduje się tam kościół p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, gotycka budowla kamienna z wieżą drewnianą z 1647r.

Wewnątrz kościoła ołtarz z 1709 r. drewniany, polichromowany, ambona z 1712 r., balaski z 1709 r., dzwon gotycki z XV w.

W tej miejscowości znajduje się również pałac z XVIII/XIX w. z parkiem krajobrazowym z XIX w.

Niemica – wieś nad rzeką Niemica z XIV w. Zabytkami Niemicy są :

- kościół p.w. św. Michała Archanioła powstały w 1795
- drewniana wolnostojąca dzwonnica wieżowa z 1647r
- dwór o cechach eklektycznych z końca XIX w. z parkiem krajobrazowym

Ronica – dawna wieś folwarczna do 1500 r. należąca do rodu Flemingów. Z dawnego zespołu dworsko-folwarcznego pozostał jedynie park dworski z II połowy XIX w.

Samlino – wieś o metryce średniowiecznej, w której był stary kościół z 1784r. jako świątynia ewangelicka. W latach 1947-48 został rozebrany a ocalała część płaskorzeźb znajduje się w Muzeum Narodowym w Szczecinie. Aktualnie na miejscu starej świątyni został przez mieszkańców wybudowany nowy kościół wchodzący w skład parafii Golczewo.

Sosnowice – miejscowość powstała w 1941r. jako obóz jeniecki. Usytuowany tam cmentarz uznany jest jako miejsce pamięci narodowej.

Unibórz – wieś gdzie można zwiedzić kościół wybudowany w końcu XIX w. w stylu neogotyckim na miejscu poprzedniej świątyni która spłonęła w 1875r.

Upadły – wieś ma metrykę średniowieczną i posiada:

- kościół z XIX w. murowany z kamienia z cmentarzem otoczonym kamiennym murem i starodrzewem cmentarz z aleją lipową z XIX w.

Wołowiec – wieś będąca początkowo własnością rodziny V. Endling, a w XVIII w majątek przejmuje rodzina V. Lettów. Obecnie pozostał pałac z początku XIX w. Z parkiem krajobrazowym o cechach angielskich.

Wysoka Kamińska – miejscowość z głównym węzłem kolejowym w naszej gminie, łączącym Świnoujście ze Szczecinem.

3.3.2. OCHRONA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU ORAZ ZAGROŻENIA

3.3.2.1. ŚRODOWISKO KULTUROWE I KRAJOBRAZ

Krajobraz otwarty na terenie gminy, to głównie rzeźba terenu, a następnie elementy pokrycia.

Gmina charakteryzuje się znacznym udziałem obszarów o bardzo urozmaiconym, atrakcyjnym krajobrazie. Jest to przede wszystkim większość ciągów rynien lodowcowych, tworzących malownicze wnętrza krajobrazowe z płaskimi dnami (zajętymi przez wody jezior, bagna i łąki), otoczonymi zboczami porośniętymi przeważnie zielenią wysoką i lasami. Głębokie rynny ukryte są w krajobrazie wysoczyzn, a ich przebieg zaznaczają drzewa, rosnące na zboczach dolin. Atrakcyjne są także, dobrze widoczne (lokalne dominanty krajobrazowe), wzniesienia z wysokimi stokami, stanowiące urozmaicenie terenów rolniczych.

Na pozostałym obszarze dominuje harmonijny krajobraz z urozmaiconą rzeźbą. Na terenie gminy istnieje wiele cennych zabytków. Objęte są one stałą ochroną konserwatorską.

Na terenie miasta są to fragmenty murów obronnych, fragmenty fortyfikacji, kościoł, zabudowa tzw. starego miasta.

Na obszarach wiejskich są to układy ulic, zabudowania folwarczne, liczne dwory i pałace oraz parki podworskie.

Do szczególnych problemów należy ochrona zabytków położonych na terenach wiejskich oraz towarzyszącej im zieleni zabytkowej – parków, cmentarzy i obsadzeń dróg. Stała się ona obecnie jedną z najtrudniejszych dziedzin konserwatorskich.

Ze względu na zróżnicowane warunki glebowe i hydrograficzne obszar gminy jest rejonem o znacznie zróżnicowanym osadnictwie zarówno w okresach pradziejowych, średniowieczu i okresie nowożytnym.

Czynniki, które decydują o możliwościach przetrwania większości zabudowy wiejskiej mają zdecydowanie negatywny charakter.

3.3.2.2. Zagrożenia

Podstawowym zagrożeniem jest niedostosowanie istniejącego zasobu do dzisiejszych wzorców kulturowych i cywilizacyjno - technicznych.

Na dzień dzisiejszy, na terenie gminy obserwuje się powszechną przebudowę obiektów mieszkalnych, polegającą na zmianie kształtu okien, zamurowywaniu frontowych drzwi, okładaniu ścian panelami, itp. Proces ten w ostatnich latach szczególnie się nasilił. Istnieje więc pilna potrzeba rozwiązania problemu - pogodzenia uzasadnionych aspiracji mieszkańców do podniesienia standardu mieszkaniowego z przeciwdziałaniem niszczeniu zabytkowych budynków wątpliwymi modernizacjami.

Ochrona zabytków oraz towarzyszącej im zieleni zabytkowej – parków, cmentarzy i obsadzeń dróg, położonych na terenie miasta Golczewo, a także pozostałych miejscowości gminy, stała się obecnie jedną z najtrudniejszych dziedzin konserwatorskich.

Czynniki, które decydują o możliwościach przetrwania większości zabudowy miejskiej i wiejskiej mają zdecydowanie negatywny charakter.

Podstawowym zagrożeniem jest niedostosowanie istniejącego zasobu do dzisiejszych wzorców kulturowych i cywilizacyjno-technicznych.

Brak jest ekonomicznego i funkcjonalnego uzasadnienia do eksploatacji wielu obiektów gospodarczych i produkcyjnych.

Brak też środków u właścicieli na remonty generalne, a nawet bieżące, co przy niedostatku lokalnych warsztatów rzemieślniczych, znających tradycyjne technologie budowlane utrudnia możliwie tanie utrzymanie budynków. Zagrożeniem jest ekspansywna reklama nowoczesnych materiałów i detalu budowlanego, którego użycie dewaloryzuje skromne i jednorodne kompozycje zabudowy oraz może prowadzić do pogorszenia stanu technicznego obiektów.

Krajobraz gminy zagrożony jest przez wiele czynników, zarówno pochodzenia naturalnego, jak i antropogenicznego.

Do zagrożeń pochodzenia naturalnego należy zaliczyć:

- zniszczenia, wywołane klęskami żywiołowymi (wichury, pożary, śnieżyce).

Do zagrożeń antropogenicznych zaliczyć należy:

- fragmentację krajobrazu poprzez chaotyczną zabudowę nowych terenów oraz lokowanie obiektów o charakterze dominant krajobrazowych (wież, słupów, linii przesyłowych, masztów, itp.) w eksponowanych miejscach (np. na wzniesieniach),
- budowę nowych obiektów na obszarach zabudowanych bez uwzględnienia ukształtowanego krajobrazu kulturowego,
- likwidację tradycyjnej zabudowy (np. przejście z pokrycia strzechą na inne materiały, zmiana elewacji starych budynków, typowych dla tego regionu),
- zręby zupełne drzewostanów lub też zalesienia nowych terenów, zwłaszcza cennych krajobrazowo, ze względu na swoją ekspozycję,
- budowę nowych dróg lub rozbudowę już istniejących,
- intensywne melioracje, prowadzące do zubożenia bioróżnorodności i przekształcenia terenu, np. osuszenia,
- zabudowę obrzeży jezior, zwłaszcza lokalizacja domków kempingowych,
- lokalizację dużych tablic dla ekspozycji reklam,
- wtórne podziały własności,

- zmiany sposobu użytkowania terenów (intensywna gospodarka rolna),
- powstawanie zabudowy jednorodzinnej według bardzo zróżnicowanych projektów na zbyt małych działkach, bez stosowania komponowanej zieleni, mogącej ograniczać negatywne eksponowanie nowych form architektonicznych,
- powstawanie osiedli rekreacyjnych bez projektów urbanistycznych, pozbawionych kompozycji i odpowiednich przestrzeni publicznych,
- znaczna liczba różnych obiektów tymczasowych: kiosków, pawilonów, garaży, magazynów i wiat.

Do czynników bezpośrednio zagrażających zachowaniu historycznej (powstałej do 1945 r.) zabudowy należą współczesne metody modernizacji i adaptacji polegające na:

- powiększaniu i wymianie okien oraz powiększaniu wrót i wymiana ich stolarki z naruszeniem zasad pierwotnych podziałów i kompozycji na elewacji,
- ocieplaniu budynków i związaną z tym likwidacją wystroju ceglanego i tynkowego, a w przypadku konstrukcji szkieletowej przyspieszanie jej destrukcji biologicznej,
- wymianie pokryć dachowych i upraszczaniu geometrii dachów,
- adaptacjach zabudowy gospodarczej, bez profesjonalnych opracowań projektowych,
- fragmentarycznym tynkowaniu i malowaniu elewacji,
- likwidacji tradycyjnych (drewnianych, murowanych i kamiennych) ogrodzeń i płotów na rzecz betonowych prefabrykatów czy systemowych rozwiązań metalowych,
- likwidacji brukowanych nawierzchni podwórz,
- rozbudowa układów przestrzennych poprzez dodawanie dobudówek, garaży i wiat.

Zagrożone są relikty osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, położone w granicach wsi i samego miasta Golczewo.

Przypadkowe lokalizacje nowych siedlisk i zabudowy rekreacyjnej, melioracje, a także zalesienia mogą skutecznie zniszczyć zawartą w strukturach ziemnych wiedzę o dziejach najstarszych, o których nie wspominają źródła pisane.

Zagrożone są również zespoły zabytkowej zieleni. Dla licznych jeszcze obsadzeń dróg nadal zagrożeniem mogą być metody ich modernizacji, choć jako podstawowe zagrożenie należy wskazać brak regularnej pielęgnacji i planowego uzupełniania ubytków. Część parków i założen parkowych jest zaniedbana i pozostawiona własnemu losowi, dziczej zatrącając pierwotny charakter mający tworzyć w naturalnym krajobrazie tło kolorystyczne i oparcie przestrzenne dla terenów osadniczych. Zagrożeniem dla walorów komponowanej zieleni mogą być również nieprofesjonalnie prowadzone nasadzenia, z naruszeniem warunku utrzymywania składu gatunkowego przy uzupełnianiu ubytków oraz stosowania nasadzeń np. z egzotycznych drzew ozdobnych lub szpilkowych w miejscach, na terenach, i w rejonie obiektów architektonicznych, gdzie może dojść do unieczystnienia pierwotnej, zamierzonej kompozycji projektowej.

Formy i zasady ochrony dóbr kultury i krajobrazu znajdują się w opracowaniu „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Golczewo”.

3.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA – STAN I ZAGROŻENIA

Rozwój infrastruktury technicznej w zasadniczy sposób wpływa na stan i jakość środowiska. Właściwe wyposażenie miasta i gminy Golczewo w urządzenia techniczne jest podstawą ochrony wszystkich komponentów środowiska, a także ma istotny wpływ na zdrowie i komfort życia mieszkańców.

Wraz z rozwojem zabudowy i wodociągów konieczne jest tworzenie kompleksowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, co ma kluczowe znaczenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Rozwój sieci gazowej wpływa na ograniczenie spalania paliw stałych, a tym samym na ochronę powietrza.

Niezwykle istotne dla ochrony powierzchni ziemi, wód gruntowych i powierzchniowych jest wyeliminowanie problemu tzw. dzikich wysypisk odpadów poprzez objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem wywozu odpadów komunalnych oraz rozwojem systemu selektywnej zbiórki niektórych ich rodzajów. Dokumentem określającym wytyczne oraz kierunki w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami jest Plan Gospodarki Odpadami dla Związku Gmin R XXI.

Modernizacja dróg w sposób zasadniczy przyczynia się do ograniczenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego.

Dla tworzenia właściwie funkcjonujących systemów w gospodarce komunalnej, a także możliwości wykorzystywania funduszy unijnych na inwestycje, niezbędna jest współpraca międzygminna. Dotyczy ona tworzenia systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, gazyfikacji a także prawidłowej gospodarki odpadami.

3.4.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Prawidłowo prowadzona gospodarka wodno – ściekowa powinna być powiązana w łańcuch następujących zależności:

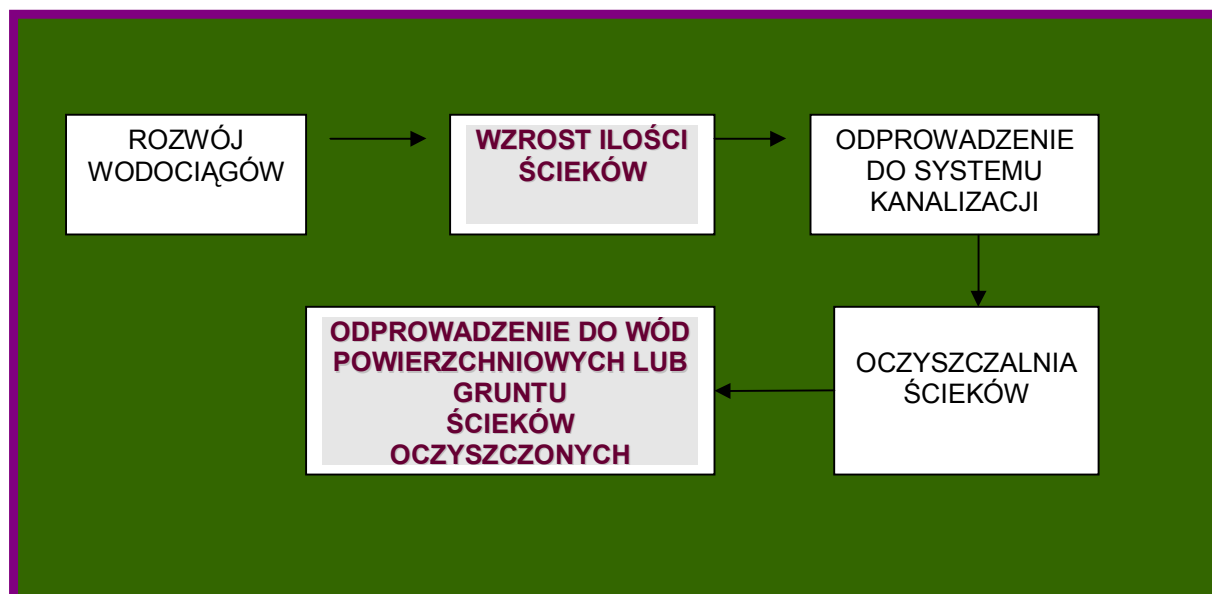
Zaspokajanie potrzeb poprzez system wodociągowy wiąże się ze spełnieniem dwóch imperatywów:

- zachowania wymagań jakościowych wobec wody dostarczanej na różne cele,
- zapewnienia dostarczania wody w oczekiwanej, racjonalnie uzasadnionej potrzebami ilości.

Wody, występujące w przyrodzie narażone są na różnego rodzaju zanieczyszczenia, rozumiane jako nadmierne w stosunku do dopuszczalnych dla danego rodzaju użytkowania wód stężenia związków mineralnych, organicznych lub bakterii.

Wody powierzchniowe i podziemne narażone są na zanieczyszczenie azotem, metalami ciężkimi, fosforanami, siarczanami, chlorkami, substancjami powierzchniowo – czynnymi, fenolami, fluorkami, bakteriami chorobotwórczymi, itd.

W zanieczyszczonych wodach wzrasta biologiczne i chemiczne zapotrzebowanie tlenu (zmniejsza się stężenie tlenu rozpuszczonego), zmienia się ich barwa, zapach, odczyn i temperatura.

3.4.1.1. Ujęcia wody

Źródło zaopatrzenia stanowią wody podziemne.

Eksploatacja wód podziemnych prowadzona jest na ujęciach pięciu wodociągów grupowych: Golczewo, Kłęby, Kretlewo, Niemica i Mechowo oraz wodociągu zbiorowego: Unibórz, a także wodociągów zakładowych (Golczewo – Zakład Utylizacji, Golczewo – OMT i OTL) i ujęć indywidualnych (Dobromyśl, Zielonka, Imno, Gacko). Szereg ujęć wyłączono z eksploatacji.

W południowej części gminy znajduje się obszar chroniony wód wysokiej jakości rzek: Wołczenicy i Niemicy – obszar projektowany dla zaopatrzenia w wodę strefy nadmorskiej.

3.4.1.2. Wodociągi

Gmina należy do obszaru o wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągowych. Z wodociągu korzysta 99% mieszkańców.

Długość sieci wodociągowej wynosi 59,270 km.

Zużycie wody do celów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca wynosi 63,7 m³/rok.

Źródło zaopatrzenia stanowią wody podziemne.

Podstawą zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy to wodociągi grupowe:

- Golczewo – Sosnowice – Upadły – Wołowiec – Mechowo – Samlino;
- Kłęby – Drzewice – Kłodzino – Ronica, a w gminie Przybiernów Leszczno,
- Kretlewo – Baczysław, Gadam, Wysoka Kamieńska, Kozielice, Dargoszewo;
- Niemica – Koplino, oraz 1 stacja wodociągowa obsługująca miejscowość Unibórz.
- Do całkowitego zintegrowania zaopatrzenia gminy w wodę konieczne jest połączenie wodociągu grupowego „Golczewo – Mechowo” z wodociągiem grupowym „Kłęby” – jak również wodociągu grupowego „Kretlewo” z wodociągiem „Niemica”, a następnie spięcie wodociągu grupowego „Kretlewo” z wodociągiem grupowym „Golczewo – Mechowo – Kłęby”.

Na odcinku wodociągu Mechowo – Wołowiec ułożenie sieci równoległej PCV z wyłączeniem odcinka azbestowego. Ogólna długość sieci do wykonania wynosi 9 km. Wykonanie tych robót zapewni pełne pokrycie potrzeb na wodę pitną dla mieszkańców, da możliwość stałej dostawy wody do każdej miejscowości w przypadku awarii nawet 80% czynnych ujęć wody pitnej.

Ogólna długość sieci wodociągowej na gminie wynosi 59.270 m.

3.4.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Nieuporządkowane usuwanie ścieków z domostw i obiektów gospodarki, najczęściej w pobliżu miejsca wytwarzania, zagraża poważnie jakości wód.

Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej, w tym budowa systemów kanalizacji, powiązanych z oczyszczalniami ścieków, jest jednym z priorytetowych zadań dla gminy.

Gmina boryka się z problemem braku kanalizacji na terenach wiejskich. Na terenach wiejskich brak jest także innych nowoczesnych rozwiązań. Zamiast przydomowych oczyszczalni, odbiornikami ścieków są nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, które stanowią zagrożenie dla wód gruntowych.

W niektórych przypadkach, gospodarstwa domowe nie posiadają również zbiorników bezodpływowych.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie wynosi 11,2 km, z czego 10,8 km w samym mieście Golczewo.

Wynika to z faktu, że skanalizowane są tylko dwie miejscowości gminy: Golczewo i Wysoka Kamieńska.

Obydwie te miejscowości posiadają oczyszczalnie ścieków.

- oczyszczalnia w Wysokiej Kamieńskiej - mechaniczno biologiczna, o przepustowości, wynoszącej 50 m³/dobę,
- oczyszczalnia w Golczewie - mechaniczno-biologiczna o przepustowości, wynoszącej 1.200 m³/dobę

Z kanalizacji w miejscowości Wysoka Kamieńska korzysta 36,5% mieszkańców, natomiast w mieście Golczewo 96%.

Na terenie miejscowości Kretlewo i Dargoszewo znajdują się oczyszczalnie wierzbowe.

Pozostałe miejscowości gminy, gospodarkę ściekową rozwiązują w oparciu o zbiorniki bezodpływowe (szamba). Ścieki wywożone są do punktu zlewnego, zlokalizowanego na terenie oczyszczalni ścieków w Golczewie.

3.4.2.1. Komunalna oczyszczalnia ścieków Golczewo

Użytkownikiem oczyszczalni jest Zakład Usług Publicznych z siedzibą Golczewie.

Odbiornikiem ścieków jest jezioro Okonie.

Przeciętny dobowy odpływ ścieków wynosi 660 m³/dobę.

Oczyszczalnia składa się z trzech ciągów technologicznych WS-400, uzupełnionych o trzy stawy stabilizacyjne.

Stan techniczny i eksploatacyjny obiektu nie jest zadowalający- wymagany jest remont dwóch ciągów technologicznych WS-400.

Oczyszczalnia ścieków Wysoka Kamieńska (gmina Golczewo)

Użytkownikiem obiektu jest PKP S.A. – Oddział Gospodarki Mieszkaniowej PKP – Zakład w Szczecinie.

Odbiornikiem ścieków jest rzeka Stawna.

Przeciętny dobowy odpływ ścieków wynosi 30 m³/dobę.

Oczyszczalnia odbiera i oczyszcza ścieki bytowo- gospodarcze z kolejowego osiedla mieszkaniowego w Wysokiej Kamieńskiej.

Jest to oczyszczalnia typu MINIBLOK M-9. Obiekt jest przestarzały i wymaga modernizacji.

Został opracowany i zatwierdzony Uchwałą Rady Miejskiej w Golczewie program kanalizacji gminy Golczewo, przewidujący budowę sieci kanalizacyjnej w gminie w poszczególnych etapach realizacji z całościowym przyjęciem ścieków bytowych do oczyszczalni ścieków w Golczewie, gdzie istnieje możliwość powiększenia przepustowości oczyszczalni z 1200 m³ do 1600 m³ na dobę. Program stanowi integralny załącznik do planu rozwoju lokalnego.

Wykonanie tego działania pozwoli na wyłączenie z użytkowania działającej oczyszczalni ścieków w Wysokiej Kamieńskiej (bardzo uciążliwej dla otoczenia) i zwolnienie dodatkowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe (z uwagi na występującą aktualnie strefę ochronną).

3.4.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Miasto i Gmina Golczewo posiada zorganizowany system zbiórki i gromadzenia odpadów. Odpady komunalne odbierane są przez Zakład Usług Publiczny z siedzibą w Golczewie, Firmę Handlowo Usługową w Gryficach, Zakład Gospodarki Komunalnej w Kamieniu Pomorskim i gromadzone na składowisku odpadów komunalnych w Słajsinie, gmina Nowogard. W związku z zamknięciem w 2005 roku składowiska odpadów w Kłębach, problem gospodarki odpadami rozwiązywany jest w ramach Związku Gmin R-XXI na bazie składowiska odpadów w Słajsinie gmina Nowogard. Opracowany Plan Gospodarki Odpadami dla Celowego Związku Gmin R XXI daje możliwość utworzenia stacji przeładunkowej odpadów komunalnych w miejscowości Niemica, gmina Golczewo.

Na terenie gminy, w zależności od rodzaju zabudowy, funkcjonują dwa sposoby zbiórki odpadów:

- w zabudowie jednorodzinnej, rozproszonej – pojemniki jednostkowe, dzierżawione mieszkańcom przez firmę obsługującą dany teren,
- w zabudowie wielorodzinnej, zwartej – pojemniki zbiorcze (kontenery), ustawione w punktach ogólnie dostępnych dla mieszkańców.

System zbiórki odpadów obejmuje odpady komunalne, niesegregowane oraz selektywną zbiórkę odpadów.

3.4.3.1. Podmioty obsługujące gminę w zakresie gospodarki odpadami

Odpady komunalne odbierane są przez:

- Zakład Usług Publiczny w Golczewie i gromadzone na składowisku odpadów w Słajsinie, gmina Nowogard,
- Firma Handlowo Usługowa w Gryficach,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Kamieniu Pomorskim

3.4.3.2. Składowisko odpadów

Gminne składowisko odpadów zlokalizowane w Kłębach zostało wyłączone z eksploatacji decyzją Starosty nr. BOŚ.7167-5/2003 z dnia 02.12.2003 roku z następującymi ustaleniami:

- Termin wstrzymania przyjmowania odpadów 31.12.2005 roku.
- Planowany termin zakończenia rekultywacji 31.12.2009 roku.
- Posadowienie reperów, - zainstalowanie przyrządów do pomiaru opadu atmosferycznego lub wyznaczenie stacji meteorologicznej reprezentatywnej dla lokalizacji składowiska- wykonanie 3 otworów badawczych (piezometrów) w 2004 r. Niwelacja terenu.w 2005 r.
- Ułożenie warstwy mineralnej wyrównawczej i warstwy drenażowej odgazowującej w 2006 r.

Tabela nr 3.4.1 Instalacje unieszkodliwiania odpadów na terenie gminy

Gmina	Miejsce	Faza eksploatacji	Spos. Puszcz. podłoża	Pow. ogólna	Pow. robocza	Pojemność	Drenaż	Odgazowanie
				[ha]	[ha]	[m ³]		
Golczewo	Kłęby	Nieczynne	Brak	2,70	1,7	92.000	Brak	Brak
Golczewo	Krętłewo	Nieczynne	Brak	1,50	1,0	42.000	Brak	Brak

Na podstawie: Plan Gospodarki odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego

3.4.4 ZAOPATRZENIE W CIEPŁO, PALIWA GAZOWE I ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Miasto i gmina Golczewo nie ma opracowanego „Planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną”.

3.4.4.1. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło w rozumieniu ustawy prawo energetyczne, to procesy związane z dostarczaniem do odbiorców energii cieplnej – w gorącej wodzie, parze, lub innych nośnikach.

Uciążliwość tych procesów jest związana z rodzajem użytego nośnika.

Najbardziej uciążliwe dla powietrza jest spalanie paliw stałych (węgla, koksu), powoduje tzw. niską emisję.

Rozwiązania w zakresie infrastruktury komunalnej i mieszkalnictwa mają wpływ na jakość powietrza.

Tworzenie nowoczesnego systemu zaopatrzenia w ciepło:

- eliminacja lokalnych kotłowni węglowych poprzez podłączenie do sieci,
- zamiana lokalnych kotłowni węglowo – koksowych na samoobsługowe kotłownie olejowe, gazowe lub biomase,
- modernizacja sieciowych źródeł ciepła i wzrost ich sprawności poprzez poprawę jakości paliwa, automatyzację procesów, modernizację stacji uzdatniania wody.

Duży wpływ na oszczędność zużycia ciepła, a w rezultacie pośrednio mniejszą emisję mają zabiegi termomodernizacyjne budynków: unikanie strat poprzez nieszczelności, poprawa izolacyjności, ocieplanie budynków.

Na terenie gminy nie ma scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło.

3.4.4.2. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Na teren gminy Golczewo została doprowadzona sieć gazowa z miejscowości Kamień Pomorski poprzez miejscowości Koplino, Niemica, Samlino do Golczewa jak również rozprowadzenie sieci gazowej po miejscowości Golczewo z włączeniem istniejących obiektów kotłowni oraz dużych zakładów produkcyjnych o łącznej długości przesyłu 18.675 mb oraz sieci rozdzielczej w miejscowości Golczewo o długości 6.400 mb. W zakresie zaopatrzenia w gaz przewiduje się wprowadzenie gazyfikacji przewodowej na całej gminie.

Następnym etapem w wykonaniu sieci będzie miejscowość Kłęby oraz Kozielice – Dargoszewo - Wysoka Kamieńska – Baczysław – Kretlewo – Gadom oraz Upadły – Wołowiec – Mechowo. Głównym celem w rozwoju sieci gazowej na terenie gminy będzie wykonanie jak największej ilości przyłączy dla odbiorców indywidualnych do celów gospodarczych i głównym celem wyeliminowanie zanieczyszczenia powietrza po spalaniu węgla i drzewa.

3.4.4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na terenie gminy istnieje stacja GPZ 110/15KV (GPZ-Główny Punkt Zasilania). w Golczewie. Linie napowietrzne 110 kV są zainstalowane przeważnie jako 1-torowe na słupach stalowych kratowych. Gmina zasilana jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110 kV Reclaw – Golczewo i Golczewo- Nowogard.

Stacja 110/15 kV „Golczewo” zlokalizowana we wschodniej części miasta jest podstawowym źródłem zasilania.

3.4.5. TELEKOMUNIKACJA

3.4.5.1. Telefonia stacjonarna

Gmina Golczewo obsługiwana jest przez moduł centralny, który zlokalizowany jest w Golczewie oraz pięć węzłów dostępowych centrali cyfrowej Kamień Pomorski: Kozielice, Kretlewo, Mechowo, Upadły i Wysoka Kamieńska.

Moduł cyfrowy zlokalizowany w Golczewie oraz szafy dostępowe na terenie gminy połączone są światłowodami w strukturze pierścienia SDH.

Na terenie gminy rozwinięta jest również sieć telefonii bezprzewodowej.

3.4.5.2. Telefonia bezprzewodowa (komórkowa)

Na terenie gminy rozwinięta jest również sieć telefonii bezprzewodowej. Istnieje tu Stacja Bazowa Telefonii Cyfrowej PLUS GSM-900MHz, zlokalizowana na wieży antenowej usytuowanej na terenie kotłowni w m. Golczewo, przy ul. Niepodległości.

3.4.6. UKŁAD DROGOWY I KOMUNIKACJA

3.4.6.1. Układ drogowy

Podstawowy układ drogowy oparty jest o drogi wojewódzkie nr 106 i 108. Droga wojewódzka nr 106 Rzewnowo – Golczewo - Nowogard stanowi główną oś komunikacyjną gminy.

Podstawową rolę w przejazdach na kierunku wschód – zachód pełni droga wojewódzka nr 108 Parlówko – Golczewo – Płoty, spinająca drogi krajowe nr 3 i nr 6.

Główne połączenie w kierunku na Szczecin stanowi droga powiatowa nr 0039Z Golczewo – Włodzisław - Przybiernów.

Remonty i modernizacja dróg

Dobra sieć drogowa na terenie gminy pozwala w sposób szybki i bezkolizyjny włączyć się do dróg krajowych Nr 3 i Nr 6. Przez gminę Golczewo centralnie przebiegają 2 drogi wojewódzkie o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym i turystycznym dla całego regionu tj. Nr 108 – Parlówko – Płoty oraz Nr 106 Rzewnowo – Pyrzyce.

Po wykonaniu odcinka drogi woj. Unibórz – Płoty oraz modernizacji i remoncie nawierzchni do miejscowości Golczewo z miejscowości Płoty droga ta jest obciążona bardzo dużym ruchem samochodowym towarowym z kierunku Gdańsk – Świnoujście. Dlatego też pilną sprawą jest wykonanie remontu nawierzchni drogi pozostałego odcinka Parlówko – Golczewo, przepustów, odbudową poboczy, rowów jak również wykonaniem chodników w Gadomiu, Kretlewie, Baczysławiu.

Droga woj. Nr 106 jako alternatywna trasa turystyczna w czasie sezonu letniego dla omięcia skrzyżowań z drogą krajową nr 3 w Parlówku oraz drogą woj. nr 107 w Rzewnowie. Jednocześnie jest to droga o dużym natężeniu ruchu samochodowego towarowego z transportem osobowym turystycznym z głębi kraju do wybrzeża. Występuje pilna konieczność wykonania chodników dla pieszych w miejscowości Niemica, Samlino i ulicy Kamieńskiej w Golczewie oraz zatok autobusowych w miejscowości Samlino i Golczewo.

Ogólna długość dróg wojewódzkich na terenie gminy 37.426 m.

Drogi powiatowe

Przez teren gminy przebiega 9 dróg powiatowych, z których szczególne znaczenie mają drogi: Włodzisław – Golczewo – Mechowo – Stuchowo (0032Z) i Wysoka Kamieńska – Niemica (0027Z). Droga Włodzisław – Stuchowo jako droga o bardzo dużym znaczeniu turystycznym (Pobierowo) jak również gospodarczym – Zakłady Prefabrykacji, Mieszalnia Pasz, duże gospodarstwa rolne). Z uwagi na bardzo duży ruch ciężkiego transportu samochodowego pilną koniecznością jest wykonanie chodników dla pieszych w miejscowościach: Mechowo, Wołowiec, Upadły oraz odnowa nawierzchni tej drogi z bezpiecznymi poboczami.

Droga 0027Z Niemica – Wysoka Kamieńska jako alternatywa objazdu Golczewa obciążona dużym ruchem samochodowym towarowym i rolniczym (ferma drobiu, gospodarstwa rolne) wymaga pilnego remontu nawierzchni.

Drogi pozostałe tj. Wysoka Kamieńska – Rokita, Rekowo – Kozielice, Kłodzino – Drzewica – Kłęby, Ronica – Kretlewo oraz Wołowiec – Samlino wymagają ulepszenia nawierzchni oraz modernizacji.

Ogólna długość dróg powiatowych na terenie gminy 52.000 m.

Drogi gminne znajdujące się na terenie gminy Golczewo są w złym stanie technicznym. Zachodzi konieczność ich ciągłej modernizacji, poprawy nawierzchni oraz wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych na ich poboczach.

Przewiduje się do wykonania nowej nawierzchni na 6 drogach gminnych o ogólnych długościach:

- Baczyśław – Dargoszewo – 2,2 km
- Koplino kol. – Koplino Szosa – 1,0 km
- Ronica – Gadom – 1,9 km
- Gadom – Niemica – 3,0 km
- Kłęby – Ronica – 1,2 km
- Unibórz – Imno – 2,5 km.

Planuje się wykonanie remontu nawierzchni i modernizacji ul. Szkolnej, Starty Tartak, 9 maja, Słonecznej, Osiedle Kamieńskie w Golczewie. Dworcowa i Krótka w Wysokiej Kamieńskiej oraz utwardzenie nawierzchni ulic na nowo powstałych osiedlach domów jednorodzinnych w Wysokiej Kamieńskiej i Golczewie.

3.4.6.2. Komunikacja przyjazna środowisku

Ścieżki rowerowe

W gminie Golczewo wytyczono również ścieżki rowerowe oraz piesze przebiegające przez najciekawsze tereny przyrodnicze gminy. Utworzenie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych ma na celu ochronę najciekawszych terenów leśnych oraz istniejącej tam flory i fauny.

Szlaki konne

Na dzień dzisiejszy, na terenie gminy brak jest wyznaczonych szlaków do jazdy konnej. Rozwój agroturystyki oraz jazdy konnej, jako formy rekreacji, generuje konieczność wytyczenia i przygotowania takich szlaków.

Szlaki turystyczne

W "Lesie Golczewskim" i na terenie "Lasów Samlińskich" zostały wyznaczone ścieżki dydaktyczne, które w swoim przebiegu mają oznaczone leśne przystanki. Przystanki te ukazują najcenniejsze fragmenty lasów, dlatego podczas leśnych wędrówek lub przejażdżek warto na dłużej się przy nich zatrzymać. Malowniczość krajobrazu zwiększają rośliny. Na tych terenach, bogatych w okazy fauny i flory wytyczono szlaki obejmujące najcenniejsze fragmenty lasów.

Szlaki turystyczne: żółty, zielony, czerwony, które prowadzą przez najpiękniejsze leśne tereny.

Funkcjonuje również widokowy punkt ornitologiczny w południowej części jeziora „Okonie”. Gminę Golczewo charakteryzuje znaczna powierzchnia lasów 46,6% powierzchni gminy. Znajduje się tu również poza jeziorami, których powierzchnia lustra wody wynosi 94 ha, znaczna liczba śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych. W miejscowości Wysoka Kamieńska wybudowano zbiornik retencyjny na rzece Wołczenicy, który zostanie wykorzystany na cele wypoczynkowo-rekreacyjne. Ruch turystyczny w gminie obsługiwany jest również przez liczne gospodarstwa agroturystyczne (12), pensjonaty, pola namiotowe, kampingi, restauracje.

Aktualne szacunki określają liczbę turystów na ok. 6 – 7 tysięcy osób (odpowiada to liczbie mieszkańców gminy). Zakłada się systematyczne zwiększanie liczby odwiedzających gminę osób rocznie o 20%.

Istotnym elementem zagospodarowania turystycznego gminy jest odpowiednio rozbudowana sfera usług towarzyszących: handel, baza noclegowa, wypożyczalnia sprzętu wodnego, gastronomia, obiekty sportowe, kulturowe oraz rozrywka.

Promocja podmiotów gospodarczych i osób fizycznych jest bezpłatna na stronach internetowych portalu Golczewo www.golczewo.iap.pl.

Planowane inwestycje takie jak: rekonstrukcja wzgórza zamkowego, budowa kortów tenisowych, ciągów spacerowych szlaków wodnych, placów zabaw w każdej wsi, ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych nad sztucznym jeziorem w Kłodzinie i Wysokiej Kamieńskiej, czy utworzenie świetlic wiejskich z siecią internetową, stworzą szansę na podniesienie

atrakcyjności oferty turystycznej gminy oraz wpłyną bezpośrednio na tworzenie nowych miejsc pracy oraz pobudzenie działalności gospodarczej. Planowane inwestycje wpłyną pozytywnie na budowę wizerunku miasta i gminy jako ośrodka gdzie turysta, wczasowicz otrzyma produkt najwyższej jakości.

3.4.6.3. Komunikacja kolejowa

Gmina Golczewo posiada połączenia kolejowe (linia pasażerska Szczecin – Dąbie - Świnoujście oraz linia lokalna Kamień Pomorski - Wysoka Kamieńska).

3.5. ZAGROŻENIA JAKOŚCI ŚRODOWISKA

O stanie środowiska przyrodniczego świadczy jakość elementów przyrody nieożywionej (powietrza, wód, gleby) oraz stopień zachowania walorów krajobrazowych, kondycji przyrody ożywionej – świata roślinnego zwierzęcego. Funkcjonowanie środowiska (utrzymanie stanu równowagi ekologicznej) zależy w dużej mierze od odporności (potencjału samoregulacyjno - odpornościowego) poszczególnych terenów i wielkości niekorzystnych zmian wprowadzonych przez człowieka.

3.5.1. ZAGROŻENIE JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Golczewo, zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych oraz trzeciorzędowych. Zasoby wód podziemnych z wykorzystaniem do celów gospodarczych i komunalnych uznaje się na obszarze gminy za wystarczające.

Na omawianym obszarze nie występuje żaden Główny Zbiornik Wód Podziemnych. Mieszkańcy gminy korzystają z lokalnych ujęć wód podziemnych.

Wody podziemne ulegają przeobrażeniom antropogenicznym w mniejszym stopniu niż wody powierzchniowe.

Do głównych czynników wpływających na pogorszenie stanu wód podziemnych należy eutrofizacja powierzchniowych warstw litosfery, związana z nadmiernym nawożeniem i intensyfikacją gospodarki rolnej. Spływające związki azotu (amonowego, azotynowego) przenikają zwłaszcza do płycej położonych zasobów wód podziemnych powodując ich degradację.

Obszary bezpośredniej alimentacji płytkiego poziomu wód podziemnych wymagają ochrony przed wszelką lokalizacją ognisk zanieczyszczeń, zrzutów, nawożeń i rolniczego wykorzystania ścieków. Szczególnie niebezpieczne może być skażenie biologiczne zasobów wód podziemnych poprzez ścieki bytowe, wskutek eksploatacji nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. Skażenia tego typu mogą mieć charakter nieodwracalny.

Zagrożenie dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy może stanowić:

- powstawanie dzikich wysypisk,
- infiltracja związków azotu wskutek nadmiernego nawożenia gleb (płycej położone wody gruntowe),
- brak kanalizacji na terenach wiejskich i zły stan zbiorników bezodpływowych i zanieczyszczenie wód gruntowych przez infiltrację zanieczyszczeń (źle zabezpieczone szamba),
- oddziaływanie odcieków spod składowiska odpadów

➤ Miejsca poboru wód podziemnych jako źródła przeobrażeń

Na terenie miasta i gminy Golczewo zlokalizowanych jest 6 podziemnych ujęć wody. Stan techniczny ujęć jest w miarę dobry.

Poprzez korzystanie z zasobów wód podziemnych doprowadza się do ingerencji w środowisko przyrodnicze i powoduje się zmniejszenie pokładów wody, obniżenia jakości wody itp. Pobierane wody stosowane są najczęściej do celów bytowo - gospodarczych mieszkańców.

Zasady ochrony wód podziemnych powinny uwzględniać:

- wyznaczenie stref ochrony bezpośredniej oraz opracowanie i wprowadzenie strefy ochrony zasobowej poprzez likwidację obiektów stanowiących zagrożenia stanu sanitarnego,
- zabezpieczenie studni głębinowych wyłączonych z eksploatacji w uzgodnieniu z Geologiem Wojewódzkim; studnie te mogą stanowić drogę migracji zanieczyszczeń do użytkowych warstw wodonośnych,
- ochronę zasobów wód podziemnych w strefie bliskiej alimentacji.

Na obszarach tych w pierwszej kolejności należy zlikwidować wszystkie ogniska zanieczyszczeń i uporządkować gospodarkę wodno - ściekową.

Strefy ochronne wokół poszczególnych ujęć wody podziemnej ustanawia Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody, wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których obowiązują. Konieczność ustanowienia stref ochronnych wynika z analizy warunków hydrogeologicznych rejonów ujęcia. Zadaniem stref ochronnych jest pełne zabezpieczenie terenu ujęcia oraz obszaru oddziaływania na ujęcie przed przypadkowym lub umyślnym zanieczyszczeniem, co może doprowadzić do pogorszenia jakości zasobów wodnych.

3.5.2. ZAGROŻENIE JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Sieć hydrograficzna gminy Golczewo jest bardzo słabo rozwinięta, nie ma tu większych naturalnych cieków, działy wód niższego rzędu są mało wyraźne.

Główne ciek wodne to rzeki: Niemica i Wołczenica. Na obszarze gminy znajdują się liczne naturalne zbiorniki wodne pochodzenia lodowcowego, jeziora typu rynnowego i zaporowego, zagłębienia bezodpływowe wypełnione wodą i typowe dla krajobrazu polodowcowego oczka wodne, które stanowią główne bogactwo wód powierzchniowych gminy.

Gmina Golczewo nie jest objęta kompleksowym monitoringiem wód powierzchniowych.

Jednym z atutów miasta są znajdujące się w jego granicach jeziora: górne „Szczucze”, nad którym zorganizowane jest wyposażone w sprzęt i kąpielisko oraz jezioro dolne „Okonie”.

Zasadniczy wpływ na jakość wód powierzchniowych będzie miało uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze całej gminy (objęcie grupowym systemem odprowadzania ścieków miejscowości) oraz wprowadzenie bezwzględnego zakazu odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód powierzchniowych.

Konieczne jest ograniczenie zbyt intensywnego nawożenia pól, co powoduje spływanie zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i zanieczyszczenie ich związkami azotu, a w konsekwencji przyczynia się do eutrofizacji.

W związku z powyższym celowe jest zachowanie lub wprowadzanie barier ograniczających spływ zanieczyszczeń do zbiorników wodnych (pasy użytków zielonych, zadrzewień, zakrzewień), dotyczy to wszystkich jezior.

W pasie 40 - 50 m od linii brzegowej rzek i jezior należy wprowadzić zakaz lokalizacji zabudowy kubaturowej (za wyjątkiem ośrodków sportów wodnych i urządzeń wypoczynku publicznego).

➤ Ograniczenie zanieczyszczenia wód ze źródeł rolniczych

Zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. nr 115, poz. 1229 oraz Dz. U. nr 154, poz. 1803 wraz z późniejszymi zmianami) Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, określi w drodze rozporządzenia, wody powierzchniowe i podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszary szczególnie narażone, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, uwzględniając:

- 1) zawartość związków azotu w wodach powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem wód pobieranych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- 2) stopień eutrofizacji śródlądowych wód powierzchniowych, morskich wód wewnętrznych i wód przybrzeżnych, dla których czynnikiem eutrofizacji jest azot,
- 3) charakterystykę terenu, ze szczególnym uwzględnieniem: rodzaju działalności rolniczej, struktury użytków rolnych, koncentracji produkcji zwierzęcej, rodzaju gleb i klimatu.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje, co 4 lata, oceny stopnia eutrofizacji śródlądowych wód powierzchniowych, morskich wód wewnętrznych i wód przybrzeżnych.

Dla każdego z obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowuje program działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych, o którym mowa w art. 84 ustawy - Prawo ochrony środowiska; program wprowadzany jest w drodze Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Program obejmuje następujące kierunki działań:

- 1) poprawa praktyki rolniczej, obejmująca środki zaradcze związane ze zmianą procesów nawożenia, gospodarki nawozami i gospodarki gruntami w gospodarstwach rolnych,
- 2) edukacja i doradztwo, obejmujące działania związane ze szkoleniami rolników oraz doradztwem dla gospodarstw rolnych w zakresie dobrych praktyk rolniczych,
- 3) kontrola rolniczych źródeł zanieczyszczeń, obejmującą działania związane z kontrolą wypełniania przez rolników obowiązków wynikających z programu,
- 4) monitoring skuteczności programu, obejmujący monitoring stanu rolnictwa oraz monitoring efektów realizacji programu obejmujący działania związane z monitoringiem wód i gleb w punktach charakteryzujących wpływ rolnictwa na zanieczyszczenie wód związkami azotu ze źródeł rolniczych,
- 5) działania wspomagające, związane z realizacją obowiązkowych środków zaradczych przez rolników oraz działalnością szkoleniową, doradcza i monitoringową.

Ustalono w programie szczegółowy zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości środowiska w wyznaczonym obszarze szczególnie narażonym.

Określone w programie środki zaradcze wynikają z przepisów:

- ustawa z dnia 26 lipca o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 89, poz. 991),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 1 czerwca 2001 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. Nr 60, poz. 616),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 4, poz. 44).

3.5.3. ZAGROŻENIE JAKOŚCI GLEB

Głównym zagrożeniem dla jakości gleb na terenie gminy Golczewo jest powstawanie tzw. dzikich wysypisk i wylewisk odpadów.

Nie wszyscy mieszkańcy gminy objęci są zorganizowanym wywozem odpadów. Fakt ten przyczynia się do powstawania dzikich składowisk odpadów. Problem ten dotyczy zwłaszcza lasów oraz terenów położonych przy drogach.

Inny rodzaj zagrożenia stanowi nadmierne nawożenie pól, wskutek którego następuje skażenie gruntów związkami azotu.

Oddziaływanie wyłączono z eksploatacji składowiska odpadów w miejscowości Kłęby wyeliminowane zostanie poprzez jego rekultywację.

3.5.4. ZAGROŻENIE JAKOŚCI POWIETRZA

Największym zagrożeniem dla powietrza jest spalanie paliw stałych (węgiel, koks), które powoduje powstawanie tzw. niskiej emisji i zanieczyszczenie powietrza związkami siarki, węgla i azotu oraz jego zapylenie.

Na terenie gminy Golczewo przewiduje się zgazyfikowanie całego obszaru gminy

Przejsie na paliwa gazowe ma istotny wpływ w ograniczeniu wspomnianych zanieczyszczeń. Dodatkowym zagrożeniem jest spalanie w niektórych gospodarstwach domowych butelek PET, co przyczynia się do emisji dioksyn.

Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin.

Tworzenie sieci gazowej średniego ciśnienia związane jest z koniecznością zapewnienia dostawy paliwa ekologicznego dla rejonu.

Pozwala to na stopniowe wdrażanie systemu ogrzewania gazowego mieszkań, zastępując tradycyjne systemy grzewcze, oparte na paliwach stałych węglowych.

Realizacja inwestycji nie powoduje uciążliwych emisji zanieczyszczeń.

Sieci gazowe nie mają wpływu na skażenie wód podziemnych i nie powodują zakłóceń w istniejących warunkach środowiska gruntowo – wodnego, a oddziaływanie na środowisko występuje wyłącznie w fazie realizacji.

Drugą istotną przyczyną zanieczyszczenia powietrza jest emisja pochodząca ze spalin pojazdów samochodowych. W gminie, zanieczyszczeniem spowodowanym przez ruch pojazdów narażone jest miasto Golczewo, które leży na skrzyżowaniu dróg. Obok spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych i transportu drogowego, źródłem zanieczyszczenia powietrza jest przemysł.

➤ **Wojewódzki monitoring powietrza**

Na terenie Powiatu Kamieńskiego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska badania monitoringowe powietrza.

Na badanym obszarze pomiary nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych norm średniorocznych stężeń: SO₂, NO₂ i pyłu zawieszonego ogółem.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska klasyfikuje poziomy stężeń:

- A nieprzekraczający wartości dopuszczalnej
- B powyżej wartości dopuszczalnej lecz nie przekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji*
- C powyżej wartości dopuszczalnej* powiększonej o margines tolerancji
- B/C zachodzi możliwość przekroczenia wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji.

*z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMŚ w sprawie dopuszczalnych poziomów

Zgodnie z powyższą kwalifikacją gmina Golczewo znajduje się w strefie A, określanej dla wartości zanieczyszczeń (dwutlenek siarki- SO₂, dwutlenek azotu- NO₂, tlenek węgla-CO, pył zawieszony - PM10, ołów- Pb, ozon- O₃, benzen C₃H₆).

➤ **Zagrożenia związane z pokryciami azbestowymi**

W gminie Golczewo istnieje problem pokryć dachowych z azbestu, który w miarę upływu czasu traci swoją gęstość i do powietrza uwalniają się mikrowłókna.

Proces niszczenia można powstrzymać przez malowanie powierzchni dachów farbą akrylową.

Szczególnie niebezpieczne jest usuwanie dachów przez mieszkańców bez odpowiednich pozwoleń i zabezpieczeń. Działania mechaniczne związane z demontażem powodują wzmożone pylenie, niebezpieczne dla układu oddechowego (choroby płuc i choroby nowotworowe).

Nielegalnie usuwane pokrycia azbestowe często trafiają na dzikie wysypiska odpadów bez żadnych zabezpieczeń.

Aby przeciwdziałać takiemu procederowi gmina powinna posiadać szczegółową inwentaryzację obiektów z pokryciem azbestowym.

Na terenie gminy istnieje potrzeba wymiany sieci wodociągowej azbestowo - cementowej na *odcinku wodociągu Mechowo – Wołowiec* oraz usunięcia pokryć azbestowych i ich bezpiecznego wywozu przez specjalistyczne firmy posiadające stosowne zezwolenie.

3.5.5. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z HAŁASEM

Hałasem są wszelkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na organ słuchu i inne zmysły oraz elementy organizmu człowieka. Ogólnie, wszelki dźwięk niepożądany nazywamy hałasem. Zjawiska dźwiękowe (akustyczne), określane jako hałas, są jednym z istotnych czynników degradacji środowiska naturalnego.

Zły stan nawierzchni części dróg przyczynia się do jego zwiększonego oddziaływania. Zakłada się sukcesywny remont lub wymianę nawierzchni dróg na terenie gminy.

Kontrole Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska nie stwierdziły na terenie gminy przekroczeń związanych z emisją hałasu pochodzącego ze źródeł przemysłowych.

3.5.6 ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego jest infrastruktura elektroenergetyczna, czyli linie i stacje elektroenergetyczne oraz instalacje elektryczne odbiorcze.

Na terenie gminy istnieje stacja GPZ 110/15KV: Golczewo, zasilane liniami napowietrznymi 110 kV. Stacja ta posiada pozwolenie na emisję pól elektromagnetycznych.

W ramach modernizacji należy dążyć do podwyższenia słupów, celem zmniejszenia oddziaływania pola elektromagnetycznego.

Innym źródłem promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe i maszty telefonii komórkowej oraz maszty radiowe.

Zlokalizowana jest tu stacja bazowa telefonii komórkowej:

- Stacja Bazowa Telefonii Cyfrowej PLUS GSM-900MHz, zlokalizowana na wieży antenowej usytuowanej na terenie kotłowni w m. Golczewo, przy ul. Niepodległości.

Podstawowym kryterium rozstrzygającym, czy stacja bazowa nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi jest ustalenie, na etapie sporządzania raportu oddziaływania na środowisko i w efekcie wydawania decyzji administracyjnych dopuszczających lokalizację obiektu, czy

prognozowana gęstość mocy promieniowania elektromagnetycznego nie przekroczy w miejscu dostępnym dla ludzi wartości dopuszczalnej czyli $0,1 \text{ W/m}^2$.

Inne aspekty, które należy rozważyć przy lokalizacji stacji bazowych dotyczą wpływu obiektu na walory krajobrazowe oraz uwarunkowania przyrodnicze gminy.

3.5.7. ZAGROŻENIE POWODZIOWE I REGULACJA STOSUNKÓW WODNYCH

Występowanie od wielu lat zjawiska wylewania rzeki Wołczenia oraz podtapiania użytków rolnych i siedlisk w miejscowości Kozielice i Dargoszewo wymusiło podjęcie działań zmierzających do rozwiązania tego problemu.

W dniu 28 czerwca 2004 r. Sejmik Samorządowy Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie uchwałą Nr XV/173/04 uchwalił program wojewódzki pn. „Program Małej Retencji Wód dla Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015”. Swym zakresem objął on także retencjonowanie wód rzeki Wołczenia.

Z uwagi na wysoki koszt budowy zbiornika małej retencji w Wysokiej Kamieńskiej (w dz. nr 252/1), przekraczający możliwości finansowe Gminy Golczewo, zachodziła konieczność pozyskania dodatkowych środków finansowych. Jednym ze źródeł finansowania ww. przedsięwzięcia była dotacja z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W końcowych dniach 2004 r. do tego Funduszu został złożony stosowny wniosek o dofinansowanie tego zadania

Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, decyzją z dnia 12 października 2005 r., przyznał dotację do kwoty 200.000 zł na przedsięwzięcie pn. „Budowa zbiornika małej retencji Wysoka Kamieńska”.

3.5.8. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Na terenie nie ma obiektów klasyfikowanych, jako nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska wskutek awarii.

3.5.9. OKREŚLENIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO SKŁADOWISKA W MIEJSCOWOŚCI KŁĘBY

Obiekt ten był skontrolowany w związku z przeprowadzonym przez starostwo powiatowe postępowaniem w sprawie wydania decyzji zezwalającej na zamknięcie składowiska.

- Decyzja taka została wydana, a działalność w zakresie unieszkodliwiania odpadów została zakończona. Termin wstrzymania przyjmowania odpadów 31.12.2005 roku.
- Planowany termin zakończenia rekultywacji 31.12.2009 roku.

Składowisko zostanie zrehabilitowane, a jego oddziaływanie na środowisko zostanie zatrzymane.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA I ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNA

Edukacja ekologiczna na terenie gminy Golczewo prowadzona jest w różnorodnej formie – od edukacji formalnej do nieformalnej.

W ramach edukacji formalnej prowadzona jest w placówkach oświatowych wszystkich szczebli.

W placówkach tych organizowane są konkursy i mini-olimpiady o tematyce przyrodniczej i morskiej oraz krajoznawczej. Odbywają się tu lekcje pogładowe.

Nauczyciele opracowują własne programy autorskie, związane z tematyką morską i ekologiczną. Biblioteki szkolne (w większości przypadków) wyposażone są w tytuły o tematyce przyrodniczej, morskiej, krajoznawczej, itp.

Większość uczniów i przedszkolaków jest członkami Ligi Ochrony Przyrody oraz Ligi Morskiej.

W ramach edukacji nieformalnej odbywają się różnego rodzaju akcje, festyny, konkursy, wystawy, rajdy, regaty, kampanie i programy edukacyjne.

Wymienić w tym miejscu należy „Sprzątanie Świata”.

W wymienionych wyżej akcjach i programach biorą udział nie tylko dzieci, ale także i dorośli mieszkańcy powiatu.

Społeczeństwo gminy ogólnie rzecz biorąc jest czułe na potrzeby środowiska naturalnego. Wyraża się to m.in. w udziale w wymienionych powyżej działaniach edukacyjnych i informacyjnych.

Na terenach nadleśnictw wytyczone zostały tzw. ścieżki dydaktyczne.

Bogactwo gatunkowe drzew i krzewów umożliwia edukację przyrodniczą w zakresie dendrologii – rozpoznawanie gatunków, ich siedlisk oraz wybranych elementów fitocenozy leśnych.

Edukacja nieformalna na terenie gminy Golczewo nie jest mocno rozwinięta. Brak jest programów edukacyjnych, skierowanych do dorosłej części społeczeństwa.

5. KIERUNKI DZIAŁAŃ

5.1. ANALIZA SWOT

Analizę sytuacji w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie gminy (stan środowiska przyrodniczego, stan infrastruktury technicznej i komunalnej, edukacja ekologiczna, itp.) wspomaga wykonanie analizy SWOT.

SWOT - skrót od angielskich słów oznaczających mocne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

Mocne i słabe strony określają wewnętrzne problemy gminy, natomiast szanse i zagrożenia odnoszą się do problemów spoza gminy.

Analiza ta polega na wybraniu wszystkich mocnych i słabych stron w dziedzinie szeroko pojętej ochrony środowiska na terenie gminy oraz określeniu szans i zagrożeń w rozwijaniu i określaniu celów i zadań, niezbędnych przy realizacji niniejszego Programu.

Analiza SWOT przyczynia się do określenia konkretnych kierunków działań.

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
Brak możliwości komunalizacji jezior	Atrakcyjne położenie, Zespoły Przyrodniczo - Krajobrazowe	Pozyskiwanie, wykorzystywania środków UE	Bezrobocie, szczególnie na terenach po byłych PGR
Zły stan nawierzchni drogi powiatowej Nr 00392 Golczewo - Włodzisław	Atrakcyjny krajobraz, zaplecze turystyczne, pole campingowe, gospodarstwa	Wspieranie rolnictwa ekologicznego	Emigracja młodych, wykształconych ludzi

	agroturystyczne		
Zły stan techniczny drogi wojewódzkiej Nr 106 Kamień Pom. - Golczewo	Bliskie sąsiedztwo gmin o charakterze turystycznym	Dogodne kredyty inwestycyjne	Nierealne wymogi UE
Rekultywacja składowiska odpadów w Kłębach	Duże walory turystyczne, szlaki spacerowe, ścieżki dydaktyczne	Mniejsza biurokracja dla mniejszych przedsiębiorstw	Średni wkład gminy, niezbędny przy ubieganiu się o środki unijne
Brak kanalizacji sanitarnej w miejscowościach wiejskich	Możliwość rozwoju turystycznego	Chęć podejmowania działań w dziedzinie ochrony środowiska	
Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców	Brak przemysłu uciążliwego	Wykorzystanie pożyczek na remont zabytków	
	Gazyfikacja miasta	Rozwój budownictwa jednorodzinnego (atrakcyjne tereny)	
	Kanalizacja z oczyszczalnią ścieków	Współpraca z innymi gminami w zakresie ochrony środowiska	
	Atrakcyjne tereny pod budownictwo jednorodzinne	Przychylność władz gminnych dla potencjalnych inwestorów	

Niniejsza analiza SWOT powstała w oparciu o wyniki anonimowego sondażu przeprowadzonego podczas rozmów z przedstawicielami mieszkańców oraz kilku instytucji i podmiotów, działających na terenie gminy Golczewo.

5.2. KIERUNKI DZIAŁAŃ W DZIEDZINIE OCHRONY ŚRODOWISKA

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, celem nadrzędnym jest zachowanie zrównoważonego rozwoju na obszarze gminy Golczewo.

W związku z tym proponuje się następujące kierunki działań w dziedzinie ochrony środowiska, które są obligatoryjne przy realizacji założeń niniejszego Programu:

- uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej,
- poprawa jakości wody pitnej,
- likwidacja głównych źródeł zanieczyszczeń, uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach rekreacyjnych wokół jezior poprzez wyposażenie ich w systemy kanalizacyjne,
- budowa oczyszczalni przyzagrodowych, przydomowych i szamb bezodpływowych w miejscach, gdzie nie ma możliwości podłączenia kanalizacji do sieci gminnej,
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej,
- realizacja zadań zapisanych w „Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych”,
- budowa separatorów tłuszczów na wylotach kanalizacji burzowych,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
- budowa schroniska dla zwierząt (powiatowe),
- budowa zbiorników retencyjnych – podniesienie zwierciadła wód gruntowych,

- budowa zbiorników retencyjnych z możliwością wykorzystania do celów rekreacyjnych (np. Wysoka Kamieńska),
- zagospodarowanie rekreacyjne terenów poeksploatacyjnych (np. kopalnia odkrywkowa „Kłodzino”),
- zachowanie terenów „dziewiczych”, nie zmienionych działaniem człowieka ,
- ograniczenie dopuszczalnych inwestycji szkodliwych dla środowiska na terenach cennych przyrodniczo.
- rekultywacja składowiska odpadów komunalnych oraz wyeksploatowanych wyrobisk,
- poprawa czystości wód powierzchniowych,
- uporządkowanie jezior i miejsc wokół jezior,
- zagospodarowanie akwenów wodnych i terenów zielonych,
- opracowanie koncepcji lub planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- gazyfikacja całej gminy,
- doprowadzenie do każdego budynku w mieście przyłącza gazowego – wyeliminowanie opalania węglem,
- zamiana lokalnych kotłowni koksowo-węglowych na paliwa gazowe, płynne lub biomasę,
- rozwój turystyki, a zwłaszcza agroturystyki i turystyki wiejskiej (nowe miejsca pracy),
- prowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców i turystów, odwiedzających gminę,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych,
- ochrona wszystkich obiektów i obszarów przyrodniczych prawnie chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- wskazania do ochrony prawnej i planistycznej innych obszarów o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych lub szczególnie wrażliwych ekologicznie,
- ochrona strefowa ostoi zwierząt chronionych gatunków,
- zachowanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych, oczek wodnych, skarp porośniętych roślinnością trawiasto - krzaczastą, torfowisk i niewielkich bagienek w obniżeniach wytopiskowych, dolinach i rynnach,
- ochrona przed osuszeniem i przekształceniem rejonów źródłiskowych rzek,
- zalesienie terenów o najsłabszych glebach, nieprzydatnych dla gospodarki rolnej,
- pielęgnacja i rekonstrukcja dawnych parków i starodrzewów, w tym cmentarnych, wzbogacających przyrodę i krajobraz,
- rewitalizacja zniszczonych i zdewastowanych obiektów,
- rewitalizacja zabytków architektury w mieście,
- modernizacja dróg,
- wykorzystanie walorów przyrodniczo – krajobrazowych do celów rekreacji i rozwoju turystyki, głównie w zakresie agroturystyki, wędrówek pieszych, rowerowych, konnych, wędkarstwa i zbieractwa runa leśnego, ziół leczniczych,
- utworzenie ścieżek rowerowych.

5.2.1. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

5.2.1.1. OCHRONA PRZYRODY I JEJ ZASOBÓW

Ingerencja człowieka w środowisko przyrodnicze staje się, zwłaszcza w ostatnim czasie, czynnikiem naruszającym stan biologicznej równowagi i przyczynia do wielu zagrożeń zasobów naturalnych. Negatywnymi skutkami antropopresji są odpady, zanieczyszczenia, nadmierna eksploatacja zasobów.

Skutki te mają charakter strat gospodarczych (wymiernych, finansowych) i społecznych (niewymiernych bądź trudno mierzalnych finansowo), związanych głównie z warunkami życia pracy i wypoczynku ludzi.

Ochrona zasobów środowiska naturalnego stanowi zatem jedno z zadań priorytetowych polityki strukturalnej i rozwoju obszaru gminy Golczewo.

Problematyka z tym związana obejmuje między innymi:

- zalesianie (zadrzewianie) gruntów,
- ochronę gatunków roślin i zwierząt,
- ochronę wód podziemnych,
- redukcję zanieczyszczeń,
- zachowanie krajobrazu i cennych obiektów przyrodniczych,
- zagospodarowanie odpadów itd.

Przyjęcie przez Polskę ustawodawstwa Unii Europejskiej wymaga podjęcia wielu działań związanych z ochroną środowiska, przyrody i krajobrazu.

Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego gminy, zasadniczą rolę w procesie ich realizacji pełnić będą przyjęte kierunki ochrony środowiska przyrodniczego.

Podstawowe zasady ochrony środowiska przyrodniczego określa się poniżej w odniesieniu do ochrony:

- cennych zbiorowisk roślinnych i zespołów przyrodniczo - krajobrazowych,
- cennych siedlisk faunistycznych,
- istniejących form geomorfologicznych i gleb,
- czystości powietrza,
- zasobów wodnych,
- ekosystemów leśnych,
- terenów zieleni urządzonej.

Według ustawodawcy ideą ochrony przyrody jest zachowanie potencjału przyrodniczego biosfery, w szczególności poprzez zachowanie ciągłości istnienia rodzimych gatunków i ekosystemów.

W celu realizacji tych zadań niezbędne jest:

- sukcesywne tworzenie obszarów chronionych, które wraz z lasami i terenami zieleni komunalnej połączone byłyby korytarzami ekologicznymi,
- optymalne kształtowanie struktury przestrzennej rozmieszczania lasów poprzez nowe zalesienia, jak również objęcie szczególnym nadzorem lasów pozostających poza własnością Skarbu Państwa,

Przedmiotem szczególnej ochrony są cenne zbiorowiska oraz chronione gatunki roślin, a także siedliska wielu gatunków zwierząt, których obecność udokumentowano na podstawie odpowiednich badań i inwentaryzacji.

Celem ochrony w/w ekosystemów jest zachowanie pełnej różnorodności świata roślin i zwierząt, a w szczególności gatunków zagrożonych wskutek różnorodnej działalności człowieka.

Dla zachowania wymienionych ekosystemów, na terenie Gminy Golczewo

planuje się powołanie (zgodnie z założeniami Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego):

Powołanie parku krajobrazowego kłóci się z zatwierdzonym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Golczewo oraz Uchwałą Rady Miejskiej w Golczewie Nr VIII/51/03 z dnia 26 czerwca 2003 roku. Przyjęcie takiego zapisu hamuje rozwój gminy i powiatu. W związku z tym niniejszy „Program” nie stawia sobie za cel utworzenia tego rodzaju obszaru chronionego.

Rezerwaty:

Żabie Oczko,

Łąki storczykowe nad Stawną,

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

Podmokłe lasy koło Ronicy,

Bukowa Góra,

Dolina Stawny,

Użytki ekologiczne:

Łąka pod Wołowcem,

Oczko pod Lisią Górą,

Bagno pod Uniborzem,

Małe Jeziorko,

Łąka storczykowa,

Na południe od Samlina – ok. 500 m (oczko śródpolne),

Na południe od Samlina – ok. 200 m (oczko śródpolne),

Na południe od Samlina – ok. 300 m, cenny obiekt florystyczny,

Łąka nad Niemicą I,

Łąka nad Niemicą II,

Czapliniec.

➤ **Elementy Ekologicznej Sieci Obszarów Chronionych (ESOCh)**

Sieć ESOCh tworzą strefy węzłowe i wiążące je korytarze ekologiczne.

Elementy ESOCh to obiekty, których powierzchnia wynosi od kilku arów do kilkuset hektarów. Pełnią one rolę miejsc rozrodu i stałego przebywania zwierząt.

Tereny te, to w większości obszary podmokłe, torfowiska, jeziora, oczka wodne lub trzcinowiska. Są miejscami, które zachowały się niemal w stanie naturalnym.

Na terenie gminy znajdują się obszary ważne dla fauny zarówno o znaczeniu lokalnym, jak i ponadlokalnym. Zostały one wszystkie szczegółowo opisane w opracowaniach waloryzacyjnych gminy.

➤ **Korytarze ekologiczne**

Korytarze ekologiczne mogą mieć znaczenie przede wszystkim dla lokalnej fauny, ale także mogą pełnić swe funkcje łącznikowe na szczeblu ponadregionalnym.

Na terenie gminy występują jedne i drugie. Opisane zostały szczegółowo w opracowaniach waloryzacyjnych gminy.

Do głównych korytarzy ekologicznych zaliczyć można, lasy, wodne trasy migracyjne (rzeki, ciek, kanały, itp.)

Sieć korytarzy ekologicznych stanowi integralny element Ekologicznej Sieci Obszarów Chronionych (ESOCh) Pomorza Szczecińskiego, Pomorza Zachodniego, jak też i całej Polski.

➤ **Bariery ekologiczne**

Do największych barier, które stanowią przeszkodę w swobodnym przemieszczaniu się zwierząt należą:

- drogi szybkiego ruchu,
- trasy linii kolejowych,
- linie wysokiego napięcia,
- miasto: Golczewo,
- wysokie budynki.
-

Natura 2000

Polska, zgodnie z Traktatem Akcesyjnym podpisanym w 2003 r. w Atenach, zobowiązana jest przedstawić Komisji Europejskiej listę proponowanych specjalnych obszarów

ochrony siedlisk (SOO), składających się na Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000, na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową).

Podstawę prawną wyznaczenia obszaru Natura 2000 stanowi nowa ustawa o ochronie przyrody, która weszła w życie 1 maja 2004 r.

Obszary Natura 2000 wyznacza się w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt wymienionych w załącznikach I i II do Dyrektywy Siedliskowej. Zgodnie tą Dyrektywą, podejmując działania ochronne dla zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone obszary Natura 2000, należy uwzględniać uwarunkowania gospodarcze, społeczne, kulturalne oraz cechy regionalne i lokalne. Dyrektywa ta nie zakazuje realizacji planów i przedsięwzięć na obszarach Natura 2000, lecz określa stosowne procedury postępowania w przypadku, gdy mogą one w istotny sposób oddziaływać na siedliska lub gatunki o znaczeniu priorytetowym dla wspólnoty.

Działania ochronne dla różnych siedlisk i gatunków w obszarach Natura 2000 będą określone w planach ochrony.

Głównymi zasadami funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000 jest ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w warunkach gospodarczego użytkowania terenu.

Na terenie gminy Golczewo nie planuje się wyznaczenie obszarów Natura 2000.

5.3. ŚRODOWISKO KULTUROWE

Dziedzictwo kulturowe jest istotnym czynnikiem integrującym środowisko lokalne i winno być przedmiotem troski władz publicznych wszystkich szczebli.

Dlatego też należy kontynuować działania związane z kształceniem i doskonaleniem animatorów kultury i lokalnych liderów.

Podstawowym celem przestrzennym rozwoju gminy jest zapewnienie warunków rozwoju przestrzennego i funkcji gospodarczych, przy zachowaniu walorów funkcji miejskich, wiejskich, funkcji uzdrowiskowej, środowiska naturalnego, kulturowego i krajobrazu zindywidualizowanego lokalnie.

Realizacja tego celu jest niezbędna dla osiągnięcia jednego z głównych celów społecznych, jakim jest wzmocnienie poczucia tożsamości kulturowej mieszkańców oraz ich więzi z regionem.

Ochrona zasobów środowiska kulturowego gminy jest wyznacznikiem jego atrakcyjności i wizerunku w regionie.

Ochrona wartości historycznych, materialnych i niematerialnych oraz ochrona substancji zabytkowej miasta zachowanej do czasów dzisiejszych będzie realizowana w odniesieniu do:

- poszczególnych obiektów budowlanych,
- zespołów zieleni komponowanej,
- zespołów urbanistycznych w powiązaniu z ich otoczeniem naturalnym i przetworzonym,
- zespołów architektury militarnej,
- wydarzeń z historii, mających decydujący wpływ na ukształtowanie miasta, zwłaszcza ich rozwój i ewolucję funkcji.

Na terenie gminy zaewidencjonowano w trakcie prospekcji terenowej realizowanej w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz badań archeologicznych, szereg stanowisk archeologicznych, o bardzo zróżnicowanej lokalizacji i funkcji. Relikty osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego są istotnym elementem środowiska kulturowego, którego zachowanie jest ważnym elementem polityki przestrzennej, wynikającym z obowiązujących ustaw i konwencji międzynarodowych.

Celem ochrony stanowisk archeologicznych jest zachowanie rozpoznanych stanowisk archeologicznych w stanie niezmiennym, ograniczenie do niezbędnego minimum prowadzenia archeologicznych badań ratowniczych oraz prawne uregulowanie sposobu zgłaszania i wykonywania prac ziemnych na terenach, na których stwierdzono w ramach badań AZP ślady dawnego osadnictwa.

Zachowane układy przestrzenne wsi i miasta przedstawiają znaczną wartość.

Dla zapewnienia kompleksowej ochrony krajobrazu kulturowego i realizacji wymienionych wyżej działań w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostały wyznaczone strefy ochrony dziedzictwa kulturowego, na terenie których obowiązują zróżnicowane rygory w odniesieniu do sposobu zagospodarowania, w zależności od przyjętych celów ochrony.

Ochrona dziedzictwa kulturowego na terenach zabudowy historycznej realizowana winna być poprzez działania gminy w zakresie:

- zachowania obiektów dziedzictwa kulturowego, należytego ich utrzymania i wykorzystywania zgodnie z właściwą im funkcją, udostępniania dla celów badawczych i wychowawczych, tak by były czynnym składnikiem życia i kultury współczesnego społeczeństwa,
- zapobiegania powstawania ubytków w istniejącej zabudowie,
- tworzenia warunków do ponownej zabudowy opuszczonych siedlisk,
- podnoszenia estetyki zabudowy,
- kształtowanie estetyki nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej, poprzez nawiązywanie w formie tradycji i wartości regionalnych, miejscowych.

5.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.4.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Celem zapewnienia odpowiedniej jakości wody konieczne jest zapewnienie jej przesyłu do wszystkich odbiorców w mieście i gminie.

5.4.1.1. Przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody

Do przedsięwzięć racjonalizujących zużycie wody, zaliczyć należy przede wszystkim instalację wodomierzy głównych w nieruchomościach rozliczanych do tej pory ryczałtowo, a także zastąpienie hydrantów nadziemnych hydrantami podziemnymi oraz inwentaryzację, a następnie likwidację przyłączy wodociągowych i przyłączy kanalizacyjnych, wykonanych niezgodnie z przepisami prawa a także:

- utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę z dopuszczeniem rozbudowy istniejących wodociągów (w oparciu o potrzeby i warunki hydrogeologiczne),
- prowadzenie zintegrowanego monitoringu w zakresie jakości oraz ilości poboru wód podziemnych,
- lokalizację studni awaryjnych w każdej miejscowości- do celów innych niż pitne.

5.4.1.2. WIELOLETNI PLAN MODERNIZACJI I ROZWOJU URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH

Zadania na lata 2007 - 2010 w zakresie wodociągów to głównie budowa sieci wodociągowej:

- Dargoszewo – Koplino
- Kłęby - Gadam (2km)

- Wołowiec - Mechowo

5.4.2. ODPROWADZENIE ŚCIEKÓW

Gmina Golczewo posiada gminny program kanalizacji, zatwierdzony Uchwałą Nr XVII/105/04 Rady Miejskiej w Golczewie z dnia 30 czerwca 2004 r.

Program kanalizacji gminy Golczewo:

- I Trasa:

Wysoka Kamińska – Baczyśław – Kozielice – Krętłewo – Gadom – Golczewo-oczyszczalnia,
Liczba ludności objęta programem: 1974 osoby:

Wysoka Kamińska: 680 osób, przebywających stale + 200 osób, przebywających sezonowo,
łącznie 880 osób,

Baczyśław: 263 osoby, Krętłewo: 263 osoby, Kozielice: 137 osób, Gadom: 150 osób,
przebywających stale + 150 osób, przebywających sezonowo, łącznie 300 osób.

Projektowana długość sieci kanalizacyjnej: 12000 m.b. x 150 PLN = 1.800.000 PLN.

Projektowane przepompownie: 5 sztuk x 35.000 PLN = 105.000 PLN.

Ogólny koszt: 1.975.000 PLN.

- II Trasa:

Niemica – Golczewo-osiedle,

Liczba ludności objęta programem: 883 osoby:

Niemica: 183 osoby, Golczewo-osiedle: 124 osoby, przebywające stale + 350 osób,
przebywających sezonowo, łącznie 474 osoby.

Projektowana długość sieci kanalizacyjnej: 6000 m.b. x 150 PLN = 900.000 PLN.

Projektowane przepompownie: 3 sztuki x 35.000 PLN = 105.000 PLN.

Ogólny koszt: 1.005.000 PLN.

- III Trasa:

Kłodzino – Drzewica – Kłęby – Golczewo,

Liczba ludności objęta programem: 506 osób:

Drzewica: 52 osoby, Kłodzino: 136 osób, Kłęby: 318 osób.

Projektowana długość sieci kanalizacyjnej: 3900 m.b. x 150 PLN = 585.000 PLN.

Projektowane przepompownie: 4 sztuki x 35.000 PLN = 140.000 PLN.

Ogólny koszt: 725.000 PLN.

Ogółem, całkowity koszt kanalizacji I, II, III trasy wyniesie: 3.705.000 PLN.

5.4.3. GOSPODARKA ODPADAMI

Dla gminy Golczewo obowiązuje Plan gospodarki odpadami dla CZG R-XXI.

Podstawowe założenia powyższego Planu:

- Stworzenie regionalnego systemu gospodarki odpadami, w tym budowa Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Ślajsinie i stacji przeładunkowej, wg standardów UE w Niemicy.

Podstawowe zadania na terenie gminy Golczewo, to:

- opracowanie planów selektywnej zbiórki odpadów surowcowych, niebezpiecznych itp.,
- objęcie 100 % mieszkańców zorganizowanym wywozem odpadów,
- odzysk odpadów na poziomie: odpady zielone 35 %, odpady opakowaniowe (pochodzące z selektywnej zbiórki) 1,5%, odpady wielkogabarytowe 20%, odpady budowlane 15%, odpady niebezpieczne (wytwarzane w grupie odpadów komunalnych) 15%,
- stworzenie systemu zbiórki odpadów opakowaniowych zgodnie z ustawą o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 r. oraz ustawą o

- obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej z dnia 11 maja 2001 r,
- zagospodarowanie maksymalnej ilości odpadów przemysłowych oddzielonych od odpadów komunalnych, w istniejących instalacjach,
  - przeprowadzenie inwentaryzacji i opracowanie programu likwidacji azbestu na terenie powiatu,
  - wdrożenie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
  - wdrożenie programu edukacji,
  - wyposażanie domów jednorodzinnych w przydomowe kompostowniki,
  - opracowanie dokumentacji projektowanej rekultywacji składowiska,
  - wykonanie rekultywacji składowiska,
  - tworzenie systemu zbiórki i punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych,
  - rozwój systemów unieszkodliwiania odpadów ulegających biodegradacji i osadów ściekowych,
  - rozwój systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych: działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów wielkogabarytowych na poziomie 20% w 2007 r. i 50% w r. 2011,
  - stworzenie i rozwój systemu zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych (gruzu): działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów budowlanych i gruzu na poziomie 15% w 2007 r. i 40% w roku 2011,
  - rozwój systemu zbiórki w celu zmniejszenia udziału odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych: działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów niebezpiecznych na poziomie 15% w 2007 r. i 50% w 2011 r.

5.4.3.1. CELOWY ZWIĄZEK GMIN R - XXI

Rada Miejska w podjęła uchwałę w sprawie utworzenia Celowego Związku Gmin RXXI. Zgodnie z powyższym statutem w skład Celowego związku Gmin wchodzi 27 gmin.

Cele i zadania Związku

- Identyfikacja, rozwiązywanie problemów i zaspokajanie potrzeb w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska naturalnego z uwzględnieniem specyfiki środowisk gminnych.
- Edukacja proekologiczna mieszkańców gmin, w szczególności w wychowaniu przedszkolnym i szkolnym na wszystkich poziomach kształcenia.
- Wspieranie działalności w zakresie rozwoju turystyki indywidualnej i zorganizowanej jako zasadniczej dziedziny działalności gospodarczej regionu.

Do zadań Związku należy w szczególności:

1. edukacja proekologiczna mieszkańców gmin,
2. opracowanie i kompleksowa realizacja regionalnego programu gospodarki odpadami, a w tym:
  - zaprojektowanie i wdrożenie regionalnego systemu zbiórki odpadów stałych, gromadzonych w sposób selektywny i nie selektywny,
  - rekultywacja zamkniętych gminnych składowisk odpadów,
  - organizacja i prowadzenie monitoringu zamkniętych składowisk w okresie 30 lat,
  - wspieranie budowy zakładu utylizacji odpadów o zasięgu regionalnym, umożliwiającego kompleksowe zagospodarowanie odpadów,
3. organizacja i prowadzenie międzygminnego schroniska dla zwierząt,
4. zaprojektowanie, wdrożenie i eksploatacja systemu gospodarki odpadami gminnego i regionalnego,

5. tworzenie, na bazie pozytywnych zmian w zakresie ochrony środowiska, warunków do rozwoju turystyki w regionie.

5.4.3.2. ZAKŁAD ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW W SŁAJŚNIE, GMINA NOWOGARD

Inwestycja planowana przez Związek Gmin RXXI polegająca na budowie Zakładu Zagospodarowania Odpadów w miejscowości Słajśno, gmina Nowogard znajduje się na etapie Koncepcji Programowo - Przestrzennej i rozeznawania możliwości finansowania. Wyłoniono w przetargu firmę pełniącą obowiązki Inżyniera Kontraktu.

Koncepcja powyższa zakłada budowę nowoczesnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów wyposażonego w linię sortowniczą o przepustowości 60 000 Mg/rok, kompostownię płytową odpadów ulegających biodegradacji wraz z odpadami zielonymi i osadami ściekowymi oraz budowę kwater na resztę śmieciową. Związek Gmin RXXI dysponuje terenem ponad 50 ha przeznaczonym pod budowę ZZO. Teren powyższy graniczy z istniejącym składowiskiem odpadów.

5.4.4. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO, PALIWA GAZOWE I ENERGIE ELEKTRYCZNĄ

5.4.4.1. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Kierunki i zasady kształtowania systemów ciepłowniczych

- Na terenie gminy Golczewo nie przewiduje się scentralizowanych systemów ogrzewania w skalach poszczególnych miejscowości; przyjmuje się utrzymanie rozproszonego systemu ogrzewania.
- Zapewnia się możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa, wg decyzji użytkowników opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Zaleca się sukcesywne zastępowanie paliw stałych paliwami ekologicznymi - paliwa ciekłe, energia elektryczna, gaz przewodowy.
- Istniejące i projektowane źródła ciepła mogą zasilać obiekty na sąsiednich posesjach, wg decyzji użytkowników tych posesji.
- Koncepcja rozwoju sieci gazowniczej przewiduje możliwości techniczne pokrycia 100 % potrzeb ciepłych w miejscowościach zgazyfikowanych, energią gazową.
- Ewentualne ograniczenia w kształtowaniu systemów ciepłowniczych, mogą wynikać jedynie z zagadnień ochrony atmosfery przed nadmiernym zanieczyszczeniem spalinami. Należy dążyć do eliminowania źródeł ciepła na paliwa stałe.

Zabiegi termomodernizacyjne

Wiele budynków w gminie Golczewo wymaga gruntownych remontów w tym poprawienia ich izolacyjności cieplnej oraz przeprowadzenia innych zabiegów wpływających na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło, konieczne do ich ogrzania.

Zabiegi te mają fundamentalne znaczenie dla ograniczenia strat ciepła i poszanowania energii.

Zabiegi termomodernizacyjne budowlane, czyli:

- poprawa właściwości termicznych przegród budowlanych, uszczelnienie miejsc o nadmiernej infiltracji poprzez:
  - ocieplenie ścian zewnętrznych, stropodachu, stropu poddasza i stropu nad nieogrzewanymi piwnicami,
  - wymiana lub poprawa stanu okien (dodatkowa szyba), stolarki okiennej,
  - wymiana lub poprawa stanu drzwi - uszczelnienie, ocieplenie,

- poprawa stanu otoczenia budynku - osłony, zadrzewienia,
Łączna oszczędność wynosi około 40%.

5.4.4.2. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Gmina Golczewo posiada koncepcję programową gazyfikacji. Na terenie gminy Golczewo została doprowadzona sieć gazowa z miejscowości Kamień Pomorski poprzez miejscowości Koplino, Niemica, Samlino do Golczewa.

5.4.4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zgodnie z wymogami Prawa energetycznego zaleca się opracowanie Gminnego planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną.

Zakłada się utrzymanie istniejącego systemu zaopatrzenia w energię elektryczną na poziomie 15 KV. Dla rozbudowy sieci energetycznej zakłada się:

- budowę nowych linii średniego napięcia oraz stacji transformatorowych dla nowych terenów przeznaczanych pod inwestycje,
- modernizację i rozbudowę elementów oświetlenia ulicznego na terenach miasta oraz budowę nowych systemów w miejscowościach na terenie gminy,
- wymianę przewodów na większe przekroje, popierając realizację nowych odcinków zapewniających dwustronne zasilanie poszczególnych miejscowości
- zamknięcie pierścienia linii 15 kV,
- dalszą wymianę linii nieizolowanych na izolowane.

Ponadto konieczne jest rozważenie możliwości rozwoju alternatywnych źródeł energii, takich jak elektrownie wiatrowe, co jest również związane jest z rozbudową infrastruktury koniecznej do odbioru i przesyłu energii (na terenach wskazanych do rozwoju tych form działalności należy przewidzieć rezerwę terenu pod GPZ).

Przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego pod względem zaopatrzenia w energię należy uwzględnić, oprócz potrzeb własnych gminy, możliwość funkcjonowania sieci elektroenergetycznych rangi ponadgminnej oraz rezerwacji awaryjnego zasilania.

Zakłada się:

- utrzymanie i rozbudowę istniejących linii WN i stacji 110/15 KV Reclaw (gmina Kamień Pomorski), Kamień Pomorski i Golczewo,
- rezerwację terenów do realizacji stacji nowych 110/15 kV,
- przebudowę odcinka linii napowietrznej 110 kV Reclaw – Golczewo nad jez. Szczucze w Golczewie: przeprowadzenie linii napowietrznej z ominięciem jeziora lub podwyższenie odcinka linii,
- utrzymanie magistralnych linii średniego napięcia 15 kV,
- utrzymanie współpracy sieci 15 kV z sieciami w gminach sąsiednich,
- rozbudowę sieci SN 15 kV dla zasilania nowej zabudowy mieszkaniowej i terenów rekreacyjnych,
- budowę nowych linii lub przebudowę wzdłuż dróg lub naturalnych linii terenu,
- zapewnienie zasilania dwustronnego linii magistralnych 15 KV i odgałęzień zasilających kilka stacji transformatorowych 15/0,4 kV,
- budowę małych elektrowni wodnych na rzekach Niemicy i Wołczenicy,
- budowę siłowni wiatrowych z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych.

5.4.4.4. MOŻLIWOSCI WYKORZYSTANIA

- **Energia wiatru**

Po przeanalizowaniu możliwości lokalizacyjnych i ograniczeń z nich wynikających, a także analizy technicznej i ekonomicznej, na terenie gminy Golczewo możliwe jest wykorzystanie energii wiatrowej. Lokalizacja siłowni wiatrowej wymaga dużej, otwartej przestrzeni. Konieczne jest również uwzględnienie ograniczeń wynikających z walorów krajobrazowych i przyrodniczych.

Minimalna prędkość wiatru użyteczna dla potrzeb energetycznych wynosi 4 m/s. Nie mniej ważna od prędkości wiatru jest jego stałość w danym miejscu, gdyż od niej zależy ilość wyprodukowanej energii elektrycznej w ciągu roku, a to decyduje o opłacalności inwestycji.

Poniższa tabela przedstawia warunki wietrzności dla części województwa zachodniopomorskiego w której zlokalizowana jest gmina Golczewo.

Tabela 4.5.4.4. Prędkości wiatrów

Stacja/miesiąc	I	II	III	IV	V	IV	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Śr.
Szczecin Dąbie	4,3	4,2	4,5	4,1	3,7	3,5	3,5	3,2	3,4	3,8	4,5	4,4	3,9

Na podstawie: „ Agroklimat województwa szczecińskiego”

- **Energia biomasy**

Ze względu na rolniczy charakter gminy i duży udział gruntów rolnych istnieje możliwość wykorzystania odpadowej słomy jako paliwa ekologicznego.

Gmina *Golczewo* jest gminą rolniczą. Użytki rolne stanowią dominujący udział. Przy założeniu, iż średnie plony z ha wynoszą 26,6 q (2660 kg) i średni stosunek ziarna do słomy wynosi 1:1,3 na terenie gminy *Golczewo* wytwarzane są znaczne ilości słomy.

Na obszarze gminy gospodarka leśna jest funkcją równie istotną jak rolnictwo. Gmina *Golczewo* należy do obszaru o znacznym stopniu lesistości. Lasy zajmują 46,6 % powierzchni całego obszaru gminy. Odpady pochodzące z obróbki drewna, (trociny, zrżyny) mogą być spalane w miejscu ich powstawania, czyli w stolarniach, zakładach rzemieślniczych meblarskich i ciesielskich – ewentualnie w przyszłości w tartakach, stanowiąc dla nich źródło energii

- **Energia geotermalna**

Gmina *Golczewo* posiada dobre warunki naturalne dla rozwoju energii geotermalnej. Teren gminy położony jest w tzw. „Synklinorium Szczecińskim” o przebiegu osi NW–SE, charakteryzującym się występowaniem gorących wód geotermalnych. Istnieją potencjalne warunki do wykorzystania wód geotermalnych.

Wody, zawarte w obszarze określonym jako Subbasen Szczeciński już na głębokości 1500 m mają temperatury około 50°C.

Wykorzystanie energii geotermalnej jest niezwykle kosztowną inwestycją, konieczna jest współpraca ze szczytowym źródłem ciepła.

W związku z powyższym wykorzystanie energii geotermalnej na terenie gminy może być nieopłacalne z ekonomicznego punktu widzenia.

- **Energia słoneczna**

Przewiduje się tzw. pasywne wykorzystanie energii słonecznej (przez indywidualne gospodarstwa domowe, zakłady przemysłowe itp.) do ogrzewania budynków oraz do podgrzewania ciepłej wody użytkowej:

Winny to być jednak indywidualne decyzje inwestorów, wynikające nie tylko ze względów ekonomicznych.

Należy pamiętać, że według niektórych źródeł danych opłacalność ekonomiczna występuje przy nasłonecznieniu rocznym 1500 kWh/m², według innych źródeł przy 2500 kWh/m².

- **Energetyka wodna**

Słabo rozwinięta sieć hydrograficzna gminy nie rokuje możliwości lokalizacji energetyki wodnej. Możliwa jest realizacja małych elektrowni wodnych na rzekach Wołczenicy i Niemicy.

- **Energia biogazu**

Na terenie gminy w miejscowości Kłęby znajduje się składowisko wyłączone z eksploatacji. Składowisko nie posiada systemu odgazowania.

5.4.5. TELEKOMUNIKACJA

Przewiduje się dalszy rozwój telekomunikacji przewodowej, a zwłaszcza poprawę standardów technicznych i dostępności sieci, w tym uwzględnienie info-linii.

W związku z szybkim rozwojem telefonii bezprzewodowej, nie można też wykluczyć budowy nowych stacji bazowych w postaci wież lub instalacji dachowych (dotyczy to również możliwości budowy infrastruktury informatycznej w postaci radiolinii).

Ze względu na brak wymogów w zakresie strefy ochronnej, obiekty takie mogą być realizowane także w wyznaczonych strefach zabudowy przy zachowaniu warunków technicznych wynikających z „Prawa budowlanego” i spełnieniu warunków formalnych wynikających z „Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym”. Ponadto lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej winna spełniać wymagania obowiązujących przepisów ochrony środowiska.

Na okres perspektywiczny plany powinny uwzględniać przestrzenne możliwości realizacji poniższych ilości łącz abonenckich:

- 1 telefon na każde mieszkanie,
- 1 telefon na każde 7-15 miejsc pracy, poza rolnictwem indywidualnym,
- 10 % rezerwy na publiczne automaty samoinkasujące oraz inne potrzeby w zakresie telekomunikacji (łącza telefaksowe, łącza elektronicznego przekazywania danych itp.).

Daje to w sumie 30 -35 linii abonenckich na 100 mieszkańców.

Kierunki i zasady rozwoju sieci telekomunikacyjnych:

- utrzymanie istniejących linii dalekosiężnych, central telefonicznych i magistralnych Unii telekomunikacyjnych z zachowaniem generalnych kierunków połączeń i możliwością korekty fragmentów tras, wzdłuż naturalnych granic w terenie,
- budowa nowej linii światłowodowej Poznań – Szczecin – Gdańsk,
- utrzymanie istniejących stacji bazowych telefonii komórkowej.

Telekomunikacja Polska S.A. planuje rozwijanie sieci telefonicznych w systemie pierścieniowym, zapewniającym możliwości dwustronnej obsługi urządzeń centralowych.

Na etapie planowania przestrzennego należy możliwość prowadzenia sieci międzycentralowych wzdłuż dróg pomiędzy miejscowościami oraz magistralnych sieci abonenckich wewnątrz miejscowości.

Kształtowanie rozdzielczych sieci abonenckich należy ustalać w ramach warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

5.4.6. UKŁAD DROGOWY I KOMUNIKACJA

Do czynników wewnętrznych mających wpływ na obsługę transportową zaliczany jest standard sieci drogowej bezpośrednio obsługującej gminę.

Położenie gminy wzdłuż ważnego ciągu drogowego północ – południe, bliskość i dostępność przez węzeł do drogi nr. 3, dobre walory turystyczne, wykorzystanie gęstej sieci dróg lokalnych o małym ruchu samochodowym jako trasy rowerowej oraz poprawa stanu dróg wpłynie aktywnie na rozwój gospodarczy gminy.

Układ drogowy w Gminie Golczewo charakteryzuje się dobrym wskaźnikiem gęstości, co oznacza, iż gmina posiada gęsta sieć drogową, natomiast konieczna jest wymiana nawierzchni dróg, ich sukcesywny remont i dostosowanie do nowych standardów.

Istotnym elementem mającym wpływ na obsługę gminy jest przebieg drogi krajowej nr 3. Standard obsługi komunikacyjnej gminy jest uzależniony od realizacji tej drogi ekspresowej.

W Planie Rozwoju Lokalnego gminy przedstawiono następujące wnioski:

- Koniecznością jest wykonanie chodników dla pieszych w miejscowościach: Mechowo, Wołowiec, Upadły oraz odnowa nawierzchni tej drogi z bezpiecznymi pobocznymi.
- Droga 0027Z Niemica – Wysoka Kamieńska jako alternatywa objazdu Golczewa obciążona dużym ruchem samochodowym towarowym i rolniczym (ferma drobiu, gospodarstwa rolne) wymaga pilnego remontu nawierzchni.
- Drogi pozostałe tj. Wysoka Kamieńska – Rokita, Rekowo – Kozielice, Kłodzino – Drzewica – Kłęby, Ronica – Kretlewo oraz Wołowiec – Samlino wymagają ulepszenia nawierzchni oraz modernizacji.
- Drogi gminne znajdujące się na terenie gminy Golczewo są w złym stanie technicznym. Zachodzi konieczność ich ciągłej modernizacji, poprawy nawierzchni oraz wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych na ich poboczach.

Przewiduje się do wykonania nowej nawierzchni na 6 drogach gminnych o ogólnych długościach:

Baczysław – Dargoszewo – 2,2 km

Koplino kol. – Koplino Szosa – 1,0 km

Ronica – Gadom – 1,9 km

Gadom – Niemica – 3,0 km

Kłęby – Ronica – 1,2 km

Unibórz – Imno – 2,5 km.

Planuje się wykonanie remontu nawierzchni i modernizacji ul. Szkolnej, Starty Tartak, 9 maja, Słonecznej, Osiedle Kamieńskie w Golczewie. Dworcowa i Krótka w Wysokiej Kamieńskiej oraz utwardzenie nawierzchni ulic na nowo powstałych osiedlach domów jednorodzinnych w Wysokiej Kamieńskiej i Golczewie.

5.4.6.1. Modernizacja drogi krajowej nr 3

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, oddział w Szczecinie opracowała projekt pt. „Budowa drogi ekspresowej S-3.

Obecnie ruch odbywa się drogą krajową nr 3 (E 65) przechodzącą przez zabudowane tereny miejscowości które nie posiadają odpowiednich parametrów w zakresie nośności, szerokości, nawierzchni, bezpieczeństwa ruchu i zabezpieczenia środowiska przed szkodliwym wpływem drogi.

Parametry techniczne istniejącej drogi krajowej nr 3 są następujące:

• klasa techniczna	G
• prędkość projektowa	70 km/h
• szerokość pasa ruchu	3,50 m
• liczba pasów ruchu	2
• szerokość pobocza gruntowego	1,50 m
• pochylenie skarp	1:1,5

- obciążenie na oś 115 kN

Zgodnie z przyjętą klasyfikacją, klasa D oznacza stan zły, nawierzchnie z uszkodzeniami wymagające natychmiastowych remontów.

W ciągu drogi wojewódzkiej 108 zakłada się:

- możliwość realizacji nowych stacji paliw wzdłuż dróg wojewódzkich 108 i 106 poza obszarami chronionymi,
- korektę drogi nr 108 w rejonie m. Barczysław, Kretlewo i Gadam,
- budowę wiaduktu nad koleją w Wysokiej Kamieńskiej na południe od istniejącego przebiegu drogi 108 spinającego drogi krajowe nr 3 i nr 6,
- modernizację drogi.

5.4.6.2. Komunikacja przyjazna środowisku:

Aktualnym problemem na terenie gminy jest brak zintegrowanego systemu sieci szlaków turystycznych.

- **Drogi rowerowe**

W oparciu o walory turystyczno - przyrodnicze występujące w gminie proponuje się utworzenie i oznakowanie lokalnych tras rowerowych.

Trasy rowerowe muszą być czytelnie oznakowane i powinny posiadać, co ok. 5 km urządzone miejsca odpoczynku. Prowadzone są przeważnie po drogach lokalnych, gdzie ruch samochodowy występuje sporadycznie. Rodzaj i szerokość ścieżki rowerowej powinien być ustalony indywidualnie.

- **Szlaki turystyczne**

Istniejące szlaki turystyczne: żółty, zielony, czerwony, prowadzą przez najpiękniejsze leśne tereny.

Należy przewidzieć rozwój istniejących szlaków poprzez włączenie nowych miejscowości i atrakcyjnych miejsc oraz wytyczanie nowych tras. Funkcjonuje również widokowy punkt ornitologiczny w południowej części jeziora „Okonie”.

Nad jeziorem „Szcucze” znajduje się strzeżona plaża z wypożyczalnią sprzętu pływającego, mały amfiteatr, podświetlane fontanny tryskające z lustra wody. Dużą atrakcją turystyczną jest moło spacerowe oddane w 2004 roku o długości 70 m. Teren wokół jeziora jest zagospodarowany. Znajdują się tu chodnik, wiaty, pomosty.

Na szlakach turystycznych są dobrze zorganizowane miejsca na spotkania i odpoczynek: Dobromyśl, Leśniczówka Golczewo, jezioro Żabie, Kłęby i inne. Ponadto zostaną wdrożone działania do realizacji programu „Zwijane tory” – czyli zagospodarowanie torowisk po byłej kolei wąskotorowej.

W Wysokiej Kamieńskiej projektowane jest, nad budowanym zbiornikiem wodnym zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno sportowe.

- **Szlaki konne**

Na terenie gminy planuje się utworzenie oznakowanego systemu ścieżek i szlaków hippicznych. W Imnie, 4 km od Golczewa znajduje się jedyna w Polsce hodowla kucy szetlandzkich.

5.5. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Niezbędnym elementem powodzenia realizacji „Programu”, zarówno w okresie krótkoterminowym, jak i długoterminowym, jest program edukacji społeczeństwa, który musi wyprzedzać wszelkie działania, związane z ochroną środowiska na terenie całej gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Golczewa zawiera propozycję koncepcji edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.

Propozycję tę zawiera załącznik nr 1.

Powodzenie realizacji działań założonych i zaproponowanych w niniejszym programie, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków społeczeństwa.

Potrzebne jest wskazanie celu i konieczności wprowadzenia tych systemów w życie. Niezbędna jest informacja i motywacja wyboru określonej metody. W propagowaniu tematu powinna być zachowana ciągłość.

Edukacja ekologiczna nie jest bowiem działaniem chwilowym. Aby osiągnąć zamierzony cel trzeba czasu, bywa, że dochodzi się do niego latami. Sukces zależy w dużym stopniu od skutecznej kampanii edukacyjnej. Warunkiem tego powodzenia jest jednak szeroki udział społeczeństwa.

Program edukacyjny powinien być skierowany praktycznie do wszystkich.

Dla sprawnego przebiegu kampanii edukacyjnej mieszkańców niezbędna jest informacja. Program edukacji mieszkańców powinien być realizowany na wielu płaszczyznach i różnymi metodami.

Metody i sposoby edukacji mogą być wielorakie, od edukacji formalnej (szkoły) poprzez akcje, kampanie, konferencje po wielofunkcyjny ośrodek edukacji ekologicznej.

Istotą takiego programu winno być połączenie edukacji z praktycznymi działaniami na rzecz ochrony środowiska.

Naczelnym i wiodącym celem programu jest osiągnięcie poprawy stanu środowiska.

Zakłada się, że do końca 2008 roku zostanie opracowany, a następnie wdrożony Kompleksowy Program Edukacji Ekologicznej Mieszkańców Gminy Golczewo, zgodny z założeniami Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej, a w następnych latach wdrożony.

Edukacja jest niezwykle istotnym aspektem podejmowania działań w zakresie ochrony środowiska, mogącym zadecydować o powodzeniu Programu w perspektywie długookresowej. Tradycyjnie edukacją objęta jest młodzież szkolna, uczestnicząca w imprezach organizowanych na terenie gminy.

Ważne jest, aby informować, szkolić i promować zachowania przyjazne środowisku również wśród osób dorosłych. Z tego względu edukacja ekologiczna powinna obejmować nie tylko programy szkolne, ale też kampanie informacyjne i promocyjne dla wszystkich mieszkańców gminy.

Działania podnoszące świadomość ekologiczną mieszkańców, pomogą spełnić wszystkie cele Programu.

W szczególności należy prowadzić kampanie edukacyjne w zakresie:

- gospodarki odpadami. Proponowane jest prowadzenie kampanii na rzecz selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, kontynuacja corocznych akcji: Sprzątanie Świata oraz innych, polegających np. na przeprowadzaniu akcji informacyjnej odnoszącej się do szkodliwości spalania odpadów w warunkach domowych (wspólnie z gminami powiatu w ramach Związku Gmin RXXI),
- wdrażania odpowiednich praktyk w gospodarce ściekowej na terenach nieskanalizowanych,
- promocji ekologicznych sposobów ogrzewania i uświadamiania skutków spalania odpadów w paleniskach domowych,
- promocji lokalnych walorów przyrodniczych w programach szkolnych i poprzez wydawane publikacje o środowisku regionu,
- działania zachęcające do oszczędności zużycia wody przez mieszkańców,
- upowszechniania w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym oraz o wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarce leśnej,

- podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego korzystania z wszystkich funkcji lasu.

Należy mieć na uwadze, że na efekty działań podejmowanych w zakresie edukacji ekologicznej trzeba będzie cierpliwie poczekać.

Kierunki:

- opracowanie programu edukacji ekologicznej skierowanego do wszystkich mieszkańców gminy,
- utworzenie ośrodka lub sali edukacji ekologicznej z zapleczem dydaktycznym,
- organizacja festynów i innych imprez o charakterze ekologicznym,
- organizacja i realizacja programów edukacyjnych i akcji ekologicznych,
- wprowadzenie większej ilości ścieżek przedmiotowych w większej ilości szkół na terenie gminy,
- opracowanie i budowa ścieżek dydaktycznych na terenie gminy,
- współpraca różnych instytucji w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony środowiska.

6. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ 2007-2015 CELE I ZADANIA DO REALIZACJI

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
CEL 1 „GORĄCE PUNKTY”				
1	likwidacja lub modernizacja instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja procesów technologicznych uzdatniania wody poprzez zastosowanie nowoczesnych urządzeń i technologii w celu zapewnienia odbiorcom dostawy większej ilości dobrej jakościowo wody. • modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, w tym wymiana przestarzałych rurociągów i armatury w celu zlikwidowania niedoborów ciśnienia wody w niektórych rejonach gminy i utrzymanie ciągłości dostaw wody. • likwidacja lokalnych oczyszczalni, • modernizacja istniejących pompowni ścieków, • modernizacja układu rozprowadzającego gaz (układ pierścieniowy) wraz z obiektami na sieci w celu zapewnienia optymalnej pracy sieci, • modernizacja systemów grzewczych. 	2007-2010	Użytkownicy środowiska
2	Opracowanie programu ochrony zlewni rzeki Wołczenicy	<ul style="list-style-type: none"> • Zlewnia stanowi ewentualne źródło zaopatrzenia w wodę 	2008	Samorząd Wojewódzki, RZGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
CEL 2 GOSPODARKA WODNA				
1	Opracowanie projektów zaopatrzenia w wodę miejscowości gminy	<ul style="list-style-type: none"> Zsięg terytorialny obejmuje Dargoszewo – Koplino, Kłęby - Gadom (2km), Wołowiec - Mechowo 	2007 - 2010	Urząd Miejski w Golczewie
2	Opracowanie bilansów wodno-gospodarczych wraz z uwzględnieniem zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych i podziemnych	<ul style="list-style-type: none"> Dotyczy prawostronnej zlewni rzeki Dziwny (Wołczenica) 	2007	RZGW
3	realizacja programu oczyszczania ścieków z zakładów produkcyjnych, używających w procesie produkcyjnym substancji niebezpiecznych	<ul style="list-style-type: none"> modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z systemem kanalizacji rozbudowa istniejącego systemu magistral wodociągowych, modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, w tym wymiana przestarzałych rurociągów i armatury w celu zlikwidowania niedoborów ciśnienia wody zwłaszcza w okresie letnim i utrzymanie ciągłości dostaw wody. usprawnienie eksploatacji poprzez wprowadzenie programu redukcji przecieków, systemu monitorowania sieci wodociągowej. zagospodarowanie stref ochronnych, zgodnie z obecnymi przepisami oraz odprowadzenie ścieków poza granice stref ochronnych. 	2007	Użytkownicy środowiska, Urząd Miejski w Golczewie
4	poprawa jakości wody pitnej	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa istniejącego układu zasilania w celu zwiększenia jego przepustowości i niezawodności działania oraz utrzymania wymagającej jakości wody pitnej, a także utrzymania wymaganego ciśnienia dyspozycyjnego. 	Ciągły	Urząd Miejski w Golczewie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

Ip.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
		<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja procesów technologicznych uzdatniania wody poprzez zastosowanie nowoczesnych urządzeń i technologii w celu zapewnienia odbiorcom dostawy większej ilości dobrej jakościowo wody, • zapewnienie rezerwowych systemów zaopatrzenia miasta w wodę pitną, niezbędnych w awaryjnej sytuacji i powodzi. 		
5	Ustanowienie zlewni rzeki Wołcznicy jako zlewni wód wysokiej jakości	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu uporządkowania gospodarki ściekowej, • Ochrona wód rzeki Wołcznicy stanowiącej potencjalne źródło zaopatrzenia w wodę północno-zachodniej części pasa nadmorskiego, • Budowa zbiornika małej retencji Wysoka Kamińska, 	2008	Samorząd Wojewódzki Urząd Miejski w Golczewie
6	Budowa systemu sieci kanalizacyjnej w gminie	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja Programu kanalizacji gminy Golczewo zgodnie z Uchwałą Nr XVII/105/04 Rady Miejskiej w Golczewie z dnia 30.06.2004r. 	2007 -2010	Urząd Miejski w Golczewie, użytkownicy środowiska
CEL 3 GOSPODARKA ODPADAMI				

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
1	Opracowanie planów edukacji ekologicznej	<ul style="list-style-type: none"> realizacja celów i działań założonych w programie ochrony środowiska i planie gospodarki odpadami Związku Gmin RXXI 	Ciągły	Urząd Miejski w Golczewie, Związek Gmin RXXI
2	Likwidacja składowisk odpadów niespełniających norm UE	<ul style="list-style-type: none"> Rekultywacja składowiska odpadów w Kłębach 	do 2010	Urząd Miejski w Golczewie, Związku Gmin RXXI
3	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	<ul style="list-style-type: none"> Bieżąca inwentaryzacja i likwidacja dzikich wysypisk oraz wylewisk odpadów 	Ciągły	Urząd Miejski w Golczewie
4	Objęcie 100% mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów	<ul style="list-style-type: none"> 100% mieszkańców objętych zbiórką i wywozem odpadów 	do 2008	Urząd Miejski w Golczewie , firma wywozowa
5	Kompleksowy system zbiórki odpadów	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie wspólnej gospodarki odpadami wg założeń planów gospodarki odpadami 	Ciągły	Urząd Miejski w Golczewie, CZG R-XXI,
6	Budowa GPZON	<ul style="list-style-type: none"> Budowa Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) 	2008	Powiat, Gmina, CZG R-XXI
CEL 4 POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA (POWIETRZE, HAŁAS, PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE)				
POWIETRZE				
1	utworzenie bazy danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza	inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza: <ul style="list-style-type: none"> punktowe źródła emisji (o wysokości komina powyżej 10 m i mocy źródła powyżej 10MW), emisja powierzchniowa, związana z bytowaniem ludzi i indywidualnym zapotrzebowaniem na ciepło, emisja liniowa, związana z korzystaniem ze środków transportu 	2008	Wojewoda, WIOŚ, Powiat, Urząd Miejski, PKS, PKP, Użytkownicy środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

Ip.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
HAŁAS				
1	Aktualizacja informacji o emisji hałasu do środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Inwentaryzacja źródeł emisji hałasu do środowiska, zwłaszcza hałasu komunikacyjnego i przemysłowego 	od 2007	WIOŚ, Powiat, Wojewoda
2	Opracowanie map akustycznych	<ul style="list-style-type: none"> Mapy akustyczne dla obszarów położonych wzdłuż głównych dróg, linii kolejowych, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach 	2007-2009	Powiat, Zarządcy dróg kołowych, kolejowych,
3	Ograniczenie emisji hałasu do środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie programu ograniczenia lub wyeliminowania emisji hałasu do środowiska oraz ochrony przed hałasem (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14.10.2002r.) 	rok po wykonaniu mapy akustycznej	Wojewoda, Powiat
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE				
1	ocena zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego wyodrębnienie obszarów i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku: kontrola promieniowania elektromagnetycznego w rejonach jego wystąpienia, cykliczna aktualizacja rejestrów, wyznaczenie obszarów ograniczonego użytkowania 	2008	Wojewoda, WIOŚ, Zakład Energetyczny, Powiat, Operatorzy sieci telefonii komórkowych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
CEL 5 RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW				
1	ochrona złóż kopalin przed trwałym zainwestowaniem i zalesieniem oraz niekontrolowaną eksploatacją	<ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja stanu zagospodarowania złóż kopalin 	2008	Wojewoda, Powiat, Urząd Miejski,
2	Opracowanie programu rozwoju energetyki opartej o surowce odnawialne	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznanie możliwości wykorzystania surowców odnawialnych na terenie gminy 	2008	Samorząd Województwa, Powiat, Urząd Miejski,
3	Zwiększenie efektywności wykorzystania rozpoznanych i eksploatowanych złóż	<ul style="list-style-type: none"> Racjonalne wykorzystanie zasobów kopaliny głównej i towarzyszącej oraz racjonalne zagospodarowanie wyrobisk 	Ciągły	Przedsiębiorstwa
CEL 6 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI				
1	Rekultywacja gleb zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> inwentaryzacja degradacji gleb, opracowanie programu rekultywacji gleb, 	2008	Wojewoda, Powiat , Urząd Miejski
2	ochrona gleb przed erozją	<ul style="list-style-type: none"> program zalesień dla gleb erodowanych, stałe zalesianie i zadrzewianie terenów erodowanych i po rekultywacji. 	2008	Powiat, Urząd Miejski
CEL 7 RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH				
1	Opracowanie planu ochrony rezerwatów przyrody	<ul style="list-style-type: none"> Plany ochrony dla rezerwatów istniejących 	2007	Wojewoda
2	dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie programu udostępniania i zagospodarowania lasów do celów rozwoju turystyki i wypoczynku, regeneracji zdrowia, edukacji ekologicznej 	Ciągły	Wojewoda, Powiat, Urząd Miejski, Lasy Państwowe
3	zalesienia gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie zasad dotyczących zalesiania gruntów porolnych (z uwzględnieniem potrzeb ochrony różnorodności biologicznej) 	Ciągły	Wojewoda, Powiat, Urząd Miejski, Lasy Państwowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
		oraz zachowania korytarzy ekologicznych		
4	promocja walorów przyrodniczych – rozwój turystyki	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie konsensusu wykorzystania krajobrazu i funkcji turystycznej przy równoczesnym wyznaczeniu stref penetracji turystycznej uwzględniającej stopień wrażliwości środowiska na antropopresję (wykorzystanie dla turystyki pieszej rowerowej i konnej z ruchem prowadzonym po wyznaczonych szlakach, z dopuszczeniem urządzenia punktów widokowych oraz miejsc odpoczynku i kąpieli słonecznych. 	Ciągły	Powiat, Urząd Miejski, Organizacje turystyczne, Organizacje ekologiczne
CEL 8 PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM				
1	zwiększenie bezpieczeństwa przewozów substancji niebezpiecznych	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczenie optymalnych tras przewozu substancji niebezpiecznych oraz stworzenie stanowisk postojowych i parkingów dla pojazdów przewożących substancje niebezpieczne 	2010	Urząd Miejski, Zarząd Dróg, Wojewoda, Straż Pożarna
2	zapobieganie katastrofom ekologicznym	<ul style="list-style-type: none"> stworzenie punktu lub punktów magazynowania odpadów, powstałych na skutek katastrof, awarii i wycieków (deponator)– tereny oczyszczalni ścieków lub baz straży pożarnej, zamkniętych składowisk 	2010	Powiat, Urząd Miejski, Straż Pożarna,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
CEL 9 ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ – EDUKACJA EKOLOGICZNA				
1	koordynacja edukacji ekologicznej w gminie	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie programu edukacji ekologicznej skierowanego do wszystkich mieszkańców gminy, • utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej z zapleczem dydaktycznym, • organizacja i realizacja programów edukacyjnych i akcji ekologicznych, • prowadzenie konkursów, szkoleń, warsztatów, wycieczek, • wprowadzenie większej ilości ścieżek przedmiotowych w większej ilości szkół na terenie gminy, • współpraca różnych instytucji w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony środowiska. 	Ciągły	Powiat, Urząd Miejski, Nadleśnictwa, Placówki oświatowe, ośrodki kultury, Biblioteki,
	Program edukacji ekologicznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie kompleksowego gminnego programu edukacji ekologicznej (4-letniego), skierowanego do wszystkich mieszkańców i osób odwiedzających gminę (na bazie koncepcji zawartej w Programie Ochrony Środowiska). 	2007	Urząd Miejski, Nadleśnictwa, Placówki oświatowe, ośrodki kultury, Biblioteki,
3	utworzenie na terenie Starostwa Powiatowego i gminy systemu gromadzenia i upowszechniania informacji o środowisku	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie systemu elektronicznej bazy danych. • opracowanie systemu udostępniania danych społeczeństwu. 	Ciągły 2015	Wojewoda, WIOŚ, Powiat, Urząd Miejski,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
4	prowadzenie szkoleń, konkursów, promocja wydawnictw w zakresie edukacji ekologicznej	<ul style="list-style-type: none"> • działalność wśród społeczeństwa dorosłego oraz w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. 	Ciągły 2015	Urząd Miejski,
5	opracowanie programu badawczo-obszewacyjnego najbliższego otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> • działalność w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. • ochrona środowiska w praktyce. 	Ciągły 2015	Kuratorium Oświaty, Urząd Miejski,
6	stworzenie internetowej mapy problematyki dotyczącej ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • racjonalne korzystanie z oferty edukacyjnej 	Ciągły 2015	Powiat, Urząd Miejski,
7	wprowadzenie tzw. „Małych projektów ekologicznych”	<ul style="list-style-type: none"> • rozstrzygnięcie problemów lokalnych na terenie gminy i powiatu 	Ciągły	Powiat, Urząd Miejski,
8	Program rolno-środowiskowy	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie gminnego programu rolno-środowiskowego 	2006-2008	Urząd Miejski,
9	Program szkoleń dla rolników	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego, agroturystyki i KDPR 	2006-2010	Urząd Miejski,
10	Ścieżki dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i budowa ścieżek dydaktycznych w miejscach szczególnie atrakcyjnych przyrodniczo, krajobrazowo i turystycznie 	2006-2007	Urząd Miejski, Nadleśnictwa, użytkownicy środowiska
11	Edukacja leśna	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie i promocja edukacji przyrodniczo leśnej 	Ciągły	Nadleśnictwa

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	Opis przedsięwzięcia	okres realizacji	odpowiedzialny
1	2	3	4	5
CEL 10 MONITORING ŚRODOWISKA				
1	Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Staly monitoring i ocena jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu, przyrody 	Ciągły	WIOŚ, Powiat, Urząd Miejski,

6. SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2007-2010

7.

lp.	Zadanie	opis przedsięwzięcia	okres realizacji	Kwota w tys. PLN	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
CEL 2 GOSPODARKA WODNA					
1	Budowa wodociągów i kanalizacji	1) Budowa kanalizacji sanitarnej Wysoka Kam.-Baczysław – Kozielice - Dargoszewo - Kretlewo - Gadom – Golczewo 2) budowa kanalizacji sanitarnej Niemica - Samlino – Golczewo 3) Budowa kanalizacji sanitarnej Drzewica - Kłodzino – Kłęby 4) Dargoszewo – Koplino 5) Kłęby - Gadom (2km) 6) Wołowiec – Mechowo	2007-2009 2007-2008 2009-2010 2008 2007 2009	2000 1000 700 500 650 30	budżet gminy, PFOŚiGW, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze UE, użytkownicy środowiska
CEL 3 GOSPODARKA ODPADAMI					

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	opis przedsięwzięcia	okres realizacji	Kwota w tys. PLN	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
1	Realizacja celów i działań, założonych w planie gospodarki odpadami dla Powiatu Kamieńskiego i RXXI	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów • Utworzenie GPZON, • Wyposażenie w urządzenia i sprzęt do selektywnej zbiórki odpadów, • Monitoring 	Ciągły	20 70 100 30	budżet gminy, środki CZG R-XXI, PFOŚiGW, fundusze UE, krajowe i zagraniczne środki pomocowe, użytkownicy środowiska,
CEL 4 POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA (POWIETRZE, HAŁAS, PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE)					
POWIETRZE					
1	utworzenie bazy danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza	<ul style="list-style-type: none"> • inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza 	2008	4	WFOŚiGW, PFOŚiGW, Budżet Powiatu, budżet gminy
HAŁAS					
1	aktualizacja informacji o emisji hałasu do środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • inwentaryzacja źródeł emisji hałasu do środowiska, zwłaszcza hałasu komunikacyjnego i przemysłowego 	od 2007	5	WFOŚiGW, Budżet Powiatu, budżet gminy
2	Opracowanie koncepcji i wytyczenie tras szlaków turystycznych i rowerowych	<ul style="list-style-type: none"> • Na podstawie programu udostępniania i zagospodarowania lasów do celów rozwoju turystyki i wypoczynku 	2007	5	Budżet gminy, Budżet Powiatu
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE					
1	ocena zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> • inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego • wyodrębnienie obszarów i prowadzenie rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku 	2007	50	WFOŚiGW, Środki własne przedsiębiorstw

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	opis przedsięwzięcia	okres realizacji	Kwota w tys. PLN	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
CEL 5 RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA SUROWCÓW					
1	ochrona złóż kopalin przed trwałym zainwestowaniem i zalesieniem oraz niekontrolowaną eksploatacją	<ul style="list-style-type: none"> weryfikacja stanu zagospodarowania złóż kopalin 	2008	30	WFOŚiGW, Budżet Państwa, Budżet Powiatu, Budżet gminy
2	Opracowanie programu rozwoju energetyki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznanie możliwości wykorzystania surowców odnawialnych na terenie gminy 	2008	10	WFOŚiGW, Środki własne przedsiębiorstw, Budżet Powiatu, Budżet gminy
CEL 6 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI					
1	rekultywacja gleb zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> inwentaryzacja degradacji gleb, opracowanie programu rekultywacji gleb, 	2008	10 10	Środki pomocowe UE, ANR, ARiMR
2	ochrona gleb przed erozją	<ul style="list-style-type: none"> program zalesień dla gleb erodowanych, stałe zalesianie i zadrzewianie terenów erodowanych i po rekultywacji. 	2008	20	Środki pomocowe UE, ANR, ARiMR.
CEL 7 RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH					
1	Opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody	Wykonanie opracowań	2008	40	WFOŚiGW, Budżet Państwa

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	opis przedsięwzięcia	okres realizacji	Kwota w tys. PLN	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
CEL 8 PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM					
1	współpraca międzygminna w zakresie informowania o zagrożeniach i prowadzenia akcji ratowniczych.	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie systemu informacji o zagrożeniach, 	2007	10	Budżet Państwa, WFOŚiGW
CEL 9 EDUKACJA EKOLOGICZNA					
1	Program edukacji ekologicznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu edukacji ekologicznej 	2007	5	Budżet Powiatu, budżet gminy
		<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programu edukacji ekologicznej 	ciągły	25	Budżet Powiatu, budżet gminy, WFOŚiGW, PFOŚiGW, fundusze UE, fundacje i fundusze polskie i zagraniczne, firmy prywatne, Nadleśnictwa, instytucje ekologiczne
2	Program rolno-środowiskowy	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie gminnych programów rolno-środowiskowych 	2007-2008	10	Budżet Gminy, środki pomocowe UE
3	Szkolenia dla rolników	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja szkoleń dla rolników 	2007-2010	10	Budżet Gminy, środki pomocowe UE
4	Budowa ścieżek dydaktycznych w miejscach atrakcyjnych turystycznie, przyrodniczo i krajobrazowo wraz z opracowaniem pakietu dydaktycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja w terenie według opracowanych koncepcji, 	2007-2009	300	Budżet Powiatu, budżet gminy, WFOŚiGW, PFOŚiGW, fundusze UE, fundusze i fundacje polskie, firmy prywatne, środki własne nadleśnictw

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo

lp.	Zadanie	opis przedsięwzięcia	okres realizacji	Kwota w tys. PLN	Źródła finansowania
1	2	3	4	5	6
CEL 10 MONITORING ŚRODOWISKA					
1	monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring stanu środowiska 	od 2007	50	WFOŚiGW, PFOŚiGW, Użytkownicy środowiska, Środki własne firm, Budżet Powiatu, budżet gminy

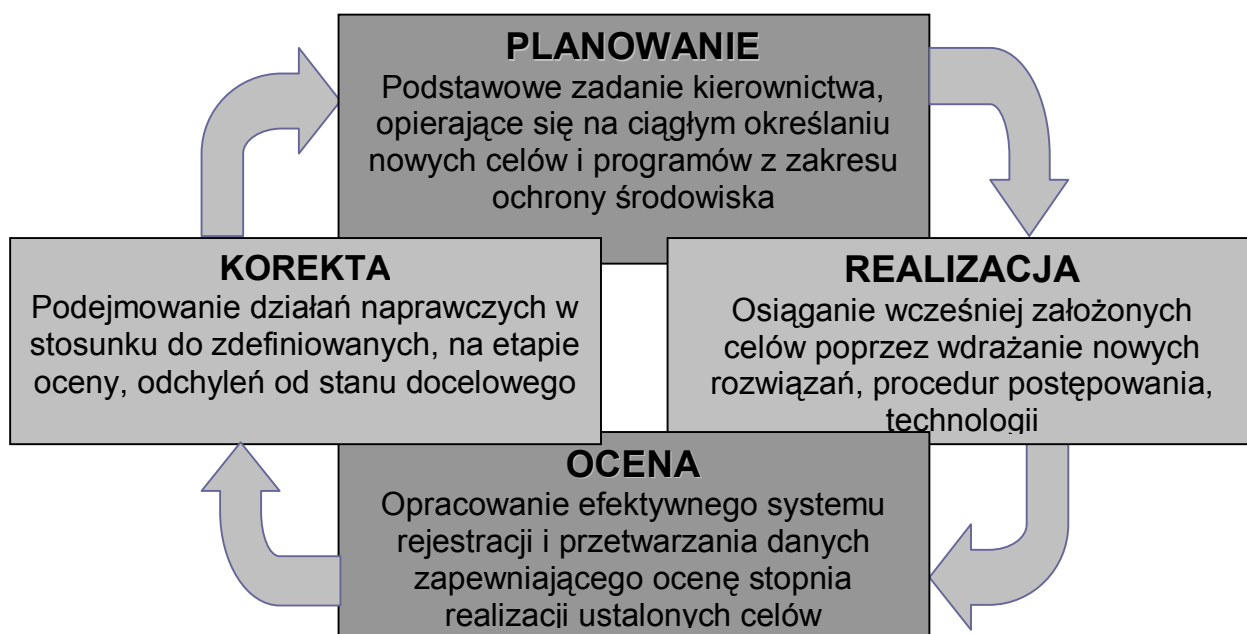
8. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM ORAZ PROGRAMEM

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Golczewo będzie realizowany w długim okresie czasu. W wyniku podejmowanych działań stopniowo będą osiągane jego cele i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Na początku realizacja Programu powinna doprowadzić do rozwiązania najpilniejszych problemów – osiągnięcia najważniejszych celów.

Po tym czasie do osiągnięcia pozostaną cele, które obecnie są oceniane jako mniej ważne, a w przyszłości staną się priorytetami.

Rysunek 8.1. Schemat zarządzania Programem Ochrony Środowiska

Narzędzia i instrumenty realizacji programu

Niniejszy rozdział opisuje instrumenty wspomagające realizację programu ochrony środowiska, tzw. instrumenty polityki ekologicznej, zasady zarządzania środowiskiem, wynikające z zakresu kompetencyjnego administracji samorządowej szczebla gminnego.

W zarządzaniu środowiskiem szczególną rolę pełni „Program ochrony środowiska”, który to program, może być postrzegany jako instrument koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska oraz intensyfikacji współpracy różnych instytucji / organizacji, opartej o dobrowolne porozumienia na rzecz efektywnego wdrażania niniejszego Programu.

Instrumentarium służące realizacji polityki ochrony środowiska wynika z szeregu ustaw, wśród których najważniejsze to prawo ochrony środowiska, prawo wodne, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Tradycyjny podział instrumentów zarządzania środowiskiem wyróżnia instrumenty o charakterze prawnym, finansowym i społecznym.

Instrumenty prawne

Poniżej wymieniono ważniejsze kompetencje gminy w zakresie ochrony środowiska:

- Eliminowanie lub ograniczanie określonych zagrożeń powodowanych funkcjonowaniem społeczności lokalnych, tj. zanieczyszczenie wód, powstawanie odpadów komunalnych, niszczenie gleby, powierzchni ziemi i terenów zielonych,
- Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków,
- Przyjęcie programu ochrony środowiska (wraz z planem gospodarki odpadami), sporządzanie co 2 lata raportów z jego realizacji,
- Podejmowanie działań związanych z gospodarowaniem przestrzenią, tak aby w ich trakcie realizowane były cele ochrony środowiska (zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, przywracanie środowiska do właściwego stanu, zachowanie walorów krajobrazowych),
- Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych (w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania) i przydomowych oczyszczalni ścieków (w celu kontroli częstotliwości pozbywania się osadów ściekowych),
- Wprowadzanie określonych form ochrony przyrody (rezerwaty, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej, zespoły przyrodniczo - krajobrazowe, użytki ekologiczne, itp.),
- Przyjmowanie wyników pomiarów wielkości emisji z instalacji,
- Wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości,
- Wydawanie decyzji zobowiązującej do prowadzenia dodatkowych (poza określone ustawą) pomiarów wielkości emisji z instalacji oraz przyjmowanie wyników tych pomiarów,
- Wydawanie decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nie przeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazując sposób wykonania tej decyzji,
- Przyjmowanie zgłoszenia instalacji nie wymagającej pozwolenia emisyjnego,
- Wydawanie decyzji ustalającej wymagania dotyczące ochrony środowiska dla instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia,
- Wydawanie pozwoleń na świadczenie określonych usług komunalnych,
- Przyjmowanie od wskazanych podmiotów i przekazywanie wojewodzie informacji o wykorzystanych substancjach stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- Przyjmowanie informacji o wystąpieniu poważnej awarii,
- Współdziałanie przy tworzeniu planu operacyjno-ratowniczego,
- Przyjmowanie wykazu dotyczącego składowanych odpadów,
- Wydawanie zezwoleń w drodze decyzji na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków,
- Wydawanie decyzji wyznaczającej część nieruchomości umożliwiającej dostęp do wody,
- Podejmowanie uchwał wyznaczających miejsca wydobywania kamienia, żwiru, piasku i innych materiałów z wód,
- Wydawanie decyzji nakazującej właścicielowi gruntu przywrócenie do poprzedniego stanu wody,
- Nakładanie w drodze decyzji obowiązku wykonania przez osobę fizyczną czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania instalacji lub urządzenia na środowisko oraz ze wstrzymaniem eksploatacji instalacji,
- Możliwość ustanawiania ograniczenia, co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko,
- Dysponowanie środkami gminnego funduszu ochrony środowiska.

Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska, kary za przekroczenie wartości dopuszczalnych i fundusze celowe.

Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

System opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska skłania przedsiębiorstwa do minimalizowania negatywnego oddziaływania na środowisko m.in. poprzez lokalizację produkcji, dobór technologii, oszczędniejsze korzystanie z zasobów naturalnych czy instalowanie urządzeń ochronnych. Gromadzone środki finansowe przekazywane są następnie do Funduszy Ochrony Środowiska różnych szczebli oraz funduszu ochrony gruntów.

Osoby fizyczne, nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne.

Należy także wspomnieć, że podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

Administracyjne kary pieniężne.

Kary pobiera się w tych samych sytuacjach, co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem.

W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa POŚ przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

Fundusze celowe

Środki funduszy przeznacza się na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, a w szczególności na:

- edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju,
- wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła,
- realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
- urządzenie i utrzymywanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami,
- wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom,
- profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska,

- wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- wspieranie ekologicznych form transportu,
- działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi, położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
- inne zadania ustalone przez Radę Miejską, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne wspomagają realizację programu ochrony środowiska. Wśród instrumentów społecznych można wyróżnić narzędzia dla usprawniania współpracy i budowania partnerstwa, tzw. „uczenie się poprzez działanie” z podziałem na dwie kategorie wewnętrzne. Pierwsza (I) z nich dotyczy działań samorządów, druga (II) polega na budowaniu powiązań między władzami samorządowymi a społeczeństwem.

Narzędziami w poszczególnych kategoriach są:

- doksztalcanie profesjonalne i systemy szkoleń (I),
- interdyscyplinarny model pracy (I),
- współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych (I),
- udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez systemy konsultacji i debat publicznych (II),
- wprowadzanie mechanizmów tzw. budowania świadomości np. kampanie edukacyjne (II).

Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych:

- środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
- strategie i plany działań,
- systemy zarządzania środowiskiem,
- ocena wpływu na środowisko,
- ocena strategii środowiskowych.

Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków rozwoju zrównoważonego:

- wskaźniki równowagi środowiskowej,
- ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
- monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Stosowanie instrumentów społecznych winno być wspierane przez edukację ekologiczną. Działania edukacyjne realizowane są w różnych formach i na różnych poziomach, począwszy od szkół wszystkich szczebli, a skończywszy na tematycznych szkoleniach adresowanych do poszczególnych grup zawodowych i organizacji.

Wypracowane procedury i strategie działań powinny po ustaleniu i weryfikacji stać się rutyną i podstawą współpracy pomiędzy partnerami różnych szczebli decyzyjnych.

Kontrola realizacji programu

Głównym realizatorem Programu Ochrony Środowiska Gminy Golczewo jest Burmistrz.

Proponuje się wyznaczenie przez Burmistrza osoby odpowiedzialnej za wdrażanie Programu (Kierownika Programu). Osoba ta pełniłaby rolę koordynatora pomiędzy samorządem lokalnym, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i instytucjami monitorującymi stan środowiska. Byłaby także odpowiedzialna za monitorowanie efektów Programu i uruchamianie procedur korygujących.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiadać będą osoby lub jednostki organizacyjne, które po zakończeniu prac nad zadaniami obowiązane będą do sporządzenia sprawozdania z wykonania zadania, obejmujące m.in. przedmiot i poniesione nakłady. Podstawą zarządzania Programem będzie stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów, stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań.

W celu monitorowania stanu środowiska proponuje się zastosowanie wskaźników stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźników reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania. Przydatne jest pokazywanie tendencji zmian poszczególnych wskaźników w kolejnych latach.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska, co dwa lata będzie sporządzany przez Kierownika Programu raport szczegółowy z wykonania Programu, a dotyczący szczególnie działań, które są związane z likwidacją przekroczenia przepisów prawa, wynikami monitorowania jakości środowiska, konieczności wprowadzenia korekt do Programu itp. Raporty szczegółowe winny być przedstawiane na posiedzeniach Rady Miejskiej. Wskazane jest, by korekty Programu były wprowadzane w drodze uchwały Rady Miejskiej. Na potrzeby tworzenia raportów należy wykorzystywać wszelkie dostępne dane i informacje.

Poszczególne informacje są dostępne m.in. w:

- Starostwie Powiatowym w Kamieniu Pomorskim,
- Wydziałach Urzędu Miejskiego w Golczewie,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kamieniu Pomorskim,
- WIOŚ w Szczecinie,
- Urzędzie Statystycznym w Szczecinie,
- RDLP w Szczecinie oraz w Nadleśnictwach Rokita i Gryfice.

Źródłem informacji mogą być także przeprowadzone badania i wykonane opracowania.

Tabela nr 8.1. Organizacja zarządzania Programem Ochrony Środowiska

<i>JEDNOSTKA ODPOWIEDZIALNA</i>	<i>ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI</i>	<i>TERMIN</i>
<i>Burmistrz</i>	<i>Główny realizator Programu</i>	<i>Okres realizacji Programu</i>
<i>Rada Miejska</i>	<i>Uchwalenie Programu, przyjmowanie raportów szczełowych na sesjach Rady Miejskiej</i>	<i>Co dwa lata</i>
<i>Kierownik Programu</i>	<i>Koordinacja prac, monitorowanie realizacji, uruchamianie korekty, przygotowanie rocznego sprawozdania zbiorczego oraz raportów szczełowych</i>	<i>Zarządzanie Programem – stale, Raporty szczełowe - co 2 lata</i>
<i>Osoba/Jednostka Odpowiedzialna za realizację zadania</i>	<i>Nadzór nad realizacją zadania, sporządzenie sprawozdania z jego wykonania i przekazanie Kierownikowi Programu</i>	<i>Czas realizacji zadania</i>

Podmioty Gospodarcze	Realizacja zadań	Czas realizacji zadania
----------------------	------------------	-------------------------

9. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych, z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania, jak również będą mogły być dokonane ewentualne modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska – system kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka. Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu.

Pomiary poziomów emisji i imisji, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych są wykonywane w ramach działalności np. WIOŚ, RZGW, IMGW, a przyrost obszarów aktywnych przyrodniczo (lasów, łąk, terenów parkowych, użytków ekologicznych) znany jest instytucjom takim, jak np. Urząd Miejski, RDLP, Nadleśnictwa Rokita i Gryfice.

Monitoring programu – najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań, które powinno się odbywać np. co roku, na podstawie zestawienia planu działań przewidzianych do realizacji z postępem ich wdrożenia. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Powodem mogą być np. brak czasu, środków finansowych, zasobów ludzkich lub też zmiana kolejności przewidzianych w programie zadań priorytetowych.

Monitoring odczuć społecznych – jest on sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do Urzędu Miejskiego (Referat Ochrony Środowiska).

Wśród wskaźników odczuć społecznych można wymienić:

- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska (wg oceny jakościowej),
- liczbę i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców,
- liczbę, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych.

Szczecin 2006

ZAŁĄCZNIK 1

KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY GOLCZEWO

W procesie realizacji i wdrażania Programu Ochrony Środowiska ważna jest edukacja ekologiczna, a zwłaszcza jej koordynacja.

Jeżeli działania edukacyjne będą rozproszone, nawet najlepsze pomysły, najlepszy program edukacyjny nie powiodą się. Spowodowane to będzie właśnie brakiem koordynacji.

Główne cele edukacji ekologicznej to:

- stworzenie nowego wzorca zachowań osób, grup i społeczności w odniesieniu do środowiska,
- zapewnienie każdemu dostępu do wiedzy, wartości, zaangażowania i umiejętności niezbędnych dla ochrony środowiska i poprawy jego stanu,
- popieranie świadomości i zainteresowania gospodarczymi, socjalnymi, politycznymi i ekologicznymi zależnościami.

W ramach koncepcji edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska proponuje się powołanie specjalnej komórki w Urzędzie Miejskim lub (lepiej rozwiązanie) Gminnego Ośrodka/Salki Edukacji Ekologicznej, w celu skoordynowania działań edukacyjnych.

Gminny Ośrodek/Salka Edukacji Ekologicznej zajmowałby się informacją i koordynacją działań w zakresie edukacji ekologicznej.

Wszelkie programy i inicjatywy pobudzające wrażliwość na problematykę środowiska życia, poczucie odpowiedzialności za stan zasobów przyrodniczych oraz stan zdrowotny ludności w Polsce spotykają się z poparciem i pomocą ze strony organizacji rządowych i samorządowych. Odczuwana jest natomiast potrzeba koordynacji, rzetelnej informacji i właściwej organizacji tych wszystkich działań oraz zapewnienie im w miarę stabilnego finansowania.

Proponowany Ośrodek/Salka w swej działalności merytorycznej wymagać będzie współpracy z organizacjami i instytucjami zainteresowanymi problematyką edukacji ekologicznej.

Celem utworzenia Gminnego Ośrodka/Salki Edukacji Ekologicznej jest upowszechnianie wiedzy ekologicznej w szerokich kręgach społeczeństwa w zakresie funkcjonowania człowieka w harmonii ze środowiskiem i kształtowania zachowań przyjaznych środowisku.

W koncepcyjności realizacji celu założono, że Ośrodek/Salka działa dwutorowo:

- I. Jako instytucja inspirująca, wspomagająca, informująca oraz koordynująca różnorodne działania w sferze edukacji.
- II. Jako instytucja realizująca i rozwijająca nowatorskie projekty i programy edukacyjne.

Gminny Ośrodek/Salka Edukacji Ekologicznej w zamyśle projektodawców, nie będzie wyręczać już istniejących organizacji, czy instytucji, kierując się założeniami, że w różnorodności form i metod działania tkwi ich siła i skuteczność.

Przyjęto więc zasadę, że Ośrodek/Salka przede wszystkim pełnić będzie funkcję koordynującą i wspierającą organizacyjnie i merytorycznie tych wszystkich, którzy występują z inicjatywami popartymi projektami pobudzającymi świadomość i aktywność ekologiczną dzieci, młodzieży i dorosłych oraz kształtowanie w nich pożądaných umiejętności i nawyków.

Zasadnicze kierunki i zakres programowy Ośrodka/Salki byłyby następujące:

1. Wprowadzanie treści ekologicznych do systemu edukacji szkolnej poprzez inspirowanie i wspieranie prac nad podstawowymi programami, małymi formami programowymi oraz ich obudową dydaktyczną (podręczniki, książki, poradniki, przewodniki, filmy, plakaty itp.), doskonalenie zawodowe nauczycieli, współpraca ze szkołami wyższymi.
2. Rozwijanie i wspieranie pozaszkolnych form edukacji ekologicznej poprzez wspieranie różnych instytucji i organizacji proekologicznych w zakresie inicjowania i organizowania konkursów, olimpiad, imprez artystycznych i innych działań na rzecz kształtowania zachowań przyjaznych środowisku.
3. Stworzenie systemu informacji nt. edukacji ekologicznej poprzez gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie informacji ekologicznych.
4. Utrzymywanie międzygminnych związków partnerskich w ramach związku gmin R XXI poprzez nawiązanie kontaktów i współpracę z instytucjami i organizacjami zajmującymi się edukacją ekologiczną na terenie sąsiednich gmin i zagranicznych miast partnerskich.
5. Dążenie do wykreowania spójnego i zaangażowanego ruchu na rzecz edukacji ekologicznej poprzez kształtowanie lobby edukacji ekologicznej, wyrażanie opinii środowisk zajmujących się edukacją ekologiczną.
6. Doskonalenie i poszukiwanie nowych technik, sposobów i metod prowadzenia edukacji ekologicznej poprzez organizowanie i prowadzenie warsztatów, szkoleń, konferencji i seminariów, współpraca z innymi podobnymi ośrodkami.

Przedstawione wyżej cele będą realizowane przez Gminny Ośrodek/Salkę Edukacji Ekologicznej przy ścisłej współpracy z Urzędem Miasta Golczewo, organizacjami społecznymi, przedstawicielami biznesu, itp.

Zadaniem Gminnego Ośrodka/Salki Edukacji Ekologicznej będzie opracowanie, prowadzenie i koordynacja kompleksowego programu edukacji ekologicznej mieszkańców gminy.

Decyzje podejmowane na szczeblu lokalnym oddziałują bezpośrednio na środowisko człowieka w miejscu zamieszkania. Jest to jedna z najskuteczniejszych ścieżek edukacji ekologicznej.

Adresatami programu edukacyjnego, opracowanego dla potrzeb ośrodka/salki będą:

- dzieci,
- młodzież szkolna,
- przedstawiciele administracji lokalnej,
- przedstawiciele samorządów lokalnych,
- przedstawiciele administracji i spółdzielczości mieszkaniowych,
- służby specjalne (policja, straż pożarna, itp.),
- nauczyciele,
- dziennikarze,
- księża,
- ekologodzy i działacze ochrony przyrody,
- przedstawiciele organizacji społecznych,
- przedstawiciele organizacji związkowych,
- przedstawiciele ugrupowań i partii politycznych,
- przedstawiciele biznesu,
- przedstawiciele związków wyznaniowych,
- gospodynie domowe,
- bezrobotni.

Opracowanie pierwszego programu edukacyjnego dla potrzeb gminy Golczewo należy powierzyć doświadczonym jednostkom.

Naczelnym i wiodącym celem programu edukacji ekologicznej dla potrzeb gminy Golczewo jest osiągnięcie poprawy stanu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy i odwiedzających ją turystów.

Inne bardzo istotne cele, to:

- **podniesienie wśród mieszkańców gminy** świadomości i wrażliwości ekologicznej oraz wyzwolenie aktywności indywidualnej w sferze ochrony środowiska,
- **wykształcenie „gustów przyjaznych środowisku”** wśród osób, biorących udział w programie, pozwalające ograniczyć działalność, zmierzającą do postępującej degradacji środowiska,
- **wykształcenie proekologicznych zachowań** w stosunku do wody i jej zasobów, upowszechnianie wiedzy na temat możliwości poszanowania i oszczędzania zasobów wody,
- **wykształcenie proekologicznych zachowań** w stosunku do odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych i upowszechnianie wiedzy na temat możliwości powtórnego wykorzystania odpadów oraz płynących z tego korzyści ekologicznych i gospodarczych,
- **wykształcenie proekologicznych zachowań** w stosunku do energii i jej nośników, upowszechnianie wiedzy na temat możliwości wykorzystywania różnych źródeł energii,
- **wykształcenie proekologicznych zachowań** w stosunku do roślin i zwierząt, upowszechnianie wiedzy na temat fauny i flory regionu,
- **promocja w środowisku nauczycieli nowoczesnej metodyki edukacji ekologicznej**, przydatnej we wdrażaniu nowego programu nauczania,
- **aktywizacja procesów rozwojowych dzieci i młodzieży** poprzez ich udział w zajęciach proponowanych przez Gminny Ośrodek/Salkę Edukacji Ekologicznej.

Zadaniem Gminnego Ośrodka/Salki Edukacji Ekologicznej ma być szeroko pojęta edukacja ekologiczna. Ośrodek powinien zająć się przede wszystkim powszechną edukacją dzieci i młodzieży, krzewieniem wiedzy ekologicznej wśród ludzi dorosłych, podnoszeniem świadomości ekologicznej kadry zatrudnionej w administracji, gospodarce i oświacie. Ośrodek powinien koordynować lokalną sieć edukacji ekologicznej, stanowić forum dla osób i organizacji w gminie, prowadzić lokalny ośrodek informacji, a także stworzyć lokalną bibliotekę wydawnictw o tematyce ekologicznej.

Zasięg działalności ośrodka/salki winien objąć teren całej gminy.

Ośrodek/Salka ponadto winien organizować szereg zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych, takich jak warsztaty, gry i zabawy dydaktyczne, szkolenia i seminaria, a także konkursy, wystawy, prelekcje, itp.

Poza programem stałym, ośrodek/salka winien proponować, promować i rozpowszechniać różnego rodzaju imprezy okazjonalne, organizowane przez podmioty z zewnątrz.

ZALĄCZNIK 2

LEGENDA UŻYTYCH SKRÓTÓW

RP – Rzeczpospolita Polska
MŚ, RMS – Ministerstwo Środowiska, Rozporządzenie Ministra Środowiska
RM – Rada Ministrów
UE – Unia Europejska
NGOs – Organizacje pozarządowe
US – Urząd Statystyczny
GPZON – Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych
SPON – Stacja Przeladunkowa Odpadów Niebezpiecznych
NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFOŚiGW, GFOŚiGW -
-Narodowy, Wojewódzki, Powiatowy, Gminny Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
NFOŚ - Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
ZTUK – Zakład Technicznych Usług Komunalnych
RCEE - Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej
NOT - Naczelna Organizacja Techniczna
PZITS - Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych
UW - Urząd Wojewódzki
UM/UMiG/UG - Urząd Miasta/Miasta i Gminy/Gminy
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
BKP – Biuro Konserwacji Przyrody
RCDRRiOW – Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
ODR = Ośrodek Doradztwa Rolniczego
KDPR – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej
RBGPWZ – Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa
Zachodniopomorskiego
ZP – Zarząd Powiatu
ZW – Zarząd Województwa
Baza danych SIGOP – System Informacji Gospodarki Odpadami Przemysłowymi
PEP – Polityka Ekologiczna Państwa
PGR – Państwowe Gospodarstwa Rolne
DK, DW – Droga krajowa, Droga wojewódzka
SWOT – Analiza strategiczna- szanse, zagrożenia, słabe strony, mocne strony
CZG – Celowy związek gmin
SP – Szkoła podstawowa
ANR – Agencja Nieruchomości Rolnych

Mg, t – Megagram, tona
PET – Politereftalan etylenowy
PCB – Polichlorowane difenyle, trifenyle
PCW – Polichlorek winylu
PE - polietylen
CFC – Chlorofluorowęgle
ON – odpady niebezpieczne
TPS.A.–Telekomunikacja Polska Spółka Akcyjna
GSM – Operator telefonii komórkowej
AGD – Artykuły gospodarstwa domowego
BHP – Bezpieczeństwo i Higiena Pracy
AZP – Archeologiczne Zdjęcie Polski
PTTK = Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze
RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
LOP – Liga Ochrony Przyrody
MEW – mała energetyka wodna
PGO – plan gospodarki odpadami
SUW – stacja uzdatniania wody
GPZ – główny punkt zasilający
PLN - złoty polski
Tys. - tysiąc
Mln. - milion
Mld. – miliard
Hz - Hertz
Me – ilość na 1000 mieszkańców
BZT – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu
ChZT – Chemiczne zapotrzebowanie tlenu
d - doba
PKB – produkt krajowy brutto
r – rok
s - sekunda
m, km – metr, kilometr
mW – miliwat
MW - megawat
ha – hektar
V, kV - wolt, kilowolt
nr – numer
dB – decybel
M – Mega (milion)
Giga - miliard
W – wat
J – dżul
S –południe
N – północ
E – wschód
W - zachód